

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะ

ตาราง 7 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะ

คนที่	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	40	14	23
2	40	24	28
3	40	20	30
4	40	16	28
5	40	19	27
6	40	22	24
7	40	19	29
8	40	24	27
9	40	21	30
10	40	30	35
11	40	18	25
12	40	20	30
13	40	24	34
14	40	19	27
15	40	14	20
16	40	23	34
17	40	25	37
18	40	24	27
19	40	21	28
20	40	20	32
21	40	23	31
22	40	23	29
23	40	22	28
24	40	21	27
25	40	15	20
26	40	14	22

ตาราง 7 (ต่อ)

คนที่	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน	หลังเรียน
27	40	19	29
28	40	21	30
29	40	22	31
30	40	18	27
31	40	16	27
32	40	17	28
33	40	13	24
34	40	15	23
35	40	24	31
36	40	25	32
37	40	20	36
38	40	19	25
39	40	18	27
40	40	20	29

ตาราง 8 คะแนนการทำกิจกรรมศิลปะ เรื่อง สร้างสรรค์งานศิลปะ กิจกรรมชุดที่ 3

เลขที่	ความคิดริเริ่ม (30)	ความคิด คล่องแคล่ว (20)	ความคิดยืดหยุ่น (20)	ความคิด ละเอียดลออ (30)	รวม (100)
1	22	12	10	22	66
2	20	10	10	24	64
3	22	12	10	22	66
4	20	12	10	22	64
5	22	12	8	24	66
6	18	10	12	24	64
7	20	10	12	22	64
8	24	10	10	20	64
9	20	12	12	20	64
10	22	12	10	22	66
11	20	8	10	24	62
12	20	10	12	24	66
13	22	10	12	20	64
14	24	12	12	22	70
15	20	10	12	22	64
16	18	10	14	20	62
17	22	12	8	24	66
18	20	12	14	20	66
19	24	10	12	20	66
20	22	10	10	24	66
21	20	12	10	20	62
22	18	10	8	24	60
23	16	10	8	22	56
24	22	12	10	22	66
25	24	10	8	22	64
26	24	10	10	20	64

ตาราง 8 (ต่อ)

เลขที่	ความคิดริเริ่ม (30)	ความคิด คล่องแคล่ว (20)	ความคิดยืดหยุ่น (20)	ความคิด ละเอียดลออ (30)	รวม (100)
27	22	12	12	20	66
28	26	12	10	22	70
29	20	12	10	20	62
30	20	10	10	22	62
31	20	8	12	22	62
32	18	8	12	20	58
33	20	10	8	20	58
34	22	10	8	22	62
35	22	12	12	24	70
36	24	14	10	20	68
37	24	10	10	18	62
38	22	10	12	18	62
39	20	12	10	20	62
40	20	10	8	20	58

ตาราง 9 คะแนนการทำกิจกรรมศิลปะ เรื่อง สร้างสรรค์งานศิลปะ กิจกรรมชุดที่ 4

เลขที่	ความคิดริเริ่ม (30)	ความคิด คล่องแคล่ว (20)	ความคิดยืดหยุ่น (20)	ความคิด ละเอียดลออ (30)	รวม (100)
1	20	12	12	22	66
2	22	12	12	20	66
3	24	12	16	20	72
4	20	12	10	10	52
5	22	10	14	16	62
6	22	12	14	14	62
7	22	12	10	14	58
8	22	14	12	16	64
9	22	10	14	20	66
10	20	10	14	14	58
11	20	12	16	16	64
12	22	10	14	16	62
13	22	10	14	16	62
14	22	12	12	14	60
15	20	12	10	20	62
16	18	12	10	24	64
17	22	10	12	22	66
18	24	14	12	22	72
19	18	14	10	20	62
20	18	10	10	22	60
21	18	12	10	24	64
22	18	12	12	22	64
23	20	12	10	20	62
24	22	12	12	20	66
25	24	10	14	20	68
26	20	10	14	14	58

ตาราง 9 (ต่อ)

เลขที่	ความคิดริเริ่ม (30)	ความคิด คล่องแคล่ว (20)	ความคิดยืดหยุ่น (20)	ความคิด ละเอียดลออ (30)	รวม (100)
27	22	14	10	16	62
28	22	14	12	20	
29	22	10	12	20	68
30	20	12	10	18	64
31	20	12	10	18	60
32	20	10	14	16	60
33	18	10	10	20	60
34	20	12	10	18	58
35	20	10	12	20	60
36	22	10	12	22	62
37	24	12	14	24	66
38	24	12	12	22	74
39	22	14	10	20	70
40	22	10	12	20	66

ตาราง 10 คะแนนการทำกิจกรรมศิลปะ เรื่อง สร้างสรรค์งานศิลป์ กิจกรรมชุดที่ 5

เลขที่	ความคิดริเริ่ม (30)	ความคิด คล่องแคล่ว (20)	ความคิดยืดหยุ่น (20)	ความคิด ละเอียดลออ (30)	รวม (100)
1	24	12	12	22	70
2	24	10	16	20	70
3	26	12	14	24	76
4	24	14	16	24	78
5	24	10	14	24	72
6	22	10	12	24	68
7	20	14	14	20	68
8	20	12	12	20	64
9	20	12	14	26	72
10	24	12	14	26	76
11	26	10	14	20	70
12	26	14	14	22	76
13	22	10	12	20	64
14	20	10	10	24	64
15	20	12	10	24	66
16	24	14	10	24	72
17	24	12	10	20	66
18	20	10	12	20	62
19	18	8	8	18	52
20	20	8	8	16	52
21	22	10	10	16	58
22	20	12	12	18	62
23	24	12	14	22	72
24	22	10	12	20	64
25	20	10	12	24	66
26	26	10	10	24	70

ตาราง 10 (ต่อ)

เลขที่	ความคิดริเริ่ม (30)	ความคิด คล่องแคล่ว (20)	ความคิดยืดหยุ่น (20)	ความคิด ละเอียดลออ (30)	รวม (100)
27	24	14	12	24	74
28	24	12	14	20	74
29	20	14	14	26	64
30	18	12	14	20	64
31	18	14	16	16	60
32	16	14	10	20	64
33	24	10	10	20	62
34	22	10	8	22	62
35	20	10	10	22	70
36	24	10	12	24	66
37	20	12	12	22	62
38	18	8	12	24	60
39	18	8	14	20	62
40	16	12	14	20	74

ตาราง 11 คะแนนการทำกิจกรรมศิลปะ เรื่อง สร้างสรรค์งานศิลปะ กิจกรรมชุดที่ 6

เลขที่	ความคิดริเริ่ม (30)	ความคิด คล่องแคล่ว (20)	ความคิดยืดหยุ่น (20)	ความคิด ละเอียดลออ (30)	รวม (100)
1	24	12	14	24	74
2	24	14	12	22	72
3	24	16	16	22	78
4	26	14	14	20	74
5	26	12	12	20	70
6	20	10	14	22	66
7	20	14	16	24	74
8	22	14	16	24	76
9	22	16	16	20	74
10	20	16	14	22	72
11	20	12	14	20	66
12	22	10	14	20	66
13	16	10	16	20	62
14	18	14	16	20	68
15	18	14	14	24	70
16	20	12	10	26	68
17	22	10	10	26	68
18	20	12	8	24	64
19	22	14	10	22	68
20	22	14	14	22	72
21	20	14	16	24	74
22	24	14	14	26	78
23	24	12	12	20	68
24	22	14	12	20	68
25	26	12	10	20	68
26	22	10	12	18	62

ตาราง 11 (ต่อ)

เลขที่	ความคิดริเริ่ม (30)	ความคิด คล่องแคล่ว (20)	ความคิดยืดหยุ่น (20)	ความคิด ละเอียดลออ (30)	รวม (100)
27	24	10	10	20	64
28	22	12	14	24	72
29	20	12	12	22	66
30	18	14	12	24	68
31	22	10	10	26	68
32	20	12	10	26	68
33	24	10	12	20	66
34	20	12	10	22	64
35	22	12	14	20	68
36	20	10	10	18	58
37	18	10	12	18	58
38	18	12	10	20	60
39	20	8	12	20	60
40	22	8	12	22	64

ตาราง 12 คะแนนการทำกิจกรรมศิลปะ เรื่อง สร้างสรรค์งานศิลป์ กิจกรรมชุดที่ 7

เลขที่	ความคิดริเริ่ม (30)	ความคิด คล่องแคล่ว (20)	ความคิดยืดหยุ่น (20)	ความคิด ละเอียดลออ (30)	รวม (100)
1	24	14	14	18	70
2	24	16	14	20	74
3	26	16	16	20	78
4	26	12	16	22	76
5	26	16	14	20	76
6	20	16	14	20	70
7	22	16	16	22	76
8	20	14	12	20	66
9	22	10	12	14	58
10	20	10	16	16	62
11	20	12	16	18	66
12	20	12	16	18	66
13	20	14	14	24	72
14	24	16	16	20	76
15	18	16	12	22	68
16	22	16	16	24	78
17	22	14	14	26	76
18	20	12	10	22	64
19	22	10	10	24	66
20	24	12	8	26	70
21	24	12	14	24	74
22	26	14	12	26	78
23	20	14	14	24	72
24	18	12	14	22	66
25	18	14	12	20	64
26	18	16	10	20	64

ตาราง 12 (ต่อ)

เลขที่	ความคิดริเริ่ม (30)	ความคิด คล่องแคล่ว (20)	ความคิดยืดหยุ่น (20)	ความคิด ละเอียดลออ (30)	รวม (100)
27	20	14	10	22	66
28	22	16	14	20	72
29	22	14	16	24	76
30	20	12	16	22	70
31	18	16	12	26	72
32	22	12	14	24	72
33	24	14	12	26	76
34	22	14	10	26	72
35	20	12	10	24	66
36	24	10	8	20	62
37	20	10	10	20	60
38	18	12	12	18	60
39	18	14	12	16	60
40	20	16	14	20	70

ตาราง 13 คะแนนการทำกิจกรรมศิลปะ เรื่อง สร้างสรรค์งานศิลป์ กิจกรรมชุดที่ 8

เลขที่	ความคิดริเริ่ม (30)	ความคิด คล่องแคล่ว (20)	ความคิดยืดหยุ่น (20)	ความคิด ละเอียดลออ (30)	รวม (100)
1	24	14	16	26	80
2	24	14	16	26	80
3	24	14	14	24	76
4	22	12	16	24	74
5	20	12	14	26	72
6	22	12	14	26	74
7	20	14	14	24	72
8	26	14	14	24	78
9	24	14	14	24	76
10	22	12	14	20	68
11	20	12	14	22	68
12	18	12	12	20	62
13	16	14	12	22	64
14	22	14	14	24	74
15	24	14	14	22	74
16	24	12	12	22	70
17	22	12	10	20	64
18	22	12	12	22	68
19	24	10	14	22	70
20	22	10	16	20	68
21	24	12	16	24	76
22	22	12	14	22	70
23	20	10	12	20	62
24	24	14	12	20	70
25	22	14	10	24	70
26	20	12	12	24	68

ตาราง 13 (ต่อ)

เลขที่	ความคิดริเริ่ม (30)	ความคิด คล่องแคล่ว (20)	ความคิดยืดหยุ่น (20)	ความคิด ละเอียดลออ (30)	รวม (100)
27	18	14	12	24	68
28	16	12	14	24	66
29	20	10	14	24	68
30	20	12	14	20	66
31	24	16	14	22	76
32	24	14	12	20	70
33	22	12	14	22	70
34	20	14	10	20	64
35	22	14	12	24	72
36	24	14	14	22	74
37	20	16	10	22	68
38	24	12	14	24	74
39	22	12	14	20	68
40	24	12	14	24	74

ตาราง 14 คะแนนการทำกิจกรรมศิลปะ เรื่อง สร้างสรรค์งานศิลป์ กิจกรรมชุดที่ 9

เลขที่	ความคิดริเริ่ม (30)	ความคิด คล่องแคล่ว (20)	ความคิดยืดหยุ่น (20)	ความคิด ละเอียดลออ (30)	รวม (100)
1	24	16	16	26	82
2	26	16	16	26	84
3	22	14	14	26	76
4	24	12	14	24	74
5	24	14	14	24	76
6	26	16	14	26	82
7	22	16	16	24	78
8	20	18	16	26	80
9	24	16	14	24	78
10	24	14	12	26	76
11	26	14	10	24	74
12	26	14	14	24	78
13	24	16	14	22	76
14	26	14	14	22	76
15	26	16	16	20	78
16	26	16	16	24	82
17	24	14	16	24	78
18	26	14	16	26	82
19	26	16	14	26	82
20	24	14	12	26	76
21	26	16	14	20	76
22	24	14	14	22	74
23	26	16	14	24	80
24	24	14	14	24	76
25	24	14	12	26	76
26	24	14	12	20	70

ตาราง 14 (ต่อ)

เลขที่	ความคิดริเริ่ม (30)	ความคิด คล่องแคล่ว (20)	ความคิดยืดหยุ่น (20)	ความคิด ละเอียดลออ (30)	รวม (100)
27	24	14	14	22	74
28	26	14	16	24	80
29	24	14	14	26	78
30	26	14	16	26	82
31	24	14	16	20	74
32	26	16	16	22	80
33	24	16	14	24	78
34	26	16	14	24	80
35	24	14	14	26	78
36	24	14	16	26	80
37	26	14	14	24	78
38	24	14	16	24	78
39	26	16	16	24	82
40	22	16	14	24	76

ตาราง 15 คะแนนการทำกิจกรรมศิลปะ เรื่อง สร้างสรรค์งานศิลป์ กิจกรรมชุดที่ 10

เลขที่	ความคิดริเริ่ม (30)	ความคิด คล่องแคล่ว (20)	ความคิดยืดหยุ่น (20)	ความคิด ละเอียดลออ (30)	รวม (100)
1	28	16	14	26	74
2	26	14	14	26	80
3	26	16	16	24	82
4	28	16	16	26	86
5	28	12	16	26	82
6	26	14	16	26	82
7	26	16	14	26	82
8	24	18	16	24	82
9	26	14	16	24	80
10	24	14	14	24	76
11	24	12	14	26	76
12	24	16	16	26	82
13	26	16	16	26	84
14	28	12	12	26	78
15	26	14	14	26	80
16	26	16	16	26	84
17	24	18	12	26	80
18	22	18	14	26	80
19	24	16	16	24	80
20	26	16	18	24	84
21	28	16	16	24	84
22	26	16	16	24	82
23	26	14	14	26	80
24	24	16	12	24	76
25	26	18	14	24	82
26	26	18	16	26	86

ตาราง 15 (ต่อ)

เลขที่	ความคิดริเริ่ม (30)	ความคิด คล่องแคล่ว (20)	ความคิดยืดหยุ่น (20)	ความคิด ละเอียดลออ (30)	รวม (100)
27	24	16	16	26	74
28	28	16	12	26	82
29	28	14	14	26	82
30	26	14	14	22	76
31	26	14	16	24	80
32	26	16	14	26	82
33	26	14	16	26	82
34	24	14	16	26	80
35	26	14	16	24	80
36	28	16	14	24	82
37	28	16	16	26	86
38	26	12	16	26	80
39	26	14	16	26	82
40	26	14	16	24	80

ภาคผนวก ข

ความยากง่าย (P) และอำนาจจำแนก (r)

ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้

**ผลการวิเคราะห์ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก
ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะ เรื่อง สร้างสรรค์งานศิลป์**

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบทดสอบ

ข้อ	ค่าความยาก ง่าย	ค่าอำนาจ จำแนก	ข้อ	ค่าความยาก ง่าย	ค่าอำนาจ จำแนก
1	0.61	0.34	21	0.66	0.40
2	0.28	0.20	22	0.34	0.61
3	0.69	0.37	23	0.39	0.45
4	0.66	0.40	24	0.44	0.20
5	0.72	0.50	25	0.28	0.37
6	0.75	0.24	26	0.31	0.25
7	0.75	0.51	27	0.43	0.27
8	0.59	0.54	28	0.66	0.40
9	0.72	0.50	29	0.50	0.51
10	0.31	0.35	30	0.69	0.41
11	0.59	0.54	31	0.47	0.36
12	0.41	0.29	32	0.69	0.51
13	0.69	0.41	33	0.41	0.29
14	0.69	0.37	34	0.31	0.70
15	0.47	0.36	35	0.28	0.30
16	0.72	0.30	36	0.25	0.61
17	0.63	0.30	37	0.43	0.30
18	0.71	0.24	38	0.44	0.20
19	0.72	0.58	39	0.41	0.36
20	0.45	0.25	40	0.69	0.37

ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้

ตาราง 17 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ ชุดกิจกรรมที่ 1-10
โดยผู้เชี่ยวชาญ

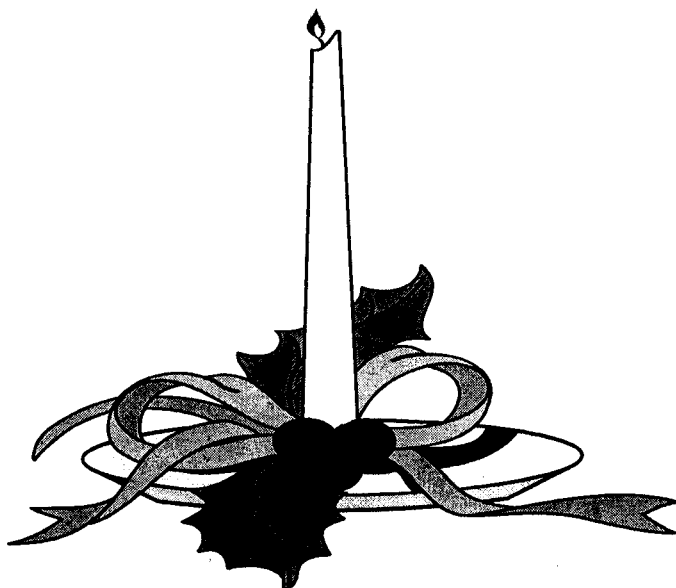
รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC
	1	2	3	
1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับจุดประสงค์การเรียนรู้,	1	1	1	1
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับสาระการเรียนรู้	1	1	1	1
3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1
4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับสื่อแหล่งการเรียนรู้	1	1	1	1
5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับการวัดผลและประเมินผล	1	1	1	1
6. จุดประสงค์การเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้	1	1	1	1
7. จุดประสงค์การเรียนรู้กับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1
8. จุดประสงค์การเรียนรู้กับสื่อ/แหล่งการเรียนรู้	1	1	0	0.6
9. จุดประสงค์การเรียนรู้กับการวัดผลและประเมินผล	1	1	1	1
10. กิจกรรมการเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้	1	1	1	1
11. กิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดผลและการประเมินผล	1	1	1	1
12. กิจกรรมการเรียนรู้กับสื่อ/แหล่งการเรียนรู้	1	0	1	0.6
13. คู่มือครูกับแผนการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1
14. จุดมุ่งหมายการเรียนรู้กับกิจกรรม	1	1	1	1
15. จุดมุ่งหมายการเรียนรู้กับบทบาทของนักเรียน	0	1	1	0.6
16. กิจกรรมกับบทบาทของนักเรียน	1	1	1	1

จากตาราง 10 แสดงว่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่พิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ทุกรายการมีค่า IOC มากกว่า 0.6 ซึ่งหมายถึงแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องในประเด็นต่างๆ

ภาคผนวก ค
คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับครู

คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับครู

ชุดกิจกรรมศิลปะ เรื่องสร้างสรรค์งานศิลป์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จัดทำโดย

นางปอลิณ หย่นตระกูล
ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการ

โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษา
อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

กำหนดการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะ เรื่อง สร้างสรรค์งานศิลป์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ครั้งที่	วันที่	ลำดับชุด กิจกรรม	ชื่อกิจกรรม
1	3 กรกฎาคม 2550	1	ปฐมนิเทศและความคิดสร้างสรรค์
2	10 กรกฎาคม 2550	-	ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
3	17 กรกฎาคม 2550	2	ความคิดสร้างสรรค์
4	24 กรกฎาคม 2550	3	การวาดภาพอิสระทางแนวคิด
5	31 กรกฎาคม 2550	4	จินตนาการสีเส้นแห่งท้องทะเล
6	7 สิงหาคม 2550	5	การวาดภาพสร้างสรรค์
7	14 สิงหาคม 2550	6	การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
8	21 สิงหาคม 2550	7	การวาดภาพที่แสดงรูปแบบ
9	28 สิงหาคม 2550	8	การปั้นจากจินตนาการ
10	4 กันยายน 2550	9	กิจกรรมภาพปะติด
11	11 กันยายน 2550	10	การสร้างสรรค์งานโครงสร้างจำลอง ด้วยสื่อประสม
12	18 กันยายน 2550	11	ปัจฉิมนิเทศและทดสอบหลังเรียน

คู่มือครู
กิจกรรมศิลปะ เรื่อง สร้างสรรค์งานศิลป์
เวลา 12 ชั่วโมง

ข้อแนะนำสำหรับครูใช้ชุดกิจกรรมที่ 1

1. ชุดกิจกรรมที่ 1-11 มีเอกสาร สื่อและอุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ที่ครูจะต้องตรวจให้ครบ ดังนี้
  - 1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ชุดกิจกรรมที่ 1-11 1 ชุด
  - 1.2 คู่มือนักเรียน 8 ชุด
2. สิ่งที่คุณต้องเตรียมล่วงหน้า
  - 2.1 กิจกรรมที่ 1-11 8 ชุด
  - 2.2 แบบประเมินกิจกรรมที่ 1-11 8 ชุด
  - 2.3 ใบความรู้ 8 ชุด
3. ครูจะต้องศึกษารายละเอียดของชุดกิจกรรม ดังนี้
  - 3.1 ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ให้ละเอียด
  - 3.2 ศึกษากิจกรรมจากแผนการจัดการเรียนรู้ เกม กิจกรรม ใบความรู้
  - 3.3 ศึกษาเอกสารและทดลองปฏิบัติกิจกรรม ก่อนทำการจัดการเรียนรู้
4. บทบาทของครูมีดังนี้
  - 4.1 เตรียมเอกสารและอุปกรณ์ประกอบการจัดการเรียนรู้ให้ครบตามรายการ
  - 4.2 จัดชั้นเรียนให้เป็นกลุ่ม 8 กลุ่มๆ ละ 5 คน โดยจัดให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มคละกันโดยให้มีนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เพื่อให้ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และฝึกการทำงานร่วมกันเป็นทีม
  - 4.3 ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูแจกคู่มือให้นักเรียนให้นักเรียนทุกกลุ่มพร้อมชี้แจงรายละเอียดเพื่อให้รับบทบาทของตนเองในการใช้ชุดกิจกรรม
  - 4.4 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามลำดับขั้นที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้
  - 4.5 คอยดูแลสังเกตการณ์ร่วมกิจกรรมของนักเรียน ให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาแก่นักเรียนขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้
  - 4.6 ประเมินกิจกรรม
  - 4.7 ร่วมสรุปบทเรียนกับนักเรียน

ชุดกิจกรรมที่ 1
กิจกรรมศิลปะ เรื่อง ปฐมนิเทศและความคิดสร้างสรรค์
เวลา 1 ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ใช้วิธีการที่หลากหลายในการสร้างสรรค์งานได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายในการทดลองชุดกิจกรรมศิลปะ เรื่องสร้างสรรค์งานศิลป์
2. เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายและลักษณะของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ได้
3. เพื่อทดสอบความรู้ทักษะพื้นฐานความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

สาระการเรียนรู้

1. ความคิดสร้างสรรค์

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ชี้นำ 10 นาที

1.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 8 กลุ่มๆ ละ 5 คน แล้วรับเอกสาร สื่อและอุปกรณ์จากครู

1.2 นักเรียนเล่นเกมอเนกประสงค์ ก่อนเล่นเกมครูผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ในการเล่นและอธิบายวิธีการเล่นเกมให้นักเรียนเข้าใจ

2. ชี้นปฏิบัติ 40 นาที

2.1 นักเรียนปฏิบัติการเล่นเกมอเนกประสงค์ เป็นกลุ่ม

2.2 แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการเล่นเกมอเนกประสงค์หน้าชั้นเรียนโดย

2.3 ครู – นักเรียน ช่วยกันสรุปผลของการเล่นเกมโดยยึดหลักของความคิดสร้างสรรค์

ทั้ง 4 ด้าน คือ ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ ความคิดคล่องแคล่ว และความคิดยืดหยุ่นจากใบความรู้ที่ 1

3. ชี้นสรุป 10 นาที

3.1 ครูชี้แจงจุดประสงค์ของการทดลองชุดกิจกรรมศิลปะ เรื่องสร้างสรรค์งานศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.2 นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายสรุปเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์และการนำไปประยุกต์ใช้กับสาระการเรียนรู้รายวิชาศิลปะ

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. คู่มือครู
2. คู่มือนักเรียน
3. ใบความรู้ที่ 1 ความคิดสร้างสรรค์
4. กิจกรรมที่ 1 เกมอเนกประสงค์
5. แบบประเมินกิจกรรมที่ 1 เกมอเนกประสงค์

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการอภิปรายซักถาม

ความเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษา

บันทึกท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขครั้งต่อไป

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(นางปอลิณ หยุนตระกูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชุดกิจกรรมที่ 2
กิจกรรมศิลปะ เรื่องความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ
เวลา 1 ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ใช้วิธีการที่หลากหลายในการสร้างสรรค์งานศิลปะได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายและลักษณะของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ
2. เพื่อทดสอบความรู้ทักษะพื้นฐานความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะของนักเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้วิธีการที่หลากหลายในการสร้างสรรค์งานศิลปะ

สาระการเรียนรู้

1. ความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. **ขั้นนำ 10 นาที**
  - 1.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 8 กลุ่มๆ ละ 5 คน แล้วรับเอกสาร สื่อและอุปกรณ์จากครู
  - 1.2 ครูนำเสนออภิปรายเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะจากใบความรู้ที่ 2
2. **ขั้นปฏิบัติ 30 นาที**
  - 2.1 ครูผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ในการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การวาดภาพสิ่งเร้าที่กำหนด และอธิบายวิธีการปฏิบัติงานสร้างสรรค์งานศิลปะให้นักเรียนเข้าใจ
  - 2.2 นักเรียนปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่องการวาดภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนด
3. **ขั้นสรุป 20 นาที**
  - 3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การวาดภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนดหน้าชั้นเรียน
  - 3.2 ครู – นักเรียน ช่วยกันสรุปผลของการทำงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การวาดภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนด

3.3 นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายสรุปเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะและการนำไปประยุกต์ใช้กับสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. คู่มือครู
2. คู่มือนักเรียน
3. ใบความรู้ที่ 2 ความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ
4. กิจกรรมที่ 2 การปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การวาดภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนด
5. แบบประเมินกิจกรรมที่ 2 การปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การวาดภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนด

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการอภิปรายซักถาม

บันทึกท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขครั้งต่อไป

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(นางปอลิณ หยุ่นตระกูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชุดกิจกรรมที่ 3
กิจกรรมศิลปะ เรื่องการวาดภาพอิสระทางแนวคิด
เวลา 1 ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

วาดภาพอิสระทางแนวคิดจากทัศนธาตุโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม
 ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนบอกความสำคัญ ความหมาย และหลักการนำทัศนธาตุไปใช้
 ประโยชน์ได้
2. เพื่อให้นักเรียนนำทัศนธาตุไปจัดให้เห็นเป็นรูปลักษณะทางศิลปะได้
3. เพื่อให้นักเรียนถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาพเขียนอย่างถูกต้องตามหลักการ
 จัดและอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

สาระการเรียนรู้

1. ทัศนธาตุ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. **ขั้นนำ 10 นาที**

1.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 8 กลุ่มๆ ละ 5 คน แล้วรับเอกสาร สื่อและ
 อุปกรณ์จากครู

1.2 ครูนำเสนอทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนธาตุ จากใบความรู้ที่ 3

1.3 ครู – นักเรียน ร่วมกันเสนอแนวคิดในการปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์งาน
 ศิลปะ เรื่องการวาดภาพอิสระทางแนวคิด โดยการนำเอาทัศนธาตุ มาประกอบเป็นภาพ

2. **ขั้นปฏิบัติ 40 นาที**

2.1 นักเรียนปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่องการวาดภาพอิสระทาง
 แนวคิดเป็นรายบุคคล

3. **ขั้นสรุป 10 นาที**

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการปฏิบัติงานสร้างสรรค์
 ทางศิลปะ เรื่อง การวาดภาพอิสระทางแนวคิด หน้าชั้นเรียน

3.2 ครู – นักเรียน ช่วยกันสรุปผลของการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การวาดภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนด

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. คู่มือครู
2. คู่มือนักเรียน
3. ใบความรู้ที่ 3 ทักษะธาตุ
4. กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพอิสระทางแนวคิด
5. แบบประเมินกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพอิสระทางแนวคิด

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการอภิปรายซักถาม

ความเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษา

บันทึกท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขครั้งต่อไป

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(นางปอลิณ หยุ่นตระกูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชุดกิจกรรมที่ 4

กิจกรรมศิลปะ เรื่อง จินตนาการสีสันท้องทะเล

เวลา 1 ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

วาดภาพจินตนาการสีสันท้องทะเลจากทัศนธาตุ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนบอกความสำคัญ ความหมาย และหลักการนำสีไปใช้ประโยชน์ได้
2. เพื่อให้นักเรียนนำสีสันท้องทะเลไปจินตนาการให้เห็นเป็นรูปลักษณะทางศิลปะได้
3. เพื่อให้นักเรียนถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาพเขียนอย่างถูกต้องตามหลักการจัดและอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

สาระการเรียนรู้

1. ทัศนธาตุ (สี)

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ชี้นำ 10 นาที

1.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 8 กลุ่มๆ ละ 5 คน แล้วรับเอกสาร สื่อและอุปกรณ์จากครู

1.2 ครูนำเสนออภิปรายเกี่ยวกับทัศนธาตุ (สี) จากใบความรู้ที่ 4

1.3 ครู – นักเรียน ร่วมกันเสนอแนวคิดในการปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์งานศิลปะ จินตนาการสีสันท้องทะเล โดยการนำเอาทัศนธาตุ (สี) จินตนาการให้เห็นเป็นรูปลักษณะทางศิลปะที่หลากหลาย

2. ชี้นำปฏิบัติ 40 นาที

2.1 นักเรียนปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง จินตนาการสีสันท้องทะเล เป็นรายบุคคล

3. ชี้นำสรุป 10 นาที

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง จินตนาการสีสันแห่งท้องทะเล หน้าชั้นเรียน

3.2 ครู – นักเรียน ช่วยกันสรุปผลของการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง จินตนาการสีสันแห่งท้องทะเล

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. คู่มือครู
2. คู่มือนักเรียน
3. ใบความรู้ที่ 4 ทัศนธาตุ (สี)
4. กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง จินตนาการสีสันแห่งท้องทะเล
5. แบบประเมินกิจกรรมที่ 4 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง จินตนาการสีสันแห่งท้องทะเล

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการอภิปรายซักถาม

ความเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(.....)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษ

บันทึกท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขครั้งต่อไป

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(นางปอลิณ หยุนตระกูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชุดกิจกรรมที่ 5
กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพสร้างสรรค์
เวลา 1 ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

วาดภาพสร้างสรรค์ จากรูปร่าง-รูปทรงสี่ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายความหมายของการวาดภาพสร้างสรรค์ได้
2. เพื่อให้นักเรียนบอกลำดับขั้นตอน การรับรู้ และการถ่ายทอดการวาดภาพแนว สร้างสรรค์ได้
3. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติการวาดภาพแนวสร้างสรรค์ และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

สาระการเรียนรู้

1. การวาดภาพสร้างสรรค์

กิจกรรมการเรียนรู้

1. **ขั้นนำ 10 นาที**

- 1.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 8 กลุ่มๆ ละ 5 คน แล้วรับเอกสาร สื่อและอุปกรณ์จากครู
  - 1.2 ครูนำเสนออภิปรายเกี่ยวกับการวาดภาพสร้างสรรค์ จากใบความรู้ที่ 5
  - 1.3 ครู – นักเรียน ร่วมกันเสนอแนวคิดในการปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์งานศิลปะ เรื่อง วาดภาพสร้างสรรค์ จากรูปร่าง-รูปทรง สี่ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ
- จินตนาการให้เห็นเป็นรูปลักษณะทางศิลปะที่หลากหลาย

2. **ขั้นปฏิบัติ 40 นาที**

- 2.1 นักเรียนปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การวาดภาพสร้างสรรค์ เป็นรายบุคคล

3. **ขั้นสรุป 10 นาที**

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การวาดภาพสร้างสรรค์ หน้าชั้นเรียน

3.2 ครู – นักเรียน ช่วยกันสรุปผลของการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การวาดภาพสร้างสรรค์

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. คู่มือครู
2. คู่มือนักเรียน
3. ใบความรู้ที่ 54 การวาดภาพสร้างสรรค์
4. กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพสร้างสรรค์
5. แบบประเมินกิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพสร้างสรรค์

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการอภิปรายซักถาม

บันทึกท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขครั้งต่อไป

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(นางปอลิณ หยุ่นตระกูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชุดกิจกรรมที่ 6
กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
เวลา 1 ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

วาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ จากประสบการณ์ และจินตนาการ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายความหมายของการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบได้
2. เพื่อให้นักเรียนบอกลำดับขั้นตอน การรับรู้ และการถ่ายทอดการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบได้
3. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

สาระการเรียนรู้

1. การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำ 10 นาที

- 1.1 นักเรียนจับคู่กันปฏิบัติงาน แล้วรับเอกสาร สื่อและอุปกรณ์จากครู
- 1.2 ครูนำเสนออภิปรายเกี่ยวกับการวาดที่ไม่แสดงรูปแบบจากใบความรู้ที่ 6
- 1.3 ครู – นักเรียน ร่วมกันเสนอแนวคิดในการปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์งาน

ศิลปะเรื่องการวาดภาพวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ จากประสบการณ์และจินตนาการโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออจินตนาการให้เห็นเป็นรูปลักษณะทางศิลปะที่หลากหลาย

2. ขั้นปฏิบัติ 40 นาที

- 2.1 นักเรียนปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ เป็นรายบุคคล

3. ขั้นสรุป 10 นาที

3.1 นักเรียนแต่ละคู่ส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ หน้าชั้นเรียน

3.2 ครู - นักเรียน ช่วยกันสรุปผลของการทำงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่องการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. คู่มือครู
2. คู่มือนักเรียน
3. ใบความรู้ที่ 6 การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
4. กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
5. แบบประเมินกิจกรรมที่ 6 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่ไม่แสดง

รูปแบบ

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการอภิปรายซักถาม

บันทึกทำแผนการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขครั้งต่อไป

.....
.....
.....

(ลงชื่อ).....

(นางปอลิณ หยุนตระกูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชุดกิจกรรมที่ 7
กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่แสดงรูปแบบ
เวลา 1 ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

วาดภาพที่แสดงรูปแบบ จากประสบการณ์ และจินตนาการ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ให้นักเรียนอธิบายความหมายของการวาดภาพที่แสดงรูปแบบได้
2. เพื่อให้นักเรียนบอกลำดับขั้นตอน การรับรู้ และการถ่ายทอดการวาดภาพที่แสดงรูปแบบได้
3. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติกรวาดภาพที่แสดงรูปแบบ และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

สาระการเรียนรู้

1. การวาดภาพที่แสดงรูปแบบ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำ 10 นาที

1.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 8 กลุ่มๆ ละ 5 คน แล้วรับเอกสาร สื่อและอุปกรณ์ จากครู

1.2 ครูนำเสนออภิปรายเกี่ยวกับการวาดที่แสดงรูปแบบ จากใบความรู้ที่ 7

1.3 ครู – นักเรียน ร่วมกันเสนอแนวคิดในการปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์งาน

ศิลปะเรื่องการวาดภาพวาดภาพที่แสดงรูปแบบ จากประสบการณ์และจินตนาการโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออจินตนาการให้เห็นเป็นรูปลักษณะทางศิลปะที่หลากหลาย

2. ขั้นปฏิบัติ 40 นาที

2.1 นักเรียนปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่แสดงรูปแบบ เป็นรายบุคคล

3. ขั้นสรุป 10 นาที

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่แสดงรูปแบบ หน้าชั้นเรียน

3.2 ครู – นักเรียน ช่วยกันสรุปผลของการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่องการวาดภาพที่แสดงรูปแบบ

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. คู่มือครู
2. คู่มือนักเรียน
3. ใบความรู้ที่ 7 การวาดภาพที่แสดงรูปแบบ
4. กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่แสดงรูปแบบ
5. แบบประเมินกิจกรรมที่ 7 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่แสดงรูปแบบ

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการอภิปรายซักถาม

บันทึกท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขครั้งต่อไป

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(นางปอลิณ หยุ่นตระกูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชุดกิจกรรมที่ 8
กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การปั้นจากจินตนาการ
เวลา 1 ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ปั้นดินน้ำมันจากจินตนาการ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายเทคนิคการปั้นแบบต่าง ๆ ได้
2. เพื่อให้นักเรียนบอกกระบวนการทำงานปั้นในแต่ละขั้นตอนได้
3. เพื่อให้นักเรียนสร้างสรรคงานปั้นเป็นเรื่องราว และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

สาระการเรียนรู้

1. การปั้นจากจินตนาการ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ชี้นำ 10 นาที

1.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 8 กลุ่มๆ ละ 5 คน แล้วรับเอกสาร สื่อและอุปกรณ์จากครู

1.2 ครูนำเสนออภิปรายเกี่ยวกับการปั้น จากใบความรู้ที่ 8

1.3 ครู – นักเรียน ร่วมกันเสนอแนวคิดในการปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรคงานศิลปะเรื่องการปั้นดินน้ำมัน จากประสบการณ์และจินตนาการโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ จินตนาการให้เห็นเป็นรูปลักษณะทางศิลปะที่หลากหลาย

2. ขั้นปฏิบัติ 40 นาที

2.1 นักเรียนปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การปั้นดินน้ำมันจากจินตนาการเป็นกลุ่ม

3. ขั้นสรุป 10 นาที

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การปั้นดินน้ำมันจากจินตนาการ หน้าชั้นเรียน

3.2 ครู – นักเรียน ช่วยกันสรุปผลของการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การปั้นจากจินตนาการ

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. คู่มือครู
2. คู่มือนักเรียน
3. ใบความรู้ที่ 8 การปั้นจากจินตนาการ
4. กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การปั้นจากจินตนาการ
5. แบบประเมินกิจกรรมที่ 8 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การปั้นจากจินตนา

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการอภิปรายซักถาม

บันทึกท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขครั้งต่อไป

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(นางปอลิณ หยุ่นตระกูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชุดกิจกรรมที่ 9
กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การสร้างสรรค์งานสื่อประสม
เวลา 1 ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สร้างสรรค์งานสื่อประสม โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายความหมายของศิลปะสื่อประสม ได้
2. เพื่อให้นักเรียนบอกกระบวนการทำงานสื่อประสมในแต่ละขั้นตอนได้
3. เพื่อให้นักเรียนสร้างสรรค์งานสื่อประสมเป็นเรื่องราว และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

สาระการเรียนรู้

1. กิจกรรมศิลปะสื่อประสม

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำ 10 นาที

1.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 8 กลุ่มๆ ละ 5 คน แล้วรับเอกสาร สื่อและอุปกรณ์ จากครู

1.2 ครูนำเสนออภิปรายเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะสื่อประสม จากใบความรู้ที่ 9

1.3 ครู – นักเรียน ร่วมกันเสนอแนวคิดในการปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์งาน

ศิลปะเรื่องการสร้างสรรค์งานสื่อประสม จากประสบการณ์และจินตนาการโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออจินตนาการให้เห็นเป็นรูปลักษณะทางศิลปะที่หลากหลาย

2. ขั้นปฏิบัติ 40 นาที

2.1 นักเรียนปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การสร้างสรรค์งานสื่อประสมเป็นกลุ่ม

3. ขั้นสรุป 10 นาที

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การสร้างสรรค์งานสื่อประสม หน้าชั้นเรียน

3.2 ครู – นักเรียน ช่วยกันสรุปผลของการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การสร้างสรรค์งานสื่อประสม

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. คู่มือครู
2. คู่มือนักเรียน
3. ความรู้ที่ 9 กิจกรรมศิลปะสื่อประสม
4. กิจกรรมที่ 9 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง กิจกรรมศิลปะสื่อประสม
5. แบบประเมินกิจกรรมที่ 9 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง กิจกรรมศิลปะสื่อประสม

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการอภิปรายซักถาม

ความเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษา

บันทึกท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขครั้งต่อไป

.....
.....
.....

(ลงชื่อ).....

(นางปอลิณ หยุนตระกูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชุดกิจกรรมที่ 10

กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การสร้างสรรค์งานโครงสร้างจำลองด้วยสื่อประสม

เวลา 1 ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สร้างสรรค์งานโครงสร้างจำลอง โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายถึงการนำเอาหลักการของสื่อประสมไปใช้ในการสร้างสรรค์งานศิลป์ได้
2. เพื่อให้เรียนบอกกระบวนการทำงานโครงสร้างจำลอง ในแต่ละขั้นตอนได้
3. เพื่อให้เรียนสร้างสรรค์งานโครงสร้างจำลอง เป็นเรื่องราว และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

สาระการเรียนรู้

1. กิจกรรมสร้างสรรค์งานโครงสร้างจำลองด้วยสื่อประสม

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำ 5 นาที

1.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 8 กลุ่มๆ ละ 5 คน แล้วรับเอกสาร สื่อและอุปกรณ์ จากครู

1.2 ครูนำเสนออภิปรายสืบเนื่องจากกิจกรรมศิลปะสื่อประสมจากใบความรู้ที่ 9

1.3 ครู – นักเรียน ร่วมกันเสนอแนวคิดในการปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์งานศิลปะ เรื่องการสร้างสรรค์โครงสร้างจำลอง จากประสบการณ์ และจินตนาการโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่วความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ จินตนาการให้เห็นเป็นรูปลักษณะทางศิลปะที่หลากหลาย

2. ขั้นปฏิบัติ 45 นาที

2.1 นักเรียนปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การสร้างสรรค์โครงสร้างจำลอง (Model) เป็นกลุ่ม

3. ขั้นสรุป 10 นาที

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การสร้างสรรค์งานโครงสร้างจำลองด้วยสื่อประสม หน้าชั้นเรียน

3.2 ครู – นักเรียน ช่างกันสรุปผลของการทำงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การสร้างสรรค์งานโครงสร้างจำลองด้วยสื่อประสม

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. คู่มือครู
2. คู่มือนักเรียน
3. ใบความรู้ที่ 9 ศิลปะสื่อประสม
4. กิจกรรมที่ 10 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การสร้างสรรค์โครงสร้างจำลองด้วยสื่อประสม
5. แบบประเมินกิจกรรมที่ 9 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การสร้างสรรค์ โครงสร้างจำลองด้วยสื่อประสม

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการอภิปรายซักถาม

ความเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(.....)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษา

บันทึกท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขครั้งต่อไป

.....
.....
.....

(ลงชื่อ).....

(นางปอลิณ หยุ่นตระกูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชุดกิจกรรมที่ 11
ปัจฉิมนิเทศ และ ทดสอบหลังเรียน
เวลา 1 ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนสามารถอธิบายทักษะพื้นฐานทางศิลปะได้ถูกต้อง สามารถนำความคิดสร้างสรรค์ไปสร้างงานศิลปะได้อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอภิปรายสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสาระการเรียนรู้อื่นได้
3. เพื่อทดสอบความรู้ทักษะพื้นฐานความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

สาระการเรียนรู้

1. กิจกรรมศิลปะที่ทำมา

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ชี้นำ 10 นาที

1.1 ครูนำเสนอถึงการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ ในช่วงเวลาการทดลองที่ผ่านมา

1.2 ครู - นักเรียน ร่วมกันเสนอแนวคิดในการปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรคงาน

ศิลปะโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่วความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ

2. ชั้นปฏิบัติ 30 นาที

2.1 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

3. ชั้นสรุป 20 นาที

3.1 นักเรียนแต่ละคนอภิปรายถึงสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี

3.2 นักเรียน ชักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ ครูอธิบายเพิ่ม

ครูกล่าวขอบใจนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะ

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ผลงานนักเรียน
2. แบบทดสอบ

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการอภิปรายซักถาม

ความเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(.....)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษา

บันทึกท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขครั้งต่อไป

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

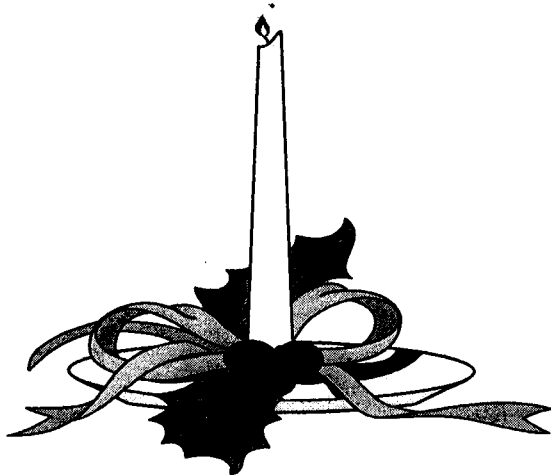
(นางปอลิณ หยุนตระกูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาคผนวก ง
คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียน

คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียน

โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะ เรื่องสร้างสรรค์งานศิลป์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จัดทำโดย
นางปอลิณ หยุ่นตระกูล
ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการ

โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษา
อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

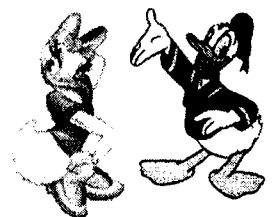

คำนำ

ชุดกิจกรรมศิลปะ เรื่องสร้างสรรค์งานศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือครูในการสอนและจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดจินตนาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ ตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้วิชาศิลปะช่วงชั้นที่ 4 โดยแบ่งเป็น 10 ชุดกิจกรรม และในแต่ละชุดกิจกรรม ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีดำเนินการ และอุปกรณ์ที่ใช้ไว้ในแต่ละชุดกิจกรรม พร้อมกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะไว้ท้ายเล่มพร้อมกับเฉลย เพื่อให้ครูใช้ทดสอบนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมดังกล่าว

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ชุดกิจกรรมศิลปะ เรื่อง สร้างสรรค์งานศิลป์ จะมีส่วนช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะของนักเรียนได้อย่างดีเยี่ยม และยังเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน และผู้ที่สนใจจะนำชุดกิจกรรมดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมต่อไป

ปอลิณ หยุ่นตระกูล

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
กำหนดการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะ	1
คู่มือครู	2
คู่มือนักเรียน	
ชุดกิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศและความคิดสร้างสรรค์	47
ชุดกิจกรรมที่ 2 ความคิดสร้างสรรค์	54
ชุดกิจกรรมที่ 3 การวาดภาพอิสระทางแนวคิด	63
ชุดกิจกรรมที่ 4 จินตนาการสีเส้นแห่งท้องทะเล	70
ชุดกิจกรรมที่ 5 การวาดภาพสร้างสรรค์	81
ชุดกิจกรรมที่ 6 การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ	89
ชุดกิจกรรมที่ 7 การวาดภาพที่แสดงรูปแบบ	95
ชุดกิจกรรมที่ 8 การปั้นจากจินตนาการ	105
ชุดกิจกรรมที่ 9 กิจกรรมภาพปะติด	113
ชุดกิจกรรมที่ 10 การสร้างสรรค์งานโครงสร้างจำลองด้วยสื่อประสม	119
ชุดกิจกรรมที่ 11 ปัจฉินนิเทศและทดสอบหลังเรียน	125
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะ	126
เฉลยแบบทดสอบ	131
แบบประเมิน	132
บรรณานุกรม	133

คู่มือนักเรียน

ชุดกิจกรรมที่ 1 กิจกรรมศิลปะ เรื่องปฐมนิเทศ และความคิดสร้างสรรค์
เวลา 1 ชั่วโมง

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

1. การเรียนรู้จากชุดกิจกรรมที่ 1 นี้ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
  2. ให้นักเรียนรับของคู่มือนักเรียนและตรวจสอบเอกสาร สื่อและอุปกรณ์
ดังต่อไปนี้ให้ครบ
    - 2.1 คู่มือนักเรียน
    - 2.2 กิจกรรมที่ 1 เกมอเนกประสงค์
    - 2.3 ใบความรู้ที่ 1 ความคิดสร้างสรรค์
  3. จุดมุ่งหมายของการเรียน เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมชุดนี้แล้วนักเรียน
สามารถ
    - 3.1 เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายในการทดลองชุดกิจกรรมความคิด
สร้างสรรค์ทางศิลปะ
    - 3.2 เพื่อให้เรียนบอกความหมายและลักษณะของคนที่มีความคิด
สร้างสรรค์ได้
    - 3.3 เพื่อทดสอบความรู้ทักษะพื้นฐานความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
  4. ในชุดกิจกรรมนี้ มีกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ 4 กิจกรรม คือ
    - 4.1 กิจกรรมที่ 1 เล่นเกมอเนกประสงค์
    - 4.2 กิจกรรมที่ 2 ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ จากใบความรู้ที่ 1
    - 4.3 กิจกรรมที่ 3 รับฟังคำชี้แจงการทดลองการสร้างชุดกิจกรรมความคิด
สร้างสรรค์ทางศิลปะ
    - 4.4 กิจกรรมที่ 4 สรุปบทเรียนร่วมกับครู
  5. บทบาทของนักเรียน
    - 5.1 ก่อนเรียน นักเรียนควรศึกษาคู่มือนักเรียนอย่างละเอียดให้เข้าใจ
    - 5.2 ขณะเรียน นักเรียนต้องทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับดังนี้
      - 5.2.1 ทำกิจกรรมตามที่ครูผู้สอนแนะนำ
      - 5.2.2 แบ่งกลุ่มทำกิจกรรม กลุ่มละ 5 คน
- ทำกิจกรรมตามคำสั่งในใบกำหนดงาน โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องมีส่วนร่วมในการ
ปฏิบัติกิจกรรม

จุดประสงค์ นักเรียนสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม ความคิด
คล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่นมาใช้ในการบอกประโยชน์ของวัสดุที่ใช้ใน
ชีวิตประจำวันให้ได้มากที่สุด

แนวคิด ให้นักเรียนเลือกบอกประโยชน์ของสิ่งต่อไปนี้มาให้มากที่สุดโดยใช้เวลา
10 นาที

1. เราใช้อัฐทำอะไรได้บ้าง (นอกจากใช้ก่อสร้างแล้ว)

.....
.....
.....

2. เราจะใช้กระป๋องทำอะไรได้บ้าง

.....
.....
.....

3. เราจะใช้หนังสือพิมพ์ทำอะไรได้บ้าง

.....
.....
.....

4. เราจะใช้ใบดองทำอะไรได้บ้าง

.....
.....
.....

5. เราจะใช้ไม้ไผ่ทำอะไรได้บ้าง

.....

.....

.....

6. เราจะใช้ฟางข้าวทำอะไรได้บ้าง

.....

.....

7. เราจะใช้กะลามะพร้าวทำอะไรได้บ้าง

.....

.....

.....

8. เราจะใช้ข้าวเหนียวทำอะไรได้บ้าง

.....

.....

.....

9. เราจะใช้ยางพาราทำอะไรได้บ้าง

.....

.....

.....

10. เราจะใช้สีทำอะไรได้บ้าง

.....

.....

.....

ลองคิดดูนะครึบน้อง ๆ...
ว่าเราสามารถนำวัสดุธรรมชาติจากไหน
มาประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ที่เป็น
ประโยชน์ได้อีก

ที่สำคัญต้องเป็นวัสดุจาก
ธรรมชาติที่ไม่สิ้นเปลืองนะคะ

แบบประเมิน
กิจกรรมที่ 1 เกมอเนกประสงค์
 กลุ่มที่.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษ

1. เราใช้อิฐทำอะไรได้บ้าง (นอกจากใช้ก่อสร้างแล้ว)	5	4	3	2	1
2. เราจะใช้กระป๋องทำอะไรได้บ้าง	5	4	3	2	1
3. เราจะใช้หนังสือพิมพ์ทำอะไรได้บ้าง	5	4	3	2	1
4. เราจะใช้ใบตองทำอะไรได้บ้าง	5	4	3	2	1
5. เราจะใช้ไม้ไผ่ทำอะไรได้บ้าง	5	4	3	2	1
6. เราจะใช้ฟางข้าวทำอะไรได้บ้าง	5	4	3	2	1
7. เราจะใช้กะลามะพร้าวทำอะไรได้บ้าง	5	4	3	2	1
8. เราจะใช้ข้าวเหนียวทำอะไรได้บ้าง	5	4	3	2	1
9. เราจะใช้ยางพาราทำอะไรได้บ้าง	5	4	3	2	1
10. เราจะใช้สีทำอะไรได้บ้าง	5	4	3	2	1

รวมคะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน	ตอบได้ 4 – 6	อย่าง ได้	4	คะแนน
	ตอบได้ 7 – 9	อย่าง ได้	6	คะแนน
	ตอบได้ 9 – 12	อย่าง ได้	8	คะแนน
	ตอบได้ 13	อย่างขึ้นไป	ได้ 10	คะแนน

เกณฑ์การประเมินความคิดสร้างสรรค์

ได้คะแนน 50 – 59	คะแนน หมายถึง	ปรับปรุง
ได้คะแนน 60 – 69	คะแนน หมายถึง	พอใช้
ได้คะแนน 70 – 79	คะแนน หมายถึง	ดี
ได้คะแนน 80 – 100	คะแนน หมายถึง	ดีมาก

ใบความรู้ที่ 1

ความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์

หมายถึง กระบวนการคิดของสมองที่อาศัย ประสบการณ์เดิมผสมผสานกับ ประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ เพื่อให้เกิดความคิด สิ่งประดิษฐ์ หรือการกระทำใหม่ๆ เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ประกอบไปด้วยลักษณะของความคิด 4 อย่าง

1. ความคิดริเริ่ม หมายถึงลักษณะความคิดครั้งแรกของบุคคลที่แปลกใหม่ และแตกต่างไปจากความคิดเดิม หรือเป็นการประยุกต์ดัดแปลงความคิดเดิมให้เป็นของใหม่ที่ดีกว่า อันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
2. ความคิดคล่องตัว หมายถึงปริมาณความคิดที่มีมากและไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน
3. ความคิดยืดหยุ่น หมายถึงความสามารถในการคิดให้ได้หลายประเภท หลายทิศทาง
4. ความคิดละเอียดลออ หมายถึงความคิดในรายละเอียดคิดเป็นขั้นเป็นตอน สามารถอธิบายหรือขยายความคิดเดิมให้เป็นภาพพจน์ที่ชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น บุคลิกลักษณะของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์

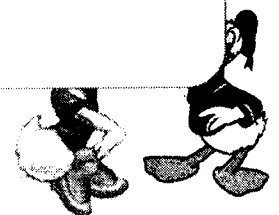
ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของแต่ละบุคคล บุคคลที่ได้รับการพัฒนาความสามารถด้านนี้จึงเชื่อได้ว่าเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ ฉะนั้นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จึงมีลักษณะที่แตกต่างไปจากบุคคลอื่นๆ คือ

1. ไม่ยอมให้ความร่วมมือถ้าไม่เห็นด้วย
2. ไม่รวมกิจกรรมที่ไม่ชอบ
3. ชอบทำงานคนเดียวเป็นเวลานาน
4. มีความสนใจอย่างกว้างในเรื่องต่าง
5. ชอบซักถาม
6. ชอบพูดเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์หรือวิธีการคิดแบบใหม่
7. เบื่อหน่ายความซ้ำซากจำเจ
8. กล้าทดลองทำเพื่อพิสูจน์ความคิดของตนเองถึงแม้ไม่แน่ใจในผลที่เกิดขึ้น
9. มีอารมณ์ขัน
10. มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย
11. ซาบซึ้งกับสุนทรียภาพ เช่น ซาบซึ้งในดนตรีและศิลปะต่างๆ
12. ไม่หงุดหงิดกับความไร้ระเบียบหรือความยุ่งเหยิงที่คนอื่นทนไม่ได้
13. ไม่สนใจว่าตนเองแปลกกว่าคนอื่น
14. มีปฏิกริยาโต้แย้งไม่เห็นด้วย
15. ช่างสังเกต ช่างจดจำรายละเอียดสิ่งต่างๆ เป็นอย่างดี
16. ไม่ชอบการบังคับ กำหนดกฎเกณฑ์ ติกรอบความคิดให้ทำตามกติกา
17. ถ้าเป็นสิ่งที่ตนเองไม่สนใจหรือไม่เห็นด้วยจะหมดความสนใจง่าย ๆ
18. ชอบเหม่อลอยสร้างจินตนาการ
19. ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ถ้าอธิบายเหตุผล
20. มีความคิดเป็นอิสระ ไม่ชอบทำตามผู้อื่น
21. มีความคิดยืดหยุ่นคิดได้หลายทิศหลายทาง
22. สามารถคิดหรือทำได้หลายๆ อย่างในเวลาเดียวกัน
23. แสดงความคิดได้หลายๆ อย่างในเวลาเดียวกัน
24. ชอบมีคำถามแปลกๆ ทำทนายให้คิด
25. สามารถผสมผสานความคิดหรือสิ่งที่แตกต่างกันเข้าด้วยกัน โดยไม่มีใคร

จะเห็นได้ว่าบุคลิกลักษณะของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์นั้นจะมีลักษณะที่หลากหลาย อาจจะอยู่ในคนๆ เดียวหรืออาจจะมิลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง มิใช่ว่าจะมีลักษณะดังกล่าวครบถ้วนคนๆ เดียวกันเลยทีเดียว

เวลา 1 ชั่วโมง

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

1. การเรียนรู้จากชุดกิจกรรมที่ 2 นี้ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
2. ให้นักเรียนรับซองคู่มือนักเรียนและตรวจสอบเอกสาร สื่อและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้ให้ครบคู่มือนักเรียน

กิจกรรมที่ 2 ปฏิบัติการสร้างสรรค์งานศิลปะ เรื่อง การวาดภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนด

ใบความรู้ที่ 2 ความคิดสร้างสรรค์งานศิลปะ

3. จุดมุ่งหมายของการเรียน เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมชุดนี้แล้วนักเรียนสามารถให้นักเรียนบอกความหมายและลักษณะของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ศิลปะ เพื่อทดสอบความรู้ทักษะพื้นฐานความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้วิธีการที่หลากหลายในการสร้างสรรค์งานศิลปะ
4. ในชุดกิจกรรมนี้ มีกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ 3 กิจกรรม คือ
  - กิจกรรมที่ 1 ปฏิบัติการสร้างสรรค์งานศิลปะ เรื่อง การวาดภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนด
  - กิจกรรมที่ 2 ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ จากใบความรู้ที่ 2
  - กิจกรรมที่ 3 สรุปบทเรียนร่วมกับครู

5. บทบาทของนักเรียน

5.1 ก่อนเรียน นักเรียนควรศึกษาคู่มือนักเรียนอย่างละเอียดให้เข้าใจ

5.2 ขณะเรียน นักเรียนต้องทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับดังนี้

5.2.1 ทำกิจกรรมตามที่ครูผู้สอนแนะนำ

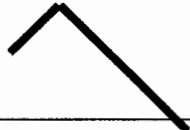

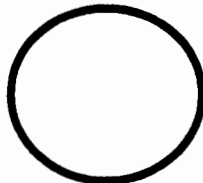
5.2.2 แบ่งกลุ่มทำกิจกรรม กลุ่มละ 5 คน

5.2.3 ทำกิจกรรมตามคำสั่งในใบกำหนดงาน โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนด

- จุดประสงค์** นักเรียนสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่นมาใช้ในการต่อเติมภาพให้ได้อย่างรวดเร็วสวยงาม
- วิธีปฏิบัติ** ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้สมบูรณ์ มีความหมาย สามารถอธิบายได้ ให้ได้อย่างรวดเร็ว และสวยงาม โดยใช้เวลา 30 นาที

1.		2.	
3.		4.	
5.		6.	
7.		8.	
9.		10.	

แบบประเมิน

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมศิลปะเรื่อง การวาดภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนด

กลุ่มที่.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษ

1. ภาพที่ 1
2. ภาพที่ 2
3. ภาพที่ 3
4. ภาพที่ 4
5. ภาพที่ 5
6. ภาพที่ 6
7. ภาพที่ 7
8. ภาพที่ 8
9. ภาพที่ 9
10. ภาพที่ 10

5	4	3	2	1
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1
5	4	3	2	1

รวมคะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ต่อเติมภาพสมบูรณ์	ได้	4	คะแนน
ต่อเติมภาพสมบูรณ์ สวยงาม	ได้	6	คะแนน
ต่อเติมภาพสมบูรณ์ สวยงาม แปลกใหม่	ได้	8	คะแนน

เกณฑ์การประเมินความคิดสร้างสรรค์

ได้คะแนน 50 - 59	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง
ได้คะแนน 60 - 69	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
ได้คะแนน 70 - 79	คะแนน	หมายถึง	ดี
ได้คะแนน 80 - 100	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง ความคิดสร้างสรรค์ทางศิลป์

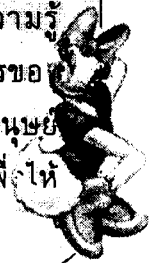
แนวคิดและขั้นตอนในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบันเราพบเห็นความสามารถในผลงานของมนุษย์ทั้งด้านความคิด ฝีมือ ที่ได้พยายามจินตนาการ คิดค้นประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นและเหมาะสมเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งมีรูปลักษณะต่างๆ ไม่ประณีตมากนัก จนกระทั่งได้สร้างสิ่งมหัศจรรย์ที่มีขนาดใหญ่โตมโหฬาร ให้ทั้งประโยชน์ใช้สอย และสิ่งสวยงามประณีต เพื่อจรรโลงด้านจิตใจ ความเชื่อ ความศรัทธาไว้ประโกลาให้เหินห่างมากมาย บางอย่างแทบไม่น่าเชื่อว่าเป็นฝีมือของมนุษย์ ยิ่งในยุคปัจจุบันได้มีความก้าวหน้าในด้านความคิด ทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ในทุกสาขาอาชีพ สิ่งต่างๆ ที่กล่าวถึงนับว่าเป็นผลงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ทั้งสิ้น

ความหมายและความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ที่มีต่องานทัศนศิลป์

ความเจริญก้าวหน้าในสังคมมนุษย์ได้วิวัฒนาการมาเป็นลำดับนั้น เนื่องจากมนุษย์ต้องการเปลี่ยนสภาพการดำรงชีวิต ต้องการยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นกว่าเดิม รวมทั้งต้องการแสดงออกทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก จินตนาการ โดยใช้ความรู้ สติปัญญา และความสามารถส่วนตัว ซึ่งนอกจากจะสนองอารมณ์ความต้องการของตนเองแล้ว ยังต้องการให้ผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกรับรู้คล้ายตามชื่นชมไปด้วย เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคมต้องอยู่ร่วมกัน ต่างก็ได้พยายามคิดสร้างสรรค์ผลงานของตนเองเพื่อให้สังคมได้ชื่นชมร่วมกัน

ความหมายของการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ หมายถึง การทำ การผลิต หรือการสร้างสิ่งใดๆ ให้เกิดรูปลักษณะใหม่ขึ้นในโลกด้วยภูมิปัญญาของมนุษย์โดยไม่ซ้ำกับสิ่งที่เคยมีอยู่เดิม และเป็นการแสดงออกทางความคิดที่แปลกแตกต่างจากความคิดเดิมๆ ดังนั้นการสร้างสรรค์จึงเป็นคุณสมบัติพิเศษในการสร้างหรือตกแต่งเพิ่มเติมของเดิมให้ได้ลักษณะหรือสิ่งแปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบเดิมที่มีอยู่แล้ว

การสร้างสรรคทางศิลปะ หมายถึง การแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์โดยใช้
การใช้รูปแบบและวิธีการทางศิลปะทำให้เกิดผลงานที่แปลกใหม่ ไม่มีผลงานใดได้ทำมาก่อน
รวมทั้งไม่ใช่ผลงานที่ลอกเลียนแบบมาจากผู้หนึ่งผู้ใด

ความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ต่องานทัศนศิลป์

ได้กล่าวมาแล้วว่าการสร้างสรรค์ คือการทำให้เกิดรูปแบบใหม่ให้ปรากฏ
ขึ้นในโลกด้วยภูมิปัญญาของมนุษย์ สำหรับการสร้างสรรค์งานศิลปะก็เช่นเดียวกัน
กับการสร้างสรรค์งานสาขาอื่นๆ โดยเฉพาะกลุ่มงานทัศนศิลป์ คือ การสร้างหรือ
จัดทำสิ่งแปลกใหม่ในแนวทางใดแนวทางหนึ่งให้ปรากฏในรูปแบบลักษณะของผลงาน
ซึ่งอาจจะไม่เคยมีผู้หนึ่งผู้ใดทำมาก่อน

ในยุคปัจจุบันการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ได้ปรากฏให้เห็นในงานจิตรกรรม
ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ภาพพิมพ์ และงานประดิษฐ์ต่างๆ ซึ่งศิลปินได้
ถ่ายทอดรูปแบบไว้มากมาย ทั้งที่เป็นความแปลกใหม่ของลักษณะผลงานและวิธีการ
ใหม่ๆ ในกระบวนการสร้างสรรค์รูปแบบทางทัศนศิลป์เปรียบเสมือนกับอาหารที่มี
รสชาติหลากหลายที่มวลมนุษย์จำเป็นต้องบริโภคเป็นอาหารทางจิตใจทุกยุคทุกสมัย
ตลอดมา ไม่ว่าจะเป็นการบริโภคอย่างตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม กล่าวได้ว่าผลงาน
ทางทัศนศิลป์มีส่วนผูกพันกับวิถีชีวิตของคนเราเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะไปที่ใดยอมได้
สัมผัสกับงานทัศนศิลป์ไม่ประเภทใดก็ประเภทหนึ่ง เช่น เครื่องแต่งกาย การเลือก
ของใช้ ผลิตภัณฑ์เครื่องตกแต่งต่างๆ บ้านที่อยู่อาศัย เป็นต้น

เราจะพบว่างานทัศนศิลป์มีความสำคัญในการเป็นส่วนช่วยให้การพิจารณา
ตัดสินใจเลือกสรรและการจัดทำสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ มีความเหมาะสมกลมกลืนกับ
ชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังแสดงถึงความเป็นผู้มีรสนิยมที่ดี ความสำคัญของ
ทัศนศิลป์อีกประการหนึ่งก็คือ ประโยชน์ทางด้านจิตใจ ผลทางด้านความสุข
ความเบิกบาน ร่าเริง แจ่มใส ทัศนศิลป์จึงเป็นผลงานที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อสนอง
ความต้องการของตนเอง และผู้ดู ผู้ชม หรือทำเพื่อสังคมนั่นเอง

หลักและวิธีการในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

กระบวนการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ เพื่อให้เกิดรูปลักษณะที่พึงประสงค์แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับผลงานใดๆ ศิลปินผู้สร้างงานศิลป์และนักวิชาการด้านศิลปะได้ยอมรับว่าการสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้จากการบูรณาการส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ประการเข้าด้วยกัน ดังนี้

1. การรับรู้ (Perception) เป็นส่วนประกอบที่สำคัญประการแรกของบุคคลต่อการแสดงพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์โดยผู้สร้างสรรค์จะต้องเป็นผู้ที่เคยได้พบเห็น ได้ยิน ได้ฟังมามากประกอบกับการเป็นผู้ช่างสังเกต และไวต่อการรับสัมผัส คุณภาพการรับรู้ที่ดีจะเกิดจากการประสบกับเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยตนเองทั้งทางบวก และทางลบ และสามารถวิเคราะห์ จำแนกแยกได้ถูกต้องแม่นยำมีความจำดี จึงจะจัดว่ามีสมรรถนะทางการรับรู้ที่ดี

ดังนั้น การรับรู้แต่ละคนจึงมีความแตกต่างกัน บางคนมีการรับรู้ระดับที่สูงระดับปานกลาง และระดับต่ำ นอกจากนี้การรับรู้ยังแตกต่างกันในลักษณะของมุมในการมองเห็น หรือทิศทางที่ได้ยินได้ฟังที่ไม่เหมือนกันอีกด้วย เช่น จากภาพ เราอาจมองสี่เหลี่ยมเป็นพื้นที่ช่องโหว่กลวงเป็นวงกลม หรือวงกลมที่มีรูปกรอบสี่เหลี่ยมเป็นพื้นที่ได้ หรือเราอาจมองเห็นลูกศรสี่อันหันเข้าหากันหรืออาจเห็นเป็นทางสี่แยกเข้าหากันก็ได้เช่นกัน

2. จินตนาการ (Imagination) คือ ผลจากการรับรู้ โดยประสาทสัมผัสต่างๆ ของมนุษย์ผสมผสานกับประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมเมื่อรับรู้เห็นมาก ทำให้เกิดแนวความคิดเพิ่มพูนมากขึ้น จินตนาการก็จะมีมากขึ้นเรื่อยๆ อาจกล่าวได้ว่า "จินตนาการเกิดจากการสังสมของการรับรู้ทั้งหมด" ดังเช่น การจัดภาพเกี่ยวกับประเพณีไทยจะต้องมีความรู้ความเข้าใจประเพณีไทยเป็นอย่างดีจึงจะกระทำได้ เป็นต้น

3. ประสบการณ์ (Experience) เป็นผลจากการรับรู้ได้ ปฏิบัติด้วยตนเองในสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายๆ สิ่ง ถือว่าเป็นสิ่งสมประสบการณ์ทั้งสิ้น ในทางทัศนศิลป์ ประสบการณ์เป็นจุดเริ่มต้นในการคิด ดังนั้นจินตนาการจึงเป็นพื้นฐานที่รองรับการพัฒนาด้วยกระบวนการต่างๆ ให้ก้าวหน้า จนมีระดับสูงขึ้น และเกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์ในที่สุด

ดังนั้น การนำประสบการณ์ทางศิลปะมาสร้างผลงานจึงมีความจำเป็นอย่างมาก รวมทั้งผู้สร้างสรรค์ต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ วิธีการ วัสดุอุปกรณ์ และนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้จึงจะเกิดผลงานที่ดีมีคุณค่า

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ของบุคคลต่างๆ ในทุกสาขาอาชีพนั้น ได้แก่ ความสามารถ ทักษะ และแรงจูงใจ ทั้งสามส่วนนี้จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่าง แน่นแฟ้น ไม่มีส่วนใดเพียงส่วนเดียวเกิดขึ้นโดดเดี่ยว หรือแยกจากกันเป็นอิสระ

ลักษณะของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง

การแสดงออกด้านความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคลย่อมไม่เท่าเทียมกัน บางคนแสดงออกมาให้เห็นอย่างมีคุณภาพที่สูง บางคนอยู่ในระดับปานกลาง และบางคนก็แสดงออกมาได้ในระดับต่ำหรือแทบไม่เห็นเลย ด้วยเหตุผลดังกล่าว นักจิตวิทยาและนักการศึกษา จึงได้มีการศึกษาค้นคว้ากันอย่างกว้างขวาง และพบว่าบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง จะมีลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกได้ 7 ประการ ดังนี้

1. มีความไวต่อการรับรู้ เมื่อได้ปะทะสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อมรอบตัว มีประสาทสัมผัสที่รับรู้และแปลความหมายจากสภาพการณ์ที่ได้ประสบได้ดีกว่า ในเรื่องราวที่คนทั่วไปคิดไม่ถึง หรือไม่สนใจ

2. เป็นคนที่มีลักษณะยืดหยุ่นในทางความคิด มีศักยภาพในการปรับตัวต่อสถานการณ์ใหม่ๆ สูง สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวคิด มีวิธีการที่รวดเร็ว เมื่อจำเป็นต้องเผชิญกับปัญหาใหม่ๆ

3. มีลักษณะอิสระทางการคิด พอใจที่จะพิจารณาตัดสินใจด้วยตนเอง โดยไม่คำนึงว่าจะมีใครคิดมาก่อนหรือไม่ สนใจว่าแนวความคิดของตนเองจะเหมือนหรือแตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่อย่างไร

4. เป็นคนใจกว้าง มองโลกในแง่ดี อดทนต่อแรงกดดันจากปัญหาต่างๆ รู้จักวิเคราะห์ จำแนกหาส่วนที่มีคุณค่าจากแนวความคิดตรงกันข้ามของผู้อื่นนำมาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

5. มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและมีความเข้าใจลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหรือเป็นคุณลักษณะที่เน้นทักษะการใช้ความคิดเชิงนามธรรม (Abstract) นั้นเอง

6. มีคุณลักษณะที่แสดงความสามารถในเชิงการสังเคราะห์หรือบูรณาการองค์ประกอบต่างๆ เข้าด้วยกันให้เป็นรูปแบบใหม่ หรือแนวทางปฏิบัติใหม่เพื่อแก้ปัญหา เพื่อเกิดคุณค่าหรือเกิดประโยชน์มากขึ้น

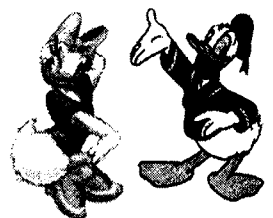
7. มีคุณลักษณะที่แสดงถึงความมีพลัง มีแรงจูงใจสูงและการแสดงความไม่อยู่ซึ่งชอบคิดค้น เสาะแสวงหาสิ่งที่ไม่รู้อยู่ตลอด เป็นผู้ตื่นตัวอยู่เสมอในการหาโอกาสสัมผัสข้อมูล ข่าวสารใหม่ๆ ที่ทันสมัย

ทั้งนี้ ความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาได้ด้วยกระบวนการฝึกโดยการทำกิจกรรมและกลวิธีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการฝึกความไวในการรับสัมผัสและการรู้สึก การฝึกทักษะการวิเคราะห์ การฝึกระดมความคิด การฝึกการสร้าง ความแปลกใหม่จากสิ่งที่คุ้นเคย และการฝึกการคิดด้วยวิธีอุปมา เป็นต้น

สรุป

ความคิดสร้างสรรค์ได้เกิดขึ้นมาพร้อมกับมนุษย์ เพราะมนุษย์มีพฤติกรรมอยากรู้อยากเห็นอยากแสวงหาสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ และต้องการยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นกว่าเดิม รวมทั้งต้องการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึก เพื่อสนองความต้องการของตนเอง และยังต้องการให้ผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกรับรู้ชื่นชมไปด้วย ความคิดสร้างสรรค์เป็นแนวทางการคิดเห็นที่แปลกไปจากแนวความคิดทั่วๆ ไปโดยสังเกตได้ชัดเจนจากผลงาน ซึ่งจะปรากฏออกมาในรูปของผลงานใหม่ๆ ไม่ซ้ำกับผลงานเดิมที่ปรากฏอยู่ทั่วไป การสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ คือ การใช้วิธีการทางศิลปะผลิตผลงานทางศิลปะที่ไม่มีใครทำมาก่อน และไม่ใช้ลอกเลียนแบบ องค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดกระบวนการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ได้นั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบสามส่วน คือ การรับรู้จินตนาการ และประสบการณ์

คู่มือนักเรียน
ชุดกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพอิสระทางแนวคิด
เวลา 1 ชั่วโมง

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

1. การเรียนรู้จากชุดกิจกรรมที่ 3 นี้ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
2. ให้นักเรียนรับซองคู่มือนักเรียนและตรวจสอบเอกสาร สื่อ อุปกรณ์ดังต่อไปนี้ให้ครบ

คู่มือนักเรียน

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพอิสระทางแนวคิด

ใบความรู้ที่ 3 ทศน์ชาติ

3. จุดมุ่งหมายของการเรียน เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมชุดนี้แล้วนักเรียนสามารถให้นักเรียนบอกความสำคัญ ความหมาย และหลักการนำทศน์ชาติไปใช้ประโยชน์ได้

เพื่อให้นักเรียนนำทศน์ชาติไปจัดให้เห็นเป็นรูปลักษณะทางศิลปะได้

เพื่อให้นักเรียนถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาพเขียนอย่างถูกต้องตามหลักการจัดและอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

4. ในชุดกิจกรรมนี้ มีกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ 3 กิจกรรม คือ

กิจกรรมที่ 1 ศึกษาเรื่องทศน์ชาติ จากใบความรู้ที่ 3

กิจกรรมที่ 2 ปฏิบัติงานสร้างสรรค์งานศิลปะ เรื่อง การวาดภาพอิสระทาง

แนวคิด

กิจกรรมที่ 3 สรุปบทเรียนร่วมกับครู

5. บทบาทของนักเรียน

ก่อนเรียน นักเรียนควรศึกษาคู่มือนักเรียนอย่างละเอียดให้เข้าใจ

ขณะเรียน นักเรียนต้องทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับดังนี้

- ทำกิจกรรมตามที่ครูผู้สอนแนะนำ
- แบ่งกลุ่มทำกิจกรรม กลุ่มละ 5 คน
- ทำกิจกรรมตามคำสั่งในใบกำหนดงาน โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนนำทัศนธาตุไปจัดให้เห็นเป็นรูปลักษณะทางศิลปะได้
2. เพื่อให้นักเรียนถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาพเขียนอย่างถูกต้องตามหลักการจัดและอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้
3. เพื่อตรวจสอบความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะด้านความคิดคล่องแคล่วและความคิดยืดหยุ่น

แนวคิด

นักเรียนนำทัศนธาตุ เช่น เส้น สี แสง-เงา รูปร่าง รูปทรง มาจัดเป็นภาพตามธรรมชาติที่มีความสมดุลของภาพและอธิบายความหมายของภาพให้คนอื่นเข้าใจ โดยใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง การวาดภาพอิสระทางแนวคิด 40 นาที

ลองใช้ความคิดสร้างสรรค์
ของตนเองดูนะครับ

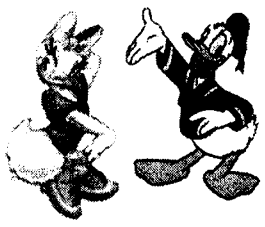
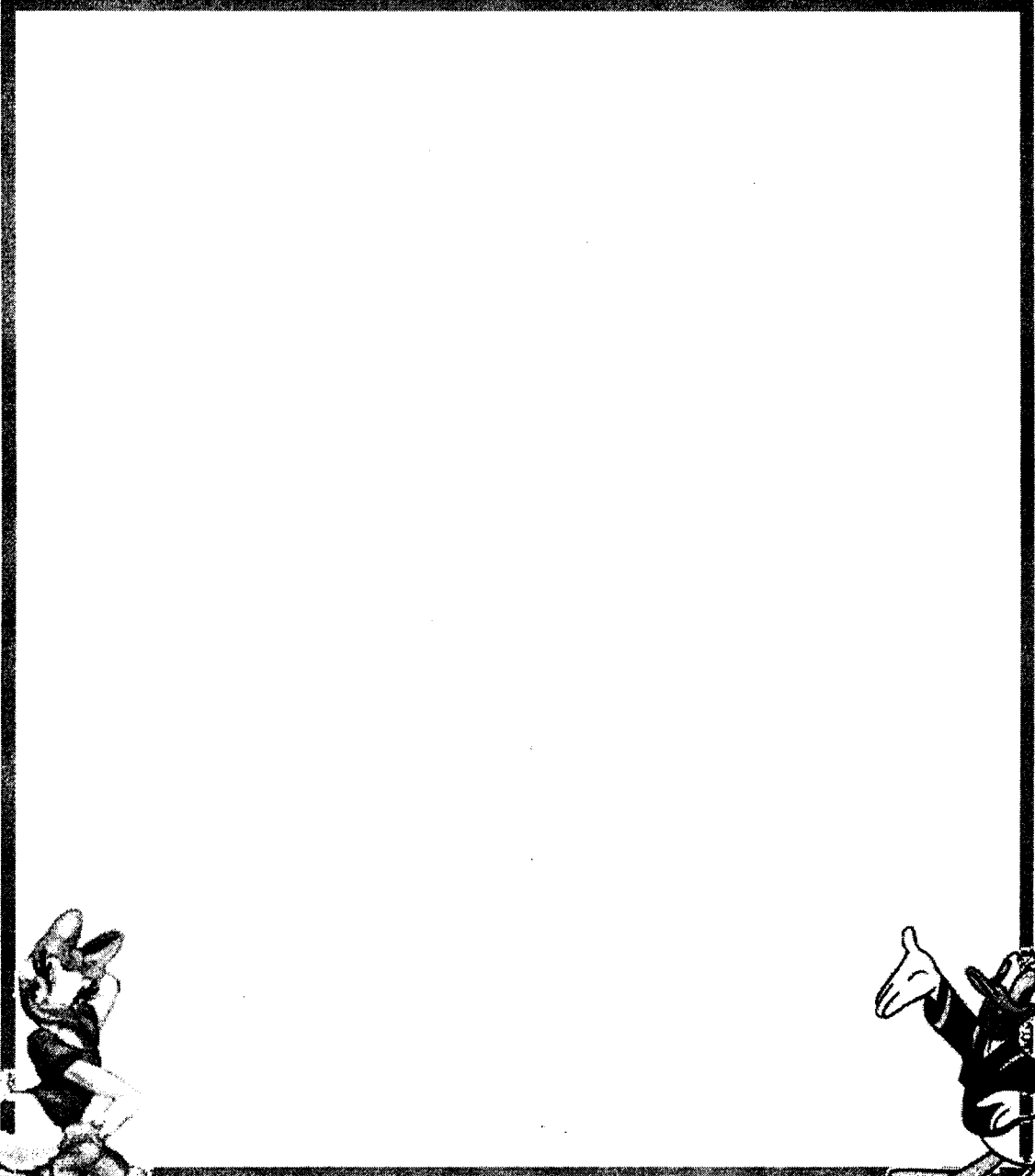
วันนี้ก็อยากลองวาดภาพดู
บ้างค่ะ...มาเลยค่ะ

กิจกรรมที่ 3

กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพอิสระทางแนวคิด

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษา

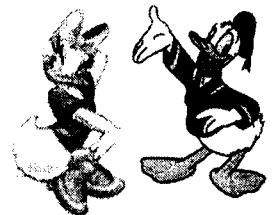

แบบประเมิน
กิจกรรมที่ 3 เรื่อง การวาดภาพอิสระทางแนวคิด

ที่	ชื่อ - สกุล	ความคิดสร้างสรรค์								รวม	หมายเหตุ
		ความคิดริเริ่ม		ความคิดคล่องแคล่ว		ความยืดหยุ่น	ความคิดละเอียดลออ				
		รูปแบบของงานศิลปะแปลกใหม่สามารถประยุกต์ตัดแปลงได้	ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด	จัดภาพได้อย่างหลากหลาย	งานศิลปะมีหลายความหมาย	จัดวางองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างถูกต้อง	งานศิลปะมีความประณีตสวยงาม	สามารถอธิบายความหมายของงานศิลปะได้			
		10	10	10	10	10	10	20	20	100	
1											
2											
3											
4											
5											
40											

เกณฑ์การประเมินความคิดสร้างสรรค์

ได้คะแนน 50 - 59	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง
ได้คะแนน 60 - 69	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
ได้คะแนน 70 - 79	คะแนน	หมายถึง	ดี
ได้คะแนน 80 - 100	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก

ใบความรู้ที่ 3

เรื่อง ทศน์ธาตุ 1

ทศน์ธาตุ

ผลงานทางทัศนศิลป์ ที่สามารถทำให้ผู้สัมผัสเกิดอารมณ์และความรู้สึกประทับใจได้นั้นแสดงถึงการสร้างสรรค์อย่างถูกต้องตามเกณฑ์ของการจัด อันเป็นพื้นฐานของความงามทางด้านศิลปะซึ่งจะเกิดขึ้นได้ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยๆ หรือที่นิยมเรียกว่า “ทศน์ธาตุของศิลปะ” (Element of Arts) หรือหลักการจัดองค์ประกอบ สีและการใช้สี การจะนำเอาสิ่งดังกล่าวมาจัดรวมกันให้เกิดคุณค่าทางศิลปะได้นั้น จะต้องมีความรู้ความเข้าใจให้ถ่องแท้ถึงคุณลักษณะ ความสำคัญ ความหมาย และการนำไปใช้ ซึ่งทศน์ธาตุแต่ละอย่างก็จะให้คุณสมบัติและความรู้สึกแตกต่างกันไป

ทศน์ธาตุหรือองค์ประกอบศิลปะที่เป็นพื้นฐานในการนำไปใช้เพื่อการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์จะประกอบไปด้วย จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง ลักษณะผิว พื้นที่ว่าง น้ำหนักอ่อน-แก่ แสง-เงา และสี ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. จุด (Point, Dot) จุดเป็นทศน์ธาตุหรือองค์ประกอบอันดับแรกของงานทัศนศิลป์ จุดเป็นส่วนที่มีขนาดเล็กที่สุดของงานศิลปะ เมื่อนำมาจุดจำนวนมากๆ มาเรียงต่อเนื่องกันตามตำแหน่งที่เหมาะสม และซ้ำๆ กัน ก็จะทำให้เกิดเป็นเส้น รูปร่าง รูปทรง ลักษณะผิว น้ำหนักอ่อน-แก่ แสง-เงา จุด จึงมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์งานศิลปะเป็นอย่างมาก ซึ่งเราสามารถพบเห็นจุดในลักษณะต่างๆ ในผลงานจิตรกรรมอยู่เสมอ

2. เส้น (Line) เส้นเป็นทศน์ธาตุที่สำคัญในทางศิลปะกล่าวได้ว่าเส้นเป็นจุดเริ่มต้นของการออกแบบทางทัศนศิลป์ทุกชนิด (จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม) เส้นเกิดจากจุดจำนวนมากที่นำมาเรียงติดต่อกันบนพื้นระนาบของทิศทางจนสามารถแสดงให้เห็นได้ว่าลักษณะเส้นชนิดใด เช่น แนวตั้ง แนวอน โค้ง คด แนวหยัก หักเห เมื่อนำเอามาประกอบแสดงทิศทางทำให้เกิดรูปร่าง รูปทรง เกิดเนื้อที่ มีขนาด มีน้ำหนัก มีปริมาตรในทางปฏิบัติวิธีทำให้เกิดเส้นจะเกิดจากการขีดขีด เขียนด้วยดินสอ ปากกา พู่กันหรือแปรงและเครื่องมืออื่นที่สามารถทำให้เกิดเป็นเส้นได้

เส้นแบ่งตามลักษณะใหญ่ๆ ได้ 5 ชนิด แต่ละชนิดจะมีคุณค่าและให้ความรู้สึกแตกต่างกัน ดังนี้

1. เส้นตรง (Straight Lines) มี 3 ลักษณะ คือ

เส้นตั้ง ให้ทิศทางแนวตั้งหรือตั้งลงมา ให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง สง่างามเป็นระเบียบ เช่น ตึกสูงๆ เสาไฟฟ้า ต้นไม้ คนยืนตรง เป็นต้น

เส้นนอน เส้นราบ หรือเส้นระดับ ให้ทิศทางในแนวนอนหรือราบ ให้ความรู้สึกสงบนิ่ง ราบเรียบ ปลอดภัย ไม่มีอันตราย เช่น ทะเลที่สงบเรียบ ปราศจากคลื่น เส้นทางที่ราบเรียบ คนนอนพักผ่อน เป็นต้น

เส้นตรงเฉียง ให้ทิศทางทแยง ให้ความรู้สึกไม่ตรง โนม้เอียง เป็นเส้นทางเดินของแสงสว่าง ความรวดเร็ว เช่น แสงสว่างของดวงอาทิตย์ แสงสว่างของดวงไฟ เป็นต้น

2. เส้นโค้ง (Curve Lines) มี 3 ลักษณะ คือ

เส้นโค้งของวงกลม ให้ความรู้สึกอ่อนโยน อ่อนช้อย นุ่มนวล ความเศร้า เช่น ภาพคนที่อ่อนน้อม ภาพวาดแบบไทย ภาพต้นไม้ที่เหี่ยวเฉา เป็นต้น

เส้นโค้งอิสระ ถ้าเส้นโค้งขึ้นสูงจะแสดงถึงความเจริญเติบโต ก้าวหน้า เช่น การเจริญงอกงามของพืช ความก้าวหน้าของชีวิต เปลวไฟ ลวดลายในศิลปะ เป็นต้น

เส้นโค้งคดหรือก้นหอย ให้ความรู้สึกมีพลังหมุนอย่างรุนแรง การ

3. เส้นคด (Winding Lines) ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว ต่อเนื่องไม่สิ้นสุด เช่น ทางที่คดเคี้ยว แม่น้ำ ลำธาร คลื่นทะเล การวาดภาพหน้าในศิลปะไทย เป็นต้น

4. เส้นฟันปลาหรือซิกแซก (Zigzag Lines) ให้ความรู้สึกไม่ราบรื่น เคลื่อนไหวอย่างรุนแรงตื่นเต้น เช่น เส้นทางที่ขรุขระ ฟันเลื่อย การตื่นเต้นตกใจกลัว การขัดแย้ง เป็นต้น

5. เส้นประหรือเส้นขาด (Jagged Lines) ให้ความรู้สึกไม่เป็นระเบียบ สับสน วุ่นวายไม่มั่นคง เก่า เสื่อมโทรม อันตราย เช่น สิ่งของที่ปรักหักพังกำลังจะแตกสลาย รอยร้าวของวัตถุ และลายเส้นที่แสดงความไม่แน่นอน เป็นต้น

6. **พื้นที่ว่าง (Space)** หมายถึง บริเวณที่เป็นความว่างไม่ใช่ส่วนที่เป็นรูปทรงหรือเนื้อหา ในการจัดองค์ประกอบใดก็ตามถ้าปล่อยให้พื้นที่ว่างมากและให้มีรูปทรงน้อย การจัดนั้นจะให้ความรู้สึกอ้างว้าง โดดเดี่ยว ในทางตรงกันข้าม ถ้าให้มีรูปทรงมากหรือเนื้อหามาก โดยไม่ปล่อยให้พื้นที่ว่างเลยก็จะให้ความรู้สึกอัดอั้นคับแคบ ดังนั้น การจัดวางในอัตราส่วนที่พอเหมาะก็จะให้ความรู้สึกที่พอดีทำให้ได้ภาพที่ได้สัดส่วนงดงาม

7. **น้ำหนักอ่อน-แก่ (Value)** หมายถึง จำนวนความเข้ม ความอ่อนของสีต่างๆ และแสงเงาตามที่ประสาทตารับรู้ เมื่อเทียบกับน้ำหนักของสีขาว-ดำ ความอ่อนแก่ของแสงเงาทำให้เกิดมิติ เกิดระยะใกล้ไกลและสัมพันธ์กับเรื่องสีโดยตรง ทั้งนี้การสร้างสรรคงานทัศนศิลป์ ถ้าหากออกแบบให้ ภาพอยู่บนพื้นผิวระนาบเดียว **เงิน** เมื่อใช้น้ำหนักที่ต่างกันของสีและแสงเงา จะทำให้เกิดเป็นรูปลักษณะต่างๆ บนระนาบนั้น ทำให้มองเห็นมิติต่างๆ กันได้ เช่น เห็นเป็นภาพระยะใกล้ไกลซ้อนทับกัน หรือมีความกลมกลืน หรือตัดกันก็ได้

ในทางทัศนศิลป์กรรมวิธีการใช้น้ำหนักอ่อน-แก่ จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. **น้ำหนักอ่อน-แก่ของสี (Value of Colors)** ในการใช้น้ำหนักอ่อน-แก่ของสีนี้จะเป็นลักษณะ 2 มิติ ได้แก่ ภาพเขียนต่างๆ ภาพพิมพ์ เมื่อมองดูด้วยสายตาจะเห็นระยะใกล้ไกลมีความลึกนอกจากนี้ น้ำหนักอ่อน-แก่ ของการใช้สียังแบ่งได้อีกหลายลักษณะ เช่น ใช้สีเดียวหรือหลายสีก็ได้แต่กรณีการใช้สีเดียวโดยมากจะยึดเอาสีขาว-ดำเป็นหลัก โดยใช้วิธีการไล่น้ำหนักจากสีจากสีเข้ม คือ จากระยะดำ ไล่ให้จางลงไปจนถึงระยะขาว

2. **น้ำหนักอ่อน-แก่ของแสงเงา** แสง-เงา หมายถึง แสงสว่างและเงามืด ทำให้เกิดการมองเห็นสิ่งต่างๆ ว่ามีลักษณะ 3 มิติ เช่น ทรงกลม ทรงเหลี่ยม โคนง เบี้ยว เว้า นูน เป็นต้น เมื่อแสงแดดกระทบวัตถุที่มีสี ส่วนที่ถูกแสงสว่างจะเป็นสีอ่อนหรือใส เงามืด คือส่วนมืดที่อยู่ตรงข้ามกับแสงสว่างจะปรากฏขึ้นพร้อมกับแสงสว่าง ดังนั้นแสงและเงาจึงมีคุณค่าอ่อน-แก่ รวมอยู่ด้วยตั้งแต่ส่วนที่สว่างจนถึงดำ การจัดองค์ประกอบที่ดีควรมีน้ำหนักทั้งอ่อน กลาง และแก่

ชุดกิจกรรมที่ 4 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง จินตนาการสีสันท้องทะเล

เวลา 1 ชั่วโมง

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

1. การเรียนรู้จากชุดกิจกรรมที่ 4 นี้ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
2. ให้นักเรียนรับของคู่มือนักเรียนและตรวจสอบเอกสาร สื่อและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้ให้ครบ

คู่มือนักเรียน
กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง จินตนาการสีสันท้องทะเล
ใบความรู้ที่ 4 ทศน์ชาติ (สี)
3. จุดมุ่งหมายของการเรียน เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมชุดนี้แล้วนักเรียนสามารถ

เพื่อให้นักเรียนบอกความสำคัญ ความหมาย และหลักการนำสีไปใช้ประโยชน์ได้
เพื่อให้นักเรียนนำสีสันท้องทะเลให้เห็นเป็นรูปลักษณะทางศิลปะได้
เพื่อให้นักเรียนถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาพเขียนอย่างถูกต้องตามหลักการ
จัดและอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้
4. ในชุดกิจกรรมนี้ มีกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ 3 กิจกรรม คือ

กิจกรรมที่ 1 ศึกษาเรื่องทศน์ชาติ (สี) จากใบความรู้ที่ 4
กิจกรรมที่ 2 ปฏิบัติงานสร้างสรรค์งานศิลปะ เรื่อง จินตนาการสีสันท้องทะเล
กิจกรรมที่ 3 สรุปบทเรียนร่วมกับครู
5. บทบาทของนักเรียน

ก่อนเรียน นักเรียนควรศึกษาคู่มือนักเรียนอย่างละเอียดให้เข้าใจ
ขณะเรียน นักเรียนต้องทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับดังนี้
ทำกิจกรรมตามที่ครูผู้สอนแนะนำ
แบ่งกลุ่มทำกิจกรรม กลุ่มละ 5 คน (ต้องใช้อุปกรณ์ร่วมกัน)
ทำกิจกรรมตามคำสั่งในใบกำหนดงาน โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มปฏิบัติกิจกรรม
เป็นรายบุคคล

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนบอกความสำคัญ ความหมาย และหลักการนำสีไปใช้ประโยชน์ได้
2. เพื่อให้นักเรียนนำสีส้นไปจินตนาการให้เห็นเป็นรูปลักษณะทางศิลปะได้
3. เพื่อให้นักเรียนถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาพเขียนอย่างถูกต้องตามหลักการ และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

แนวคิด

นักเรียนนำทัศนธาตุ เส้น สี แสง-เงา รูปร่าง รูปทรง สี มาจัดเป็นภาพได้ทะเล
โดยจัดภาพให้มีความสมดุล ถูกต้องตามหลักองค์ประกอบศิลป์ โดยระบายสีด้วยสีน้ำ
จะอธิบายความหมายของภาพให้คนอื่นเข้าใจ โดยใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมความคิด
สร้างสรรค์ เรื่อง การวาดภาพอิสระทางแนวคิด 40 นาที

ลองใช้ความคิดสร้างสรรค์
ของตนเองดูนะครับ

มาเลยล่ะ...มาวาดภาพกับ
วันนี้แหละ

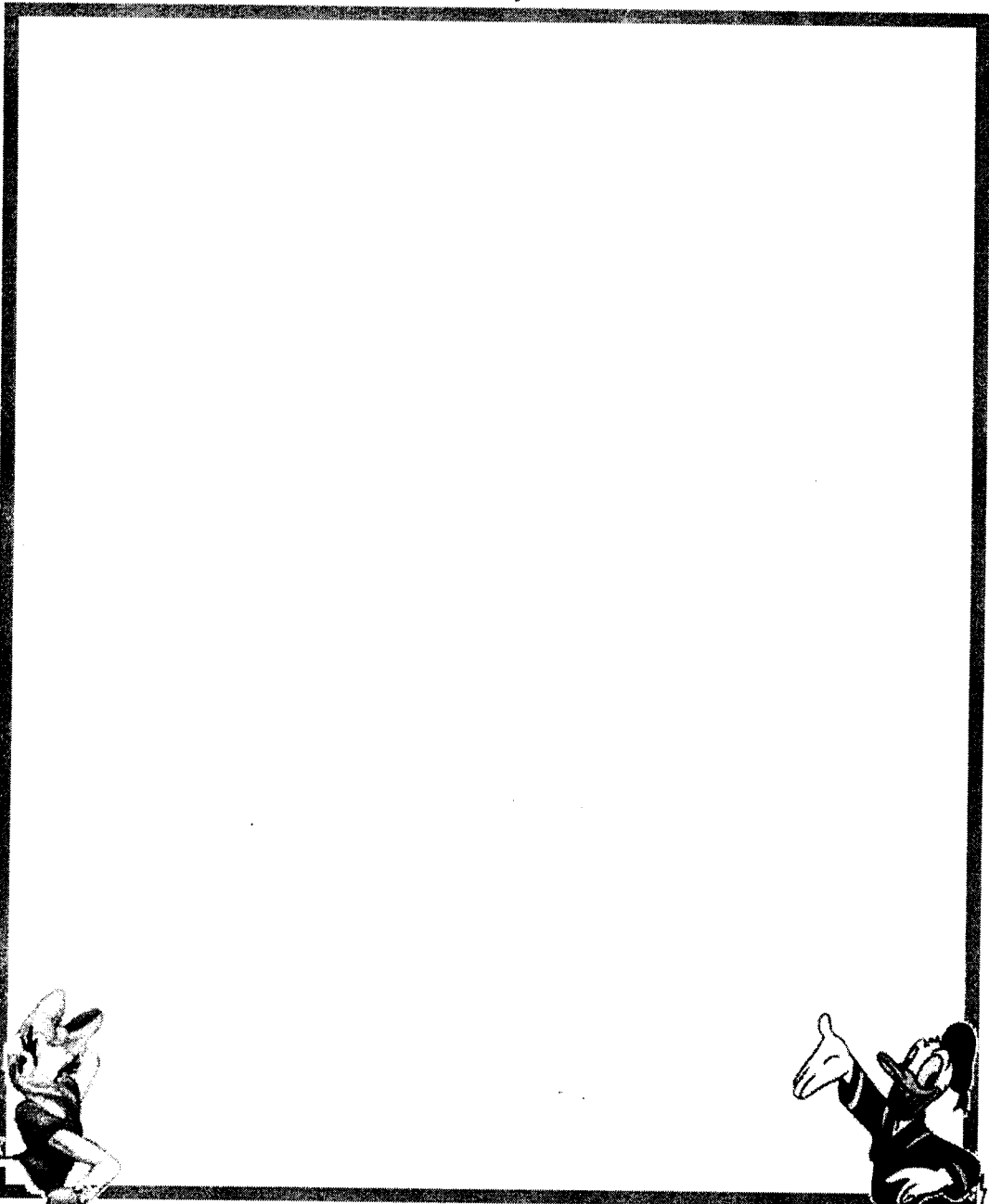

กิจกรรมที่ 4

กิจกรรมศิลปะ เรื่อง จินตนาการสีเส้นแห่งท้องทะเล

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางระกำ

วิทยาศึกษา

แบบประเมิน

กิจกรรมที่ 4 เรื่อง กิจกรรมศิลปะ เรื่อง จินตนาการสีสันแห่งท้องทะเล

ที่	ชื่อ - สกุล	ความคิดสร้างสรรค์								รวม	หมายเหตุ
		ความคิดริเริ่ม		ความคิดคล่องแคล่ว		ความยืดหยุ่น	ความคิดละเอียดลออ				
		รูปแบบของงานศิลปะแปลกใหม่	สามารถประยุกต์ได้	ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด	จัดภาพได้อย่างหลากหลาย		งานศิลปะมีหลายความหมาย	จัดวางองค์ประกอบศิลปะได้อย่างถูกต้อง	งานศิลปะมีความประณีตสวยงาม		
		10	10	10	10	10	10	20	20	100	
1											
2											
3											
4											
5											
40											

เกณฑ์การประเมินความคิดสร้างสรรค์

ได้คะแนน 50 – 59	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง
ได้คะแนน 60 – 69	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
ได้คะแนน 70 – 79	คะแนน	หมายถึง	ดี
ได้คะแนน 80 – 100	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก

ใบความรู้ที่ 4

เรื่อง ทศน์ธาตุ (สี)

สี (Colours)

สีปรากฏอยู่ทั่วไปรอบๆ ตัวเราไม่ว่าจะเป็นสีที่เกิดขึ้นเองในธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น สีทำให้เกิดความรู้สึกแตกต่างกันมากมาย เช่น ทำให้รู้สึกสดใส ร่าเริง ตื่นเต้น หม่นหมอง หรือเศร้าซึมได้ เป็นต้น มนุษย์จึงมีความผูกพันเกี่ยวข้องกับสีมาตลอดชีวิต สีจึงมีความ จำเป็นที่ผู้เรียนควรทำความเข้าใจ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของตนเองที่สามารถนำมาใช้กับชีวิตประจำวันได้ และเพื่อสร้างสรรค์งานศิลปะให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

การเกิดขึ้นของสีที่ใช้ย้อม เคลือบ เขียนภาพอยู่ในปัจจุบันนี้ เกิดจากนักเคมี ศิลปินและนักออกแบบได้ยอมรับทฤษฎีการค้นพบสีในแสงสว่างของเซอร์ ไอแซก นิวตัน นักวิทยาศาสตร์ ชาวอังกฤษ ทางฝ่ายนักเคมีสนใจในแง่ของเนื้อสีได้ผลิตสีขึ้นด้วยสารทางเคมีหรือได้สีจากธรรมชาตินำมาสังเคราะห์ขึ้นใหม่ กับการค้นคว้าทดลองในการเขียนภาพ จนกระทั่งหลังคริสต์ศตวรรษที่ 19 ได้เกิดลัทธิการเขียนภาพอิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism) ขึ้น ซึ่งศิลปินลัทธินี้ได้ค้นคว้าวิธีการใช้สีทางศิลปะไว้หลายทฤษฎี โดยใช้กันมาเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงมันเชล (Mussel) ศิลปินชาวอเมริกันได้วางหลักเกณฑ์ขึ้นใหม่เรียกว่า "ระบบมันเชลล์" (Mussel System) ซึ่งแตกต่างจากยุคของอิมเพรสชันนิสม์ไปบ้าง อย่างไรก็ตามทฤษฎีแบบเดิมก็ยังคงใช้กันอยู่ แต่ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามแนวทางของกลุ่มศิลปิน และยุคสมัยที่เปลี่ยนไปตามกาลเวลา

นอกจากสีจะเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในงานศิลปะแล้ว สียังมีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอื่นของภาพด้วย ฉะนั้นรายละเอียดในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสีจึงมีอยู่มากมาย แต่สิ่งที่เราจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์จะประกอบด้วย

1. คุณสมบัติของสี สีมียุคสมบัติอยู่ในตัวของมันเอง 3 ลักษณะ คือ

1.1 สีแท้ (Hue) หมายถึง เนื้อสีของแต่ละสีที่แสดงคุณสมบัติของสีออกมาให้เห็นได้ตามลักษณะของเนื้อสี สีแท้เกิดจากการผลิตขึ้นมาโดยเฉพาะ เช่น สีเหลืองแดง น้ำเงิน ม่วง เป็นต้น การจะนำสีแท้มาใช้ในการสร้างสรรค์ ก็ควรเลือกสีให้ตรงกับลักษณะธรรมชาติของสีนั้นๆ เช่น สีของดอกไม้ ใบไม้ ผลไม้ พระอาทิตย์ น้ำทะเล เป็นต้น

1.2 คุณค่าของสี (Value) หมายถึง ความอ่อน-แก่ ของสี โดยทำให้สีแท้จางลงหรือแก่เข้มขึ้น ซึ่งทำได้โดยใช้สีขาวผสมในสีแท้จะทำให้สีจางลง หากต้องการให้เข้มขึ้นก็ให้ใช้สีดำผสม ถ้าเป็นสีน้ำก็ให้ใช้น้ำเป็นตัวละลายโดยไม่ต้องใช้สีขาวผสม การสร้างสรรค์คุณค่าของสีเพื่อจะแสดงให้เห็นในเรื่องของแสง-เงาระยะใกล้-ไกล การทำสีแท้ให้เกิดคุณค่าอ่อน-แก่ที่ละเอียดสามารถทำได้ 9 ระยะ ซึ่งค้นพบโดยนักฟิสิกส์ ดร.เดนแมน ดับบลิว รอสส์ (Dr. Denman W. Ross)

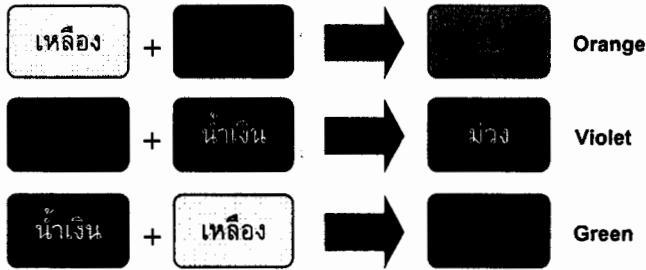
1.3 ความเด่นชัดของสี (Intensity) หมายถึง การใช้สีแท้สีใดสีหนึ่ง ซึ่งมีความเด่นหรือจัดเหนือสีอื่นทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นคุณค่าทางอ่อนจางหรือเข้มก็ตาม จะทำให้สภาพของสีแท้นั้นสดใสมากขึ้น จะช่วยให้ผลงานศิลปะมีเอกภาพและมีระเบียบกลมกลืนกันอย่างงดงาม ไม่ว่าผลงานนั้นจะเป็นงานจิตรศิลป์หรือพาณิชศิลป์ ศิลปะก็ตาม เช่น การเขียนตัวอักษรถ้าใช้สีเหลืองเขียนตัวอักษร โดยใช้สีเดียวกับสีน้ำเงินเป็นพื้น จะทำให้สีเหลืองสดใส โดดเด่น แสดงความจัดของสีอย่างชัดเจน เป็นต้น ซึ่งคุณสมบัติของสีทั้ง 3 ลักษณะนี้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

2. ระบบของสี ผู้ที่ศึกษาควรมีความรู้เรื่องระบบของสีต่างๆ ที่มักจะได้รับอาการอ้างอิงอยู่เสมอ ได้แก่ ระบบสีของแปรัง (Prang) ระบบสีของมันเชลล์ (Munsell) และระบบสีของออสท์วอลด์ ซึ่งบุคคลทั้งสามได้กำหนดแม่สีไว้ต่างกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ระบบสีของแปรัง (Prang) ระบบนี้ได้กำหนดแม่สีไว้ 3 สี มีชื่อเรียก "แม่สีวัตถุธาตุ" ประกอบด้วย สีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงิน และเมื่อนำเอาแม่สีวัตถุธาตุมาผสมที่ละคู่ในปริมาณที่เท่าๆ กันก็จะเกิดเป็นสี 3 สี คือ

แสดงระบบสีของแปรง

อย่างไรก็ตาม การจัดระบบสีของแปรงนี้เองที่ทำให้เกิดการสร้างวงสีธรรมชาติ (Color Wheel) ขึ้น โดยเริ่มที่ 3 สี 6 สี 12 สี และ 24 สี ซึ่งแต่ละสีเกิดจากการผสมผสานกันระหว่างแม่สีวัตถุคู่กับสีผสมตามที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งแม่สีวัตถุคู่ คือ สีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงินนั้น เมื่อนำทั้ง 3 สีมาผสมกันในปริมาณที่เท่ากันก็จะเกิดเป็นสีกลาง (Neutral Color) สีกลางนี้เองสามารถนำไปใช้ผสมสีอื่นๆ ให้เกิดเป็นสีที่เข้มข้นได้

2.2 ระบบสีของมันเชลล์ (Munsell System) สีระบบนี้ได้กำหนดแม่สีไว้ 5 สี คือ สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน สีเขียว และสีม่วง เมื่อนำสีทั้ง 5 มาผสมกันเข้าก็จะเป็นสีกลาง เช่นเดียวกับแม่สีตามระบบของแปรง หากแม่สีทั้ง 5 ผสมกันทีละคู่ จะได้ 10 สี และเมื่อผสมต่อไปก็จะได้ 20 สี และ 40 สี บริษัทผลิตสีในสหรัฐอเมริกาได้ผลิตสีตามระบบของมันเชลล์ทั้งสีน้ำและสีน้ำมันออกจำหน่ายซึ่งเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย

2.3 ระบบสีของออสท์วอลด์ (Oswald System) สีในระบบนี้ไม่ได้กำหนดแม่สีไว้หากแต่ได้กำหนดสีที่จะนำมาใช้ให้เพียงพอโดยคัดเลือกไว้จำนวน 12 สี เรียกว่า "สีขั้นพื้นฐาน" (Foundation hues) การผลิตสีจะผลิตออกมาเป็น 2 ชุด ชุดแรกจำนวน 12 สี รวมสีขาวกับสีดำด้วยและชุดที่ 2 มี 24 สี มีสีมากกว่า สามารถเลือกใช้ได้ครบตามต้องการ ระบบสีของออสท์วอลด์ได้แบ่งสีเป็น 3 ลักษณะคือ

- 1) ลักษณะของสีแท้ (Hue) เนื้อสีแต่ละสีจะแสดงถึงความสดใส โดยไม่มีสีขาวหรือสีดำผสม
- 2) ลักษณะของจาง (Tint) โดยใช้สีขาวผสมสีแท้ให้จางหรือทำให้คุณค่าของสีอ่อนลง
- 3) ลักษณะของสีเข้ม (Shade) เป็นการใช้สีดำผสมเพื่อให้เข้มหรือทำให้คุณค่าของสีแก่ขึ้น

ระบบสีทั้ง 3 ระบบนี้ ในทางปฏิบัติมีผู้ใช้ทั้งระบบเดียวโดยไม่ปะปนกันเลย ผู้ใช้ทั้ง 2 หรือ 3 ระบบ ผสมผสานกัน อย่างไรก็ตามทั้ง 3 ระบบนี้ ได้กลายมาเป็นระบบของสี และเป็นที่ยอมรับใช้กันทั่วไป

3. แม่สีและหลักการผสมสี สีเกิดจากแสงสาดไปกระทบกับวัตถุแล้วสะท้อนมาสู่สายตาดูจึงทำให้มองเห็นวัตถุเป็นสีต่างๆ นอกจากนี้ยังเกิดขึ้นได้จากสารเคมีบางชนิด และได้จากวัตถุธรรมชาตินำมาสังเคราะห์ เกิดเป็นสีต่างๆ มากมาย แม่สีแบ่งออกเป็นกลุ่มๆ ดังนี้

3.1 แม่สีวัตถุธาตุ หมายถึง วัตถุที่เป็นเสื่อสีอยู่ในตัวเอง เกิดจากปฏิกิริยาทางเคมีเป็นสีที่ช่างเขียนใช้ในการเขียนภาพ รวมทั้งเป็นสีทาอาคาร บ้านเรือน และสิ่งของต่างๆ แม่สีวัตถุธาตุหรือแม่สีช่างเขียน สามารถนำมาผสมผสานกันเป็นชั้นๆ ได้ดังนี้

1) แม่สีขั้นที่ 1 (Primary Color) หรือแม่สีของวัตถุธาตุ เป็นสีที่มีเนื้อแน่น อยู่ในตัวประกอบด้วยสีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงิน

2) แม่สีขั้นที่ 2 (Secondary Color) เป็นสีที่เกิดจากการผสมกันของสีขั้นที่ 1 มาผสมกันทีละ 2 สี ให้เปอร์เซ็นต์ของเนื้อสีเท่ากัน (50% + 50%) จะทำให้เกิดสีผสมขึ้นมาใหม่อีก 3 สี คือ สีส้ม สีเขียว และสีม่วง

3) แม่สีขั้นที่ 3 (Intermediate Color) เป็นสีที่เกิดจากการผสมระหว่างสีขั้นที่ 1 และสีขั้นที่ 2 ผสมกันได้ 6 สี แล้วนำเอาสีข้างเดียวผสมกันให้มีเปอร์เซ็นต์ของสีเท่ากัน จะได้สีใหม่อีก 6 สี รวมเป็น 12 สี คือ เขียวเหลือง เขียวน้ำเงิน ม่วงน้ำเงิน ม่วงแดง ส้มแดง ส้มเหลือง

3.2 แม่สีแสงสว่างหรือแม่สีทางฟิสิกส์ หมายถึง แม่สีที่เกิดจากแสงอาทิตย์และแสงของไฟฟ้า ซึ่งนักวิทยาศาสตร์ชาวอังกฤษชื่อ เซอร์ ไอแซก นิวตัน ได้ค้นพบทฤษฎีของแสงในอากาศทำการทดลองแยกสีจากแสงแดดโดยผ่านแท่งแก้วปริซึมออกเป็นสีต่างๆ ได้เป็นผลสำเร็จเรียกว่า "สีแสงสว่าง" ซึ่งแตกต่างกับแม่สีที่ใช้ระบายภาพเขียน โดยแม่สีแสงสว่างจะมี 3 สี ได้แก่ สีแดง สีเขียว สีน้ำเงิน ซึ่งการประสานกันหรือการซ้อนกันของแม่สีเป็นคู่ๆ จะทำให้เกิดเป็นสีใหม่อีก 3 สี และเมื่อนำเอาแม่สีทั้ง 3 มาประสานกันจะเกิดเป็นสีขาว

3.3 แม่สีจิตวิทยา หมายถึง สีที่ให้อิทธิพลต่อพฤติกรรมความเป็นอยู่แก่จิตใจของมนุษย์ เมื่อทุกคนได้กระทบกับสีประเภทเดียวกันจะมีความรู้สึกในอารมณ์เดียวกัน เช่น สีแดง สีเหลือง จะแสดงอารมณ์ไปในทางตื่นเต้น สีเขียวและสีน้ำเงินจะแสดงไปในทางสงบเยือกเย็น เป็นต้น ฉะนั้นการใช้สีควรคำนึงถึงความถูกต้องและเหมาะสมกับจิตใจ นักจิตวิทยาจึงกำหนดแม่สีไว้ 4 สี ถ้านำเอาแม่สีทั้งหมดมาผสมกันจะเป็นสีเทา

สีให้ความรู้สึกต่าง ๆ ดังนี้

เขียว	➔	ปลอดภัย มีชีวิต ร่าเริง สดชื่น
น้ำเงิน	➔	มุ่งมั่น ขยัน หนักแน่น
ม่วง	➔	เศร้าซึม ลึกลับ
น้ำตาล	➔	อบอุ่น แห้งแล้ง
ทอง - เงิน	➔	ความมั่นคง มีคุณค่า ความสูง
ขาว	➔	สะอาด บริสุทธิ์ ใหม่
ดำ	➔	เศร้าโศก หดหู่

4. แผนภูมิของสีและการนำไปใช้ การสร้างสรรค์งานศิลปะในยุคปัจจุบันจะใช้สีแตกต่างไปจากสมัยก่อนมาก ซึ่งจะเน้นการใช้สีเพื่อส่งเสริมงานศิลปะมากกว่ารูปทรง เพราะถือว่ารูปทรงเป็นเพียงส่วนประกอบเท่านั้น อย่างไรก็ตามการใช้สีมีทั้งยึดเกณฑ์หรือทฤษฎีและปราศจาก กฎเกณฑ์ การนำสีไปใช้เพื่อให้เกิดความงามที่หลากหลายจึงจำเป็นต้องศึกษาเรื่องสีให้เข้าใจเสียก่อน ดังนี้

4.1 วรรณะของสี (Tone) จากวงจรสีธรรมชาติ ในทางศิลปะได้มีการแบ่งวรรณะของสีออกเป็น 2 วรรณะ คือ สีวรรณะร้อน ได้แก่ สีที่ให้ความรู้สึกอบอุ่นหรือร้อน เช่น สีเหลือง ส้มเหลือง ส้ม ส้มทอง ส้มแดง ม่วงแดง เป็นต้น ส่วนสีวรรณะเย็น ได้แก่ สีที่ให้ความรู้สึกเย็นสงบสบาย เช่น สีเขียว เขียวเหลือง เขียวน้ำเงิน น้ำเงิน ม่วงน้ำเงิน ม่วง เป็นต้น

4.2 ค่าของสี (Value of Color) หมายถึง สีใดสีหนึ่งทำให้ค่อยๆ จางลงจนขาวหรือสว่างและทำให้ค่อยๆ เข้มขึ้นจนมืด สามารถแบ่งได้เป็น 7-9 ระยะ ประโยชน์ค่าของสีที่ให้ได้ภาพที่มีระยะใกล้เคียงเหมือนจริงในธรรมชาติ และเป็นลวดลายที่งดงาม

4.3 สีเอกรงค์ (Monochrome) หมายถึงสีที่แสดงอิทธิพลเด่นชัดออกมาเพียงสีเดียวหรือใช้เพียงสีเดียวในการเขียนภาพโดยให้ค่าของสีอ่อน กลาง แก่ มีลักษณะคล้ายกับภาพถ่าย สีเดียว ขาว ดำ หรือจะใช้สีอื่นเป็นส่วนประกอบอยู่บ้างก็ได้ แต่ต้องลดความเข้มลงให้หมด สีเอกรงค์ที่นิยมใช้ ได้แก่ สีน้ำตาล สีดำ สีน้ำเงิน และสามารถเพิ่มสีเหลืองและสีทองได้ แม้จะใช้เพียง 2-3 สีแต่ก็อาจจะให้ความงดงาม และคุณค่าเหนือภาพที่ใช้หลายสีได้

4.4 สีส่วนรวม (Tonality) หมายถึง สีใดสีหนึ่งที่ให้อิทธิพลเหนือสีอื่นทั้งหมดโดยรวมแล้วจะเป็นสภาพของสีนั้นๆ สีส่วนรวมนี้จะช่วยให้งานสร้างสรรค์มีความกลมกลืนอย่างสวยงามและเป็นเอกภาพ เช่น การเขียนภาพทิวทัศน์ ในภาพอาจประกอบด้วยท้องฟ้า ภูเขา ต้นไม้ ดอกไม้ พื้นดิน พื้นหญ้า ซึ่งเมื่อมองดูแล้วปรากฏสีส่วนรวมเป็นสีเขียว สีน้ำเงิน เป็นต้น

4.5 สีที่ปรากฏเด่น (Intensity) หมายถึง วิธีการเขียนภาพที่ใช้สีสดใสให้ปรากฏเด่นขึ้นมาบนโครงสร้างส่วนรวมที่เป็นสีกลางหรือสีหม่น ซึ่งจะช่วยให้ภาพสวยงามมีความนุ่มนวลยิ่งขึ้น ดังเช่น ภาพธรรมชาติตอนพระอาทิตย์ใกล้จะตกดิน ท้องฟ้าจะค่อยๆ มีดลงสภาพสีส่วนรวมจะเป็นสีหม่นค่อนข้างไปในทางมืด แต่ตรงดวงอาทิตย์กำลังจะลับขอบฟ้า จะมีแสงสีสดใสสอดส่องกระทบกับก้อนเมฆ เป็นภาพที่สวยงามมาก เป็นต้น

4.6 สีตรงข้ามกันหรือสีตัดกัน (Contrast) หมายถึง สีที่อยู่ตรงกันข้ามหรือสีคู่กันในวงสีธรรมชาติ ถ้านำมาใช้คู่กันจะทำให้เกิดความรู้สึกตัดกันอย่างรุนแรงจึงไม่นิยมใช้วิธีใช้จะต้องลดค่าของสีใดสีหนึ่งให้เปอร์เซ็นต์น้อยลง เช่น ให้สีเขียวเป็น 75% สดแต่ 25% เป็นต้น หากจะใช้สีที่มีลักษณะตัดกัน ควรใช้สีใกล้เคียงคู่ประกอบจะได้ผลดีกว่า

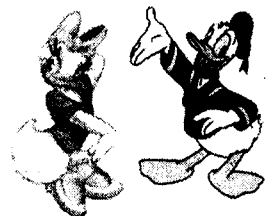

เหลือง (Yellow)	↔		Violet
เขียว (Green)	↔		
น้ำเงิน (Blue)	↔	Yellow	
ม่วง (Violet)	↔	Yellow	Green
แดง (Red)	↔	Blue	Green
ส้ม (Orange)	↔	Blue	Violet

เพราะฉะนั้นการให้สี...เป็น
เรื่องสำคัญนะครับ

แต่ถ้าต้องการให้สีอ่อนลงก็
ผสมสีนั้นกับสีขาวนะคะ

คู่มือนักเรียน
ชุดกิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพสร้างสรรค์
เวลา 1 ชั่วโมง

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

- ❦
1. การเรียนรู้จากชุดกิจกรรมที่ 5 นี้ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
  2. ให้นักเรียนรับของคู่มือนักเรียนและตรวจสอบเอกสาร สื่อและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้ให้ครบ

คู่มือนักเรียน

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพสร้างสรรค์

ใบความรู้ที่ 5 การวาดภาพสร้างสรรค์

3. จุดมุ่งหมายของการเรียน เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมชุดนี้แล้วนักเรียนสามารถ
  - ให้นักเรียนอธิบายความหมายของการวาดภาพสร้างสรรค์ได้
  - ให้นักเรียนบอกลำดับขั้นตอน การรับรู้ และการถ่ายทอดการวาดภาพแนวสร้างสรรค์ได้

เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติการวาดภาพแนวสร้างสรรค์ และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

4. ในชุดกิจกรรมนี้ มีกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ 3 กิจกรรม คือ
  - กิจกรรมที่ 1 ศึกษาเรื่องการวาดภาพสร้างสรรค์ จากใบความรู้ที่ 5
  - กิจกรรมที่ 2 ปฏิบัติงานสร้างสรรค์งานศิลปะ เรื่อง การวาดภาพสร้างสรรค์
  - กิจกรรมที่ 3 สรุปบทเรียนร่วมกับครู
5. บทบาทของนักเรียน

ก่อนเรียน นักเรียนควรศึกษาคู่มือนักเรียนอย่างละเอียดให้เข้าใจ
 ขณะเรียน นักเรียนต้องทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับดังนี้

- ทำกิจกรรมตามที่ครูผู้สอนแนะนำ
- แบ่งกลุ่มทำกิจกรรม กลุ่มละ 5 คน (ต้องใช้อุปกรณ์ร่วมกัน)
- ทำกิจกรรมตามคำสั่งในใบกำหนดงาน โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

กิจกรรมเป็นรายบุคคล

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายความหมายของการวาดภาพสร้างสรรค์ได้
2. เพื่อให้นักเรียนบอกลำดับขั้นตอน การรับรู้ และการถ่ายทอดการวาดภาพแนวสร้างสรรค์ได้
3. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติการวาดภาพแนวสร้างสรรค์ และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

แนวคิด

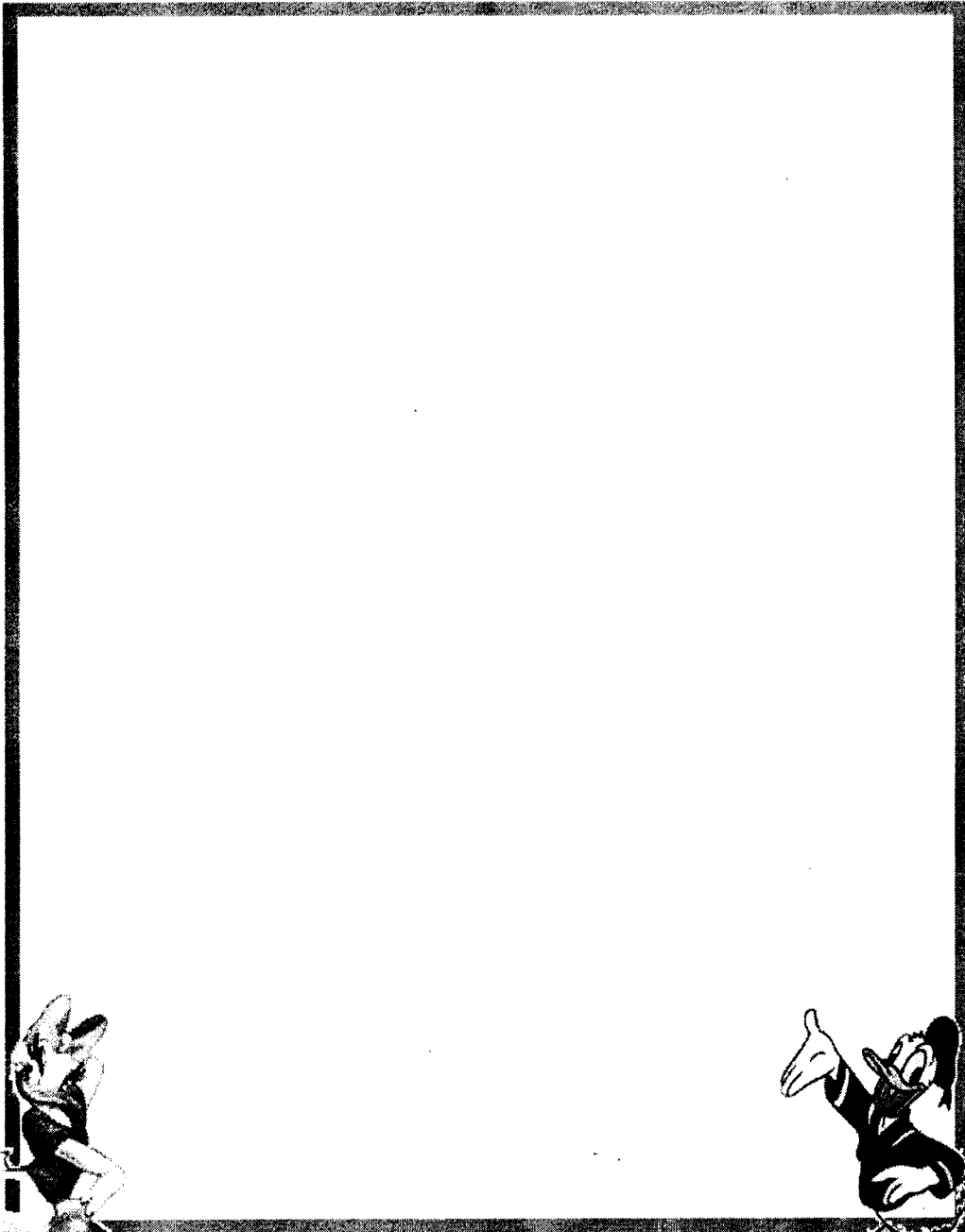
นักเรียนนำรูปทรงเรขาคณิต เช่น วงกลม สี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม รวมทั้งรูปทรงอื่น ๆ เช่น รูปทรงนามธรรม หรือรูปทรงอิสระ นำมาจัดรวมกัน โดยตัดทอนบางส่วนออก เพื่อเพิ่มบางส่วนเข้าไป ระบายด้วยสีไม่ระบายน้ำให้สวยงาม โดยจัดภาพให้มีความสมดุล ถูกต้องตามหลักองค์ประกอบศิลป์และอธิบายความหมายของภาพให้คนอื่นเข้าใจ โดยใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์เรื่อง การวาดภาพสร้างสรรค์ 40 นาที

กิจกรรมที่ 5

กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพสร้างสรรค์

ชื่อ.....เลขที่..... ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษา

แบบประเมินกิจกรรม

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพสร้างสรรค์

ที่.	ชื่อ - สกุล	ความคิดสร้างสรรค์								รวม	หมายเหตุ
		ความคิดริเริ่ม		ความคิด คล่องแคล่ว		ความ ยืดหยุ่น	ความคิดละเอียดลออ				
		รูปแบบของงานศิลปะ แปลกใหม่	สามารถประยุกต์จัดแปลง ได้	ทำงานเสร็จตามเวลาที่ กำหนด	จัดภาพได้อย่าง หลากหลาย	งานศิลปะมีหลาย ความหมาย	จัดวางองค์ประกอบศิลป์ได้ อย่างถูกต้อง	งานศิลปะมีความประณีต สวยงาม	สามารถอธิบายความหมาย ของงานศิลปะได้		
		10	10	10	10	10	10	20	20	100	
1											
2											
3											
4											
5											
40											

เกณฑ์การประเมินความคิดสร้างสรรค์

ได้คะแนน 50 - 59	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง
ได้คะแนน 60 - 69	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
ได้คะแนน 70 - 79	คะแนน	หมายถึง	ดี
ได้คะแนน 80 - 100	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก

ใบความรู้ที่ 5

เรื่อง การวาดสร้างสรรค์

การวาดภาพสร้างสรรค์

เป็นการสร้างผลงานจิตรกรรมสากลสมัยใหม่ที่นิยม ทำกันในปัจจุบันโดยผู้วาดจะต้องถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์ของตน ลงในผลงานที่ทำขึ้นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดทางเนื้อหา แนวคิดทางวัสดุอุปกรณ์

การวาดภาพแนวสร้างสรรค์ที่ทำกันโดยทั่วไป อาจจะถ่ายทอดความคิดที่แปลกใหม่ในองค์ประกอบทุกอย่างของการสร้างผลงาน หรือเสนอแนวคิดใหม่เฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ได้

ความคิดสร้างสรรค์หรือความแปลกใหม่ที่ถ่ายทอดลงในผลงาน ซึ่งงานจิตรกรรมประเภทนี้ จำเป็นต้องอาศัยที่มาของความคิด หรือข้อมูลซึ่งมีอยู่ก่อนแล้ว เป็นพื้นฐานสำคัญ

วิธีวาดภาพแนวสร้างสรรค์อย่างง่าย ๆ ทำมาารถทำให้เกิดภาพที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบใคร รวมทั้งยังมีที่มาของความคิดหรือข้อมูลเป็นพื้นฐานอย่างดี ได้แก่ การวาดภาพโดยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ดัดแปลง ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือที่มาของการสร้างสรรค์ 4 ประการ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงรูปร่าง - รูปทรง
2. การเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง
3. การเปลี่ยนแปลงสี
4. การเปลี่ยนแปลงวัสดุอุปกรณ์

การเปลี่ยนแปลงรูปร่าง - รูปทรง

รูปร่าง - รูปทรง เป็นส่วนสำคัญที่จะกำหนดหรือบ่งบอกถึงความเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น รูปร่าง - รูปทรงของช้าง ม้า คน บ้าน รถยนต์ เครื่องบิน สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม รูปร่าง - รูปทรงเหล่านี้ ถ้ายังคงลักษณะเดิมของตัวเอง เราเรียกว่า ข้อมูล หรือที่มาของการสร้างสรรค์ ดังนั้นการวาดภาพเหมือนจริงของรูปร่าง - รูปทรง ซึ่งมีอยู่ก่อนแล้ว จึงยังไม่สามารถเรียกได้ว่า เป็นการวาดภาพแนวสร้างสรรค์ ต่อเมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปร่าง - รูปทรง ของที่มาเสียใหม่ จนทำให้รูปร่าง - รูปทรง ของสิ่งนั้นแตกต่างไป จึงจัดได้ว่าเป็นการวาดภาพแนวสร้างสรรค์

หลักการเปลี่ยนแปลงรูปร่าง – รูปทรง

การเปลี่ยนแปลงรูปร่าง – รูปทรง เพื่อวาดภาพแนวสร้างสรรค์สามารถทำได้
ดังนี้

1. เปลี่ยนแปลงเป็นรูปร่าง – รูปทรงเรขาคณิต หมายถึง การนำรูปร่าง -
รูปทรง ของทุกสิ่งทุกอย่างที่จะวาดมาดัดแปลงเสียใหม่ให้เป็นรูปร่างสามเหลี่ยม
สี่เหลี่ยม วงกลม วงรี และอื่น ๆ ตามต้องการ

2. สกัด ดัดทอนรูปร่าง – รูปทรง หมายถึง การลดรายละเอียดบางอย่าง
บางอย่างที่ไม่จำเป็นของสิ่งที่จะวาดออก ให้เหลือเพียงส่วนสำคัญที่จะบ่งบอกถึง
ความเป็นสิ่งของนั้น ๆ เช่น การดัดทอนกิ่งเล็กกิ่งน้อยของต้นไม้ออกไป จนเหลือ
เพียงลำต้นและกิ่งสำคัญเท่านั้น

3. เพิ่มเติมรูปร่าง – รูปทรง เป็นกระบวนการทางบวกที่ทำแก่รูปร่าง –
รูปทรง ของที่มาเพื่อให้เกิดความแปลกใหญ่ขึ้น เช่น เพิ่มขนาดให้กว้างออก หรือ
ยาวขึ้นจนผิดสัดส่วนที่แท้จริง เช่น การวาดภาพไม้ขีดไฟที่มีขนาดใหญ่เท่ากับเสา
บ้าน การวาดรูปมดใหญ่เต็มหน้ากระดาษ

การทำรูปร่าง – รูปทรง ซ้ำ ๆ กัน หมายถึง การเพิ่มจำนวนที่มาให้มาก
ขึ้นกว่าความเป็นจริง โดยอาจวางซ้อนทับกัน หรือเรียงต่อกัน จนเกิดความแปลก
ใหม่ทางสายตาขึ้นก็ได้

การวาดภาพสร้างสรรค์โดยการเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง

ในข้อมูลหรือที่มาของการสร้างสรรค์ทุกชนิด นอกจากจะมีรูปร่าง – รูปทรงให้เห็น
อย่างเด่นชัดแล้ว เมื่อมองเข้าไปภายในจะเห็นว่ายังมีรายละเอียดต่าง ๆ อีกมากมาย เช่น
ต้นไม้มีกิ่ง ก้านใบ ดอก ลำต้น ผล และราก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะวางอยู่ในตำแหน่งของ
ตามธรรมชาติ หรือตามแบบอย่างที่เคยเป็นมา ซึ่งถ้าหากเราวาดภาพสิ่งเหล่านี้โดยย่อ
วางส่วนประกอบ ต่าง ๆ ไว้ในตำแหน่งเดิมทุกประการ ก็อาจจะทำให้ไม่ได้ภาพวาดแบบ
สร้างสรรค์ที่ตรงกับความต้องการ ดังนั้นจึงควรนำส่วนประกอบเหล่านี้มาจัดวางเสียใหม่

หลักการเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง

1. การสลับที่ เป็นการจัดวางตำแหน่งต่าง ๆ ของส่วนประกอบที่ต้องการสร้างสรรค์เสียใหม่ โดยสลับกับที่ เช่น หน้าของที่เคยอยู่ด้านซ้ายมาไว้ด้านขวา ที่เคยอยู่ด้านบนมาด้านล่าง
2. การต่อเนื่องกัน หมายถึง การนำแต่ละส่วนของข้อมูลมาวางเรียงต่อเนื่องกันทางด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

การวาดภาพสร้างสรรค์โดยการเปลี่ยนแปลงสี

สิ่งต่าง ๆ มีสีสันทันอยู่ในตัวเอง แต่บางสิ่งก็ถูกเปลี่ยนแปลงสีสันทันไปตามความพึงพอใจของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงสีทำให้เกิดความรู้สึกแปลกใหม่ในการเห็นและทำให้สิ่งของนั้นมีลักษณะสร้างสรรค์เกิดขึ้น เช่น การย้อมสีเสื้อผ้า ทำให้รู้สึกว่าเป็นเสื้อผ้าตัวใหม่ ดังนั้น หลักการวาดภาพแนวสร้างสรรค์ง่าย ๆ อย่างหนึ่งก็คือ การเปลี่ยนแปลงสีซึ่งมีดังนี้

1. เปลี่ยนแปลงเป็นบางส่วน เช่น ต้นไม้มีใบเป็นสีเขียวก็เปลี่ยนเป็นสีแดงหรือสีอื่น ส่วนลำต้นและกิ่งก้านยังคงเป็นสีน้ำตาลเช่นเดียวกับของเดิม
2. เปลี่ยนแปลงทั้งหมด หมายถึง การใช้สีกับภาพวัตถุ สิ่งของ หรืออื่นแตกต่างไปจากของเดิมทุกประการ
3. เปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างรูปร่างใหม่ ในกรณีที่ต้องการสร้างภาพใหม่ซ้อนทับรูปร่าง - รูปร่างเดิม อาจเปลี่ยนแปลงสีเฉพาะส่วนที่ต้องการเสนอภาพใหม่นั้นก็ได้

การวาดภาพสร้างสรรค์โดยการเปลี่ยนแปลงวัสดุอุปกรณ์

วัสดุ อุปกรณ์มีส่วนสำคัญที่ทำให้ลักษณะผลงานจิตรกรรมแตกต่างกันไปได้ เช่น จิตรกรรมสีน้ำมันที่วาดด้วยพู่กัน จะมีลักษณะแตกต่างไปจากจิตรกรรมสีน้ำมันที่วาดด้วยเกรียง จึงถือได้ว่าวัสดุ อุปกรณ์มีผลต่อเทคนิควิธีและเครื่องมือในการทำงานอย่างสูง

การเปลี่ยนแปลงวัสดุ อุปกรณ์ในการวาดภาพเป็นการสร้างสรรค์อย่างหนึ่งที่สามาถแสดงเป็นเรื่องราวในการวาดภาพแนวสร้างสรรค์ได้

การวาดภาพสร้างสรรค์โดยการเปลี่ยนแปลงสี

สิ่งต่าง ๆ มีสีสันทันอยู่ในตัวเอง แต่บางสิ่งก็ถูกเปลี่ยนแปลงสีกันไปตามความพึงพอใจของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงสีทำให้เกิดความรู้สึกแปลกใหม่ในการเห็นและทำให้สิ่งของนั้นมีลักษณะสร้างสรรค์เกิดขึ้น เช่น การย้อมสีเสื้อผ้า ทำให้รู้สึกว่าเป็นเสื้อผ้าตัวใหม่ ดังนั้น หลักการวาดภาพแนวสร้างสรรค์ง่าย ๆ อย่างหนึ่งก็คือ การเปลี่ยนแปลงสี ซึ่งมีดังนี้

1. เปลี่ยนแปลงเป็นบางส่วน เช่น ดินไม้มีใบเป็นสีเขียวก็เปลี่ยนเป็นสีแดงหรือสีอื่น ส่วนลำต้นและกิ่งก้านยังคงเป็นสีน้ำตาลเช่นเดียวกับของเดิม
2. เปลี่ยนแปลงทั้งหมด หมายถึง การใช้สีกับภาพวัตถุ สิ่งของ หรืออื่น ๆ ที่แตกต่างไปจากของเดิมทุกประการ
3. เปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างรูปร่างใหม่ ในกรณีที่ต้องการสร้างภาพใหม่ซ้อนทับรูปร่าง – รูปทรงเดิม อาจเปลี่ยนแปลงสีเฉพาะส่วนที่ต้องการเสนอภาพใหม่นั้นก็ได้

การวาดภาพสร้างสรรค์โดยการเปลี่ยนแปลงวัสดุอุปกรณ์

วัสดุ อุปกรณ์มีส่วนสำคัญที่ทำให้ลักษณะผลงานจิตรกรรมแตกต่างไปได้ เช่น จิตรกรรมสีน้ำมันที่วาดด้วยพู่กัน จะมีลักษณะแตกต่างไปจากจิตรกรรมสีน้ำมันที่วาดด้วยเกรียง จึงถือได้ว่าวัสดุ อุปกรณ์มีผลต่อเทคนิควิธีและเครื่องมือในการทำงานอย่างสูง

การเปลี่ยนแปลงวัสดุ อุปกรณ์ในการวาดภาพเป็นการสร้างสรรค์อย่างหนึ่งที่สามารถแสดงเป็นเรื่องราวในการวาดภาพแนวสร้างสรรค์ได้

หลักการเปลี่ยนแปลงวัสดุ อุปกรณ์

1. ค้นหาวัสดุอื่นที่มีลักษณะ และคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน มาแทนวัสดุที่เคยใช้อยู่ เช่น ใช้สีจากดอกไม้ ไข่ไม้แทนสีเคมี
2. ใช้วัสดุอื่นที่มีคุณสมบัติและลักษณะแตกต่างกันแทน เช่น ใช้กระดาษสี เศษผ้าหรือวัสดุอย่างอื่นที่มีสีสันทันในตัวเองมาปิดทับแทนส่วนที่ต้องการแทนการระบายสี
3. เปลี่ยนวัสดุรองรับภาพจากที่เคยใช้กระดาษ หรือผ้าใบ เป็นวัสดุอื่น เช่น ไม้ ถ้วยชาม แก้ว โลหะ

การวาดภาพแนวสร้างสรรค์ โดยอาศัยหลักการเปลี่ยนแปลงข้อมูล หรือที่มาของการวาดภาพ สามารถทำได้โดยเลือกทำเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือจะนำมารวมใช้ด้วยกัน ทุกอย่างเลยก็ได้สิ่งสำคัญอยู่ที่ว่า ทุกครั้งที่มีการวาดภาพแนวสร้างสรรค์จะต้องมีแบบหรือที่มาของการสร้างสรรค์อย่างชัดเจนการใช้จินตนาการอย่างเดียวไม่ถือว่าเป็นการวาดภาพแนวสร้างสรรค์ที่ถูกต้องและสมบูรณ์

ชุดกิจกรรมที่ 6 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
เวลา 1 ชั่วโมง

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

1. การเรียนรู้จากชุดกิจกรรมที่ 6 นี้ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
2. ให้นักเรียนรับของคู่มือนักเรียนและตรวจสอบเอกสาร สื่อและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้ให้ครบ
คู่มือนักเรียน
กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
ใบความรู้ที่ 6 การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
3. จุดมุ่งหมายของการเรียน เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมชุดนี้แล้วนักเรียนสามารถ
เพื่อให้นักเรียนอธิบายความหมายของการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบได้
เพื่อให้นักเรียนบอกลำดับขั้นตอน การรับรู้ และการถ่ายทอดการวาดภาพที่ไม่
แสดงรูปแบบได้
เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบได้ และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้
4. ในชุดกิจกรรมนี้ มีกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ 3 กิจกรรม คือ
กิจกรรมที่ 1 ศึกษาเรื่องการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ จากใบความรู้ที่ 6
กิจกรรมที่ 2 ปฏิบัติการสร้างสรรคงานศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
กิจกรรมที่ 3 สรุปบทเรียนร่วมกับครู
5. บทบาทของนักเรียน
ก่อนเรียน นักเรียนควรศึกษาคู่มือนักเรียนอย่างละเอียดให้เข้าใจ
ขณะเรียน นักเรียนต้องทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับดังนี้
ทำกิจกรรมตามที่ครูผู้สอนแนะนำ
นักเรียนจับคู่กันปฏิบัติงาน
ทำกิจกรรมตามคำสั่งในใบกำหนดงาน โดยนักเรียนทุกคนปฏิบัติ
กิจกรรม เป็นรายบุคคล

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายความหมายของการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบได้
2. เพื่อให้นักเรียนบอกลำดับขั้นตอน การรับรู้ และการถ่ายทอดการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบได้
3. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบได้และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้แนวคิด

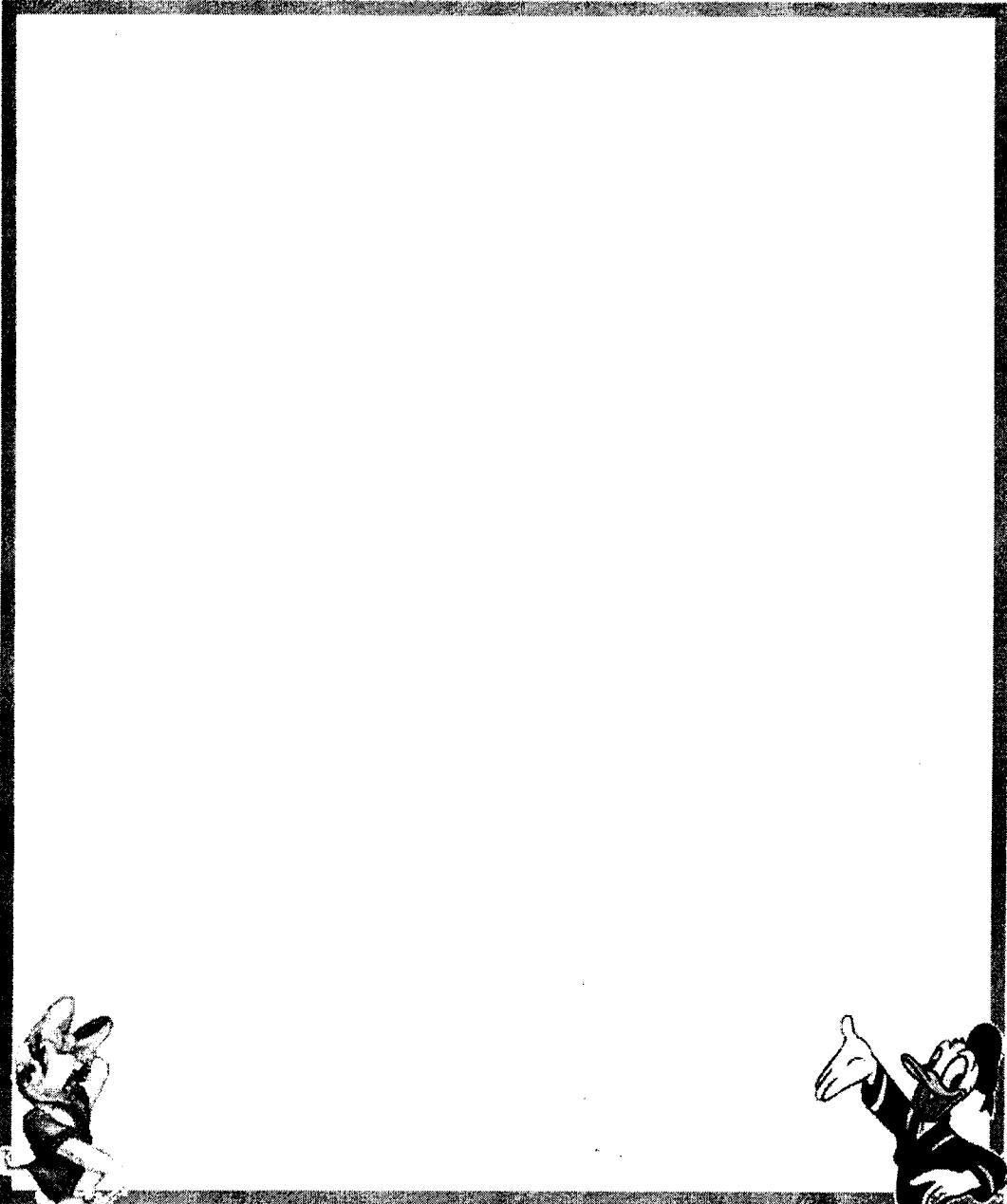
ให้นักเรียนนั่งหันหน้าเข้าหากัน ใส่กระดาษวาดเขียนลงในถุงดำ วางถุงดำบนโต๊ะปฏิบัติงาน มองไปที่หน้าเพื่อน เคลื่อนสายตาไปช้า ๆ พร้อมกันนั้นให้ใช้ดินสอดำหรือปากกาลากเส้นลงบนกระดาษลากเส้นตามสายตาที่สัมผัสไปตามรูปทรงและส่วนต่างๆ บนใบหน้าของเพื่อน และอธิบายส่วนประกอบของภาพให้คนอื่นเข้าใจ โดยใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง การวาดภาพสร้างสรรค์ 40 นาที

กิจกรรมที่ 6

กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ

ชื่อ.....เลขที่..... ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษ

แบบประเมิน

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ

ร.ล.	ชื่อ - สกุล	ความคิดสร้างสรรค์								รวม	หมายเหตุ
		ความคิดริเริ่ม		ความคิด คล่องแคล่ว		ความ ยืดหยุ่น		ความคิดละเอียดลออ			
		รูปแบบของงานศิลปะ แปลกใหม่	สามารถประยุกต์ดัดแปลง ได้	ทำงานเสร็จตามเวลาที่ กำหนด	จัดภาพได้อย่าง หลากหลาย	งานศิลปะมีหลาย ความหมาย	จิตว่างที่ประกอบศิลปะได้ อย่างถูกต้อง	งานศิลปะมีความประณีต สวยงาม	สามารถอธิบายความหมาย ของงานศิลปะได้		
		10	10	10	10	10	10	20	20	100	
1											
2											
3											
4											
5											
40											

เกณฑ์การประเมินความคิดสร้างสรรค์

ได้คะแนน 50 - 59	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง
ได้คะแนน 60 - 69	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
ได้คะแนน 70 - 79	คะแนน	หมายถึง	ดี
ได้คะแนน 80 - 100	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก

ใบความรู้ที่ 6

เรื่อง การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ

ภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ

ภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ หมายถึง ภาพที่ไม่คำนึงถึงรูปลักษณะที่ปรากฏแก่สายตาว่าเป็นภาพอะไร แต่จะให้ความรู้สึกและอารมณ์ของผู้เขียนด้วยการใช้เส้น สี รูปร่าง รูปทรงผสมผสานกันเป็นเรื่องราวหรือไม่เป็นเรื่องราวก็ได้ เช่น การสร้างสรรค์ด้วยสี การหยด การแต้ม การเขียนภาพตามจังหวะเสียงดนตรี และการเขียนภาพจินตนาการ เป็นต้น

ภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ สามารถสร้างสรรค์ได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การสร้างสรรค์ด้วยสี

การสร้างสรรค์ด้วยสี หมายถึง การใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแสดงออกเกี่ยวกับการใช้สีอย่างอิสระ ด้วยวิธีการที่แปลกใหม่ เช่น การหยดสี และอาจใช้วิธีการอื่น ๆ เข้าร่วมด้วย เช่น วิธีการขีดเขียน ถูเป็นเส้น หรือรื้อรอยผสมผสานกับสีที่หยดหรือแต้มลงไป ทั้งนี้เน้นวิธีการสร้างสรรค์และการแสดงออกอย่างสนุกสนานเพลิดเพลินโดยไม่คำนึงว่าจะได้ภาพเป็นรูปลักษณะใด

1.1 การหยดสี หมายถึง การทำให้สีไหลย่อยลงมาหยดลงบนพื้นกระดาษ จะเกิดเป็นรื้อรอยตามลักษณะ การหยดย่อมมีความแตกต่างกันบ้างขึ้นอยู่กับวิธีการสร้างสรรค์

1.2 การแต้มสี หมายถึง การใช้พู่กันจุ่มสีให้เปียกชุ่มแล้วแตะลงบนพื้นกระดาษด้วย วิธีการแต้มสีอย่างช้าหรือเร็ว มีผลให้ภาพมีสีลาที่แตกต่างกัน สร้างความงดงามได้อีกด้วย

นอกจากนี้ ยังมีวิธีการสร้างสรรค์ด้วยสีอีกมาก เช่น การพ่นสี การเคาะสี การทา การขีดขีดสี เป็นต้น

2. การลดทอนภาพไม่ให้เหมือนจริง

การลดทอนภาพไม่ให้เหมือนจริง หมายถึง การนำภาพเหมือนจริงมาแสดงบางส่วนของภาพให้น้อยลง มีรูปร่างแตกต่างไปจากเดิมและมีความเป็นอิสระในการระบายสีเชิงสร้างสรรค์ได้มากขึ้น

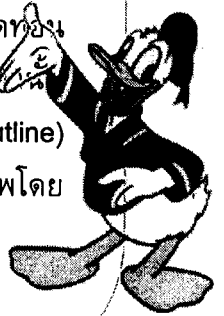

วิธีการลดทอนภาพไม่ให้เหมือนจริง มีดังนี้

1. วิธีการลดทอนด้วยการเปลี่ยนสีใหม่ คือ การเปลี่ยนสีในรูปร่าง รูปทรงเดิม ให้แตกต่างไปจากของจริง ตามแนวคิดของดอนอย่างอิสระ เป็นแนวทางเบื้องต้นทำให้ภาพเหมือนจริง แปรสภาพไปเป็นการใช้สีอย่างสร้างสรรค์

2. การลดทอนภาพด้วยการใช้เส้นและสีเพื่อเปลี่ยนรูปทรงเดิม หมายถึง การใช้เส้นและสีมาสร้างสรรค์ตามสัดส่วนของภาพเหมือนจริง เช่น ลากเส้นจากรูปทรงเดิมอย่างอิสระ และระบายสีหรือประจุดด้วยสีให้มีน้ำหนักแตกต่างไปจากภาพเดิม จะเป็นการลดทอนรูปได้อีกวิธีหนึ่ง

3. การลดทอนภาพด้วยการลดรูปทรงและรายละเอียด หมายถึง การลดทอนรูปภาพจากของจริง โดยตัดทอนรายละเอียดให้เหลือเฉพาะส่วนที่สำคัญไว้เช่น วิธีการง่าย ๆ อาจใช้เส้นร่างวาดทับรูปทรงภายนอก ให้เหลือเส้นรอบนอก (Outline) หรือรูปร่าง (Shape) ลดทอนรูปทรงให้เหลือเฉพาะส่วนที่สำคัญ คือ จุดเด่นของภาพโดยนำมาจัดวางใหม่

คู่มือนักเรียน

ชุดกิจกรรมที่ 7 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่แสดงรูปแบบ

เวลา 1 ชั่วโมง

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

1. การเรียนรู้จากชุดกิจกรรมที่ 7 นี้ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
2. ให้นักเรียนรับของคู่มือนักเรียนและตรวจสอบเอกสาร สื่อและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้ให้ครบ
  - 2.1 คู่มือนักเรียน
  - 2.2 กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
  - 2.3 ใบความรู้ที่ 7 การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
3. จุดมุ่งหมายของการเรียน เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมชุดนี้แล้วนักเรียนสามารถ
  - 3.1 เพื่อให้ นักเรียนอธิบายความหมายของการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบได้
  - 3.2 เพื่อให้ นักเรียนบอกลำดับขั้นตอน การรับรู้ และการถ่ายทอดการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบได้
  - 3.3 เพื่อให้ นักเรียนปฏิบัติกรวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบได้ และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้
4. ในชุดกิจกรรมนี้ มีกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ 3 กิจกรรม คือ
  - 4.1 กิจกรรมที่ 1 ศึกษาเรื่องการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ จากใบความรู้ที่ 6
  - 4.2 กิจกรรมที่ 2 ปฏิบัติการสร้างสรรค้งานศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
  - 4.3 กิจกรรมที่ 3 สรุปบทเรียนร่วมกับครู
5. บทบาทของนักเรียน
  - 5.1 ก่อนเรียน นักเรียนควรศึกษาคู่มือนักเรียนอย่างละเอียดให้เข้าใจ
  - 5.2 ขณะเรียน นักเรียนต้องทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับดังนี้
    - 5.2.1 ทำกิจกรรมตามที่ครูผู้สอนแนะนำ
    - 5.2.2 นักเรียนจับคู่กันปฏิบัติงาน
    - 5.2.3 ทำกิจกรรมตามคำสั่งในใบกำหนดงาน โดยนักเรียนทุกคนปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายบุคคล

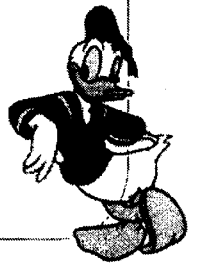

ใบกำหนดงาน ที่ 7
เรื่อง กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่แสดงรูปแบบ

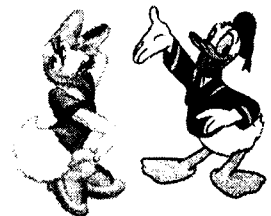
จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายความหมายของการวาดภาพสร้างสรรค์ได้
2. เพื่อให้นักเรียนบอกลำดับขั้นตอน การรับรู้ และการถ่ายทอดการวาดภาพแนวสร้างสรรค์ได้
3. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติกรวาดภาพแนวสร้างสรรค์ และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

แนวคิด

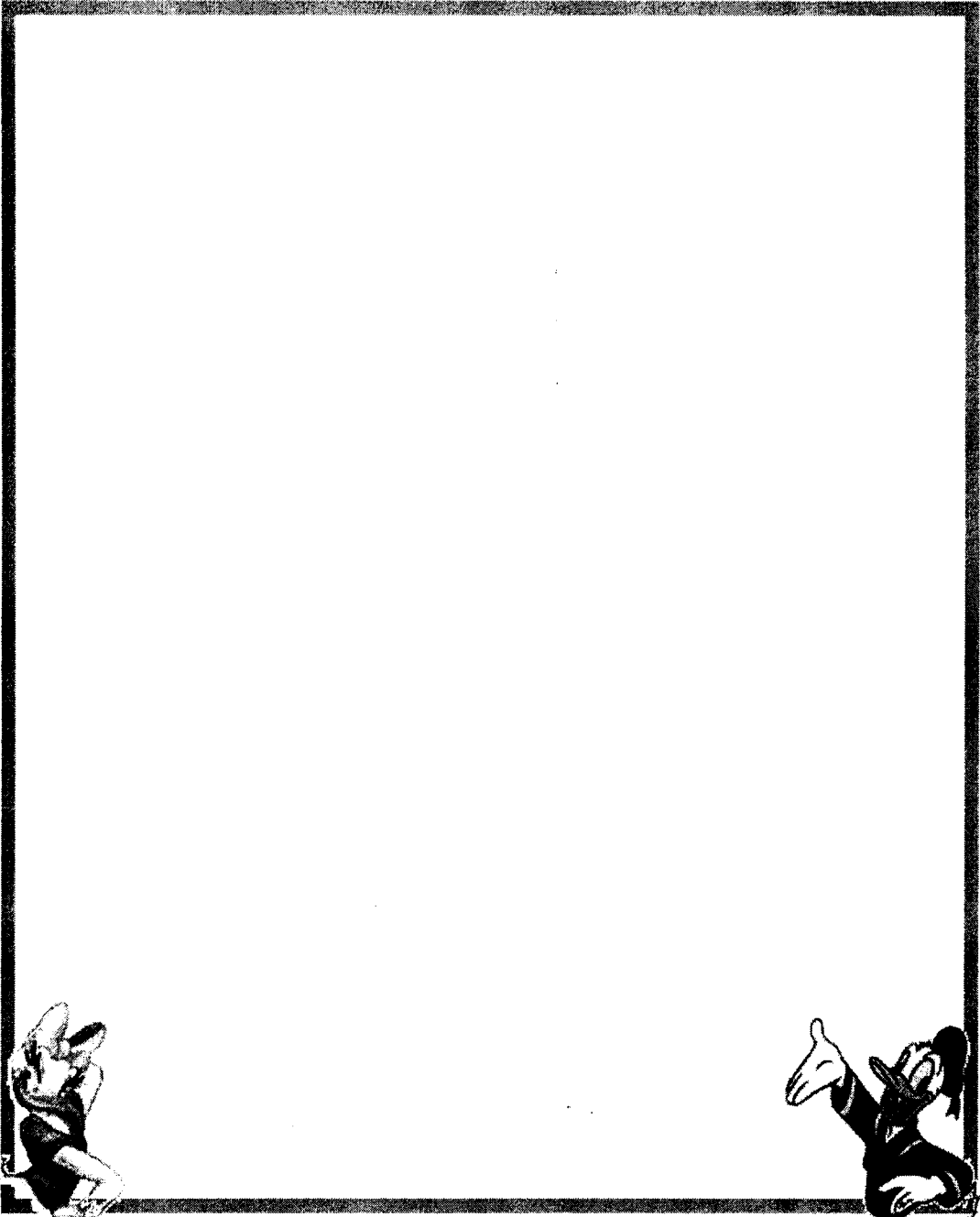
นักเรียนวาดภาพเมืองในจินตนาการ โดยเน้นจินตนาการเกี่ยวกับเมือง อาจเป็นเมืองในอนาคต เมืองบนดวงดาวอื่น เมืองในสังคมอื่น โดยระบายสีด้วยสีไม่ระบายน้ำ และจัดภาพให้ถูกต้องตามหลักองค์ประกอบศิลป์ สามารถอธิบายความหมายของภาพให้คนอื่นเข้าใจโดยใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์เรื่อง การวาดภาพที่แสดงรูปแบบ 40 นาที

กิจกรรมที่ 7

กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่แสดงรูปแบบ

ชื่อ.....เลขที่..... ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษ

แบบประเมินกิจกรรม
กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่แสดงรูปแบบ

ร.ร.	ชื่อ - สกุล	ความคิดสร้างสรรค์								รวม	หมายเหตุ
		ความคิดริเริ่ม		ความคิดคล่องแคล่ว		ความยืดหยุ่น	ความคิดละเอียดลออ				
		รูปแบบของงานศิลปะแปลกใหม่	สามารถประยุกต์คิดเปลี่ยนแปลงได้	ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด	จัดภาพได้อย่างหลากหลาย	งานศิลปะมีหลายความหมาย	จัดวางองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างถูกต้อง	งานศิลปะมีความประณีตสวยงาม	สามารถอธิบายความหมายของงานศิลปะได้		
		10	10	10	10	10	10	20	20	100	
1											
2											
3											
4											
5											
40											

เกณฑ์การประเมินความคิดสร้างสรรค์

ได้คะแนน 50 - 59	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง
ได้คะแนน 60 - 69	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
ได้คะแนน 70 - 79	คะแนน	หมายถึง	ดี
ได้คะแนน 80 - 100	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก

ใบความรู้ที่ 7

เรื่อง การวาดภาพที่แสดงรูปแบบ

การเขียนภาพที่แสดงรูปแบบ

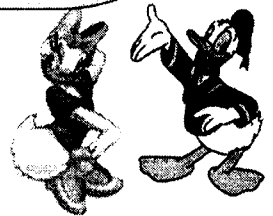
ภาพที่แสดงรูปแบบ คือ ภาพที่ปรากฏแก่สายตาเหมือนจริงตามที่เรามองเห็นภาพวัตถุนั้น ๆ ไม่ว่าจะป็นรายละเอียดของรูปภาพ รูปทรงเป็นอย่างไร ผู้เขียนภาพสามารถถ่ายทอดออกมาได้เหมือนแบบโดยแสดงรูปร่าง รูปทรงที่แน่นอนเหมือนจริงและจะต้องคำนึงถึงความงามด้วย

ลักษณะภาพแสดงรูปแบบ มีดังนี้

1. การเขียนภาพคน

โครงสร้างของคนประกอบด้วยอวัยวะส่วนต่าง ๆ เช่น ศีรษะ ลำตัว แขน และขา เป็นต้น แต่ละส่วนยังแยกย่อยออกไปได้อีก ซึ่งจัดเป็นส่วนประกอบของภาพคน คือ หู ตา จมูก ปาก มือ เท้า คอ สะโพก เป็นต้น เมื่อนำเอาส่วนประกอบซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อวัยวะต่าง ๆ มาประกอบกันเข้าจะเกิดเป็นรูปร่างรูปทรงขึ้น การเขียนภาพโครงสร้างของคน จะต้องคำนึงถึง สัดส่วนการทรงตัว ลีลา ท่าทางการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญที่จะทำให้ภาพสมบูรณ์เหมือนจริง ขั้นตอนการเขียนภาพจะต้องคำนึงวิธีการดังนี้

1.1 การเขียนส่วนต่าง ๆ ของภาพคน คือ การเขียนภาพอวัยวะของร่างกาย แต่ละส่วนก่อนที่จะเขียนรูปคนทั้งตัว เช่น ส่วนของหน้ามีหู ตา จมูก ปาก ส่วนของลำตัวมีหน้าอก สะโพก ส่วนของขามีเท้า ส่วนของแขนมีมือ เป็นต้น การเขียนภาพคน คือ การร่างภาพโครงสร้างของคนให้เสร็จสมบูรณ์ก่อนแล้วจึงเติมอวัยวะต่าง ๆ ที่เป็นรายละเอียดให้สมบูรณ์ โดยไม่ต้องเขียนเป็นขั้นตอน อาจใช้วิธีการง่าย ๆ เป็นการร่างโครงสร้างคนแบบหัวก้านไม้ขีด เพียงแต่ให้ทรงตัวได้ก่อนแล้วค่อยเพิ่มเติมรายละเอียดทีหลัง การเขียนภาพคนเป็นสิ่งยาก เนื่องจากคนมีการเคลื่อนไหว ลีลา ท่าทางต่าง ๆ กัน เช่น เดิน วิ่ง ยืน นั่ง นอน เป็นต้น

การเขียนภาพคนมี 2 ลักษณะ คือ

1) การเขียนภาพคนครึ่งตัว คือ การเขียนภาพคนเหมือน (Portrait) เน้นความเหมือนจริงที่ใบหน้า

การเขียนภาพคนเต็มตัว คือ การเขียนภาพคนทั้งตัว (Figure) เน้นลักษณะท่าทาง การเคลื่อนไหวด้วยลีลาที่งดงาม โครงสร้างของภาพคนมีความสำคัญไม่น้อย เพราะช่วยให้การทรงตัวและการเคลื่อนไหวได้ดี การเคลื่อนไหวของภาพคน อากาการเคลื่อนไหวของภาพคน จะเกิดขึ้นได้โดยการเปลี่ยนแปลงของขาและแขน ซึ่งเป็นส่วนของข้อต่อและกล้ามเนื้อ ทำหน้าที่เหยียด งอ หุบได้ ถ้าคนยืนตรง หน้าหน้าร่างกายทั้งหมดจะลงอยู่ที่ขา อย่างเดียวเท่านั้น ในท่าเดินและท่าวิ่ง การโยกย้ายหน้าหน้าของร่างกาย ให้สังเกตที่แขนและขาจะเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่ตรงกันข้าม เช่น แขนขวาแกว่งไปด้านหน้า ขาขวาและเท้าจะอยู่ด้านหลัง ทั้งนี้เพื่อให้ร่างกายทรงตัวอยู่ได้

การเขียนภาพคนมี 2 ลักษณะ คือ

2) การเขียนภาพคนครึ่งตัว คือ การเขียนภาพคนเหมือน (Portrait) เน้นความเหมือนจริงที่ใบหน้า

การเขียนภาพคนเต็มตัว คือการเขียนภาพคนทั้งตัว (Figure) เน้นลักษณะท่าทาง การเคลื่อนไหวด้วยลีลาที่งดงาม โครงสร้างของภาพคนมีความสำคัญไม่น้อย เพราะช่วยให้การทรงตัวและการเคลื่อนไหวได้ดี การเคลื่อนไหวของภาพคน อากาการเคลื่อนไหวของภาพคน จะเกิดขึ้นได้โดยการเปลี่ยนแปลงของขาและแขน ซึ่งเป็นส่วนของข้อต่อและกล้ามเนื้อ ทำหน้าที่เหยียด งอ หุบได้ ถ้าคนยืนตรง หน้าหน้าร่างกายทั้งหมดจะลงอยู่ที่ขา อย่างเดียวเท่านั้น ในท่าเดินและท่าวิ่ง การโยกย้ายหน้าหน้าของร่างกาย ให้สังเกตที่แขนและขาจะเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่ตรงกันข้าม เช่น แขนขวาแกว่งไปด้านหน้า ขาขวาและเท้าจะอยู่ด้านหลัง ทั้งนี้เพื่อให้ร่างกายทรงตัวอยู่ได้

2. การเขียนภาพสิ่งแวดล้อม

การเขียนภาพสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเขียนสภาพทั่วไปที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น ภูเขา ต้นไม้ สัตว์ แม่น้ำ และทะเล เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองในธรรมชาติ และอีกส่วนหนึ่งเป็นส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น บ้าน อาคาร ถนน รถยนต์ เรือ สิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่พบเห็นเป็นประจำ จึงเป็นที่มาของการเขียนภาพทิวทัศน์บก ทิวทัศน์ทะเล ภาพสิ่งก่อสร้าง และภาพสิ่งแวดล้อมของสังคม

การเขียนภาพทิวทัศน์ในที่โล่งแจ่มมองภาพกว้างไกล จะทำให้การจัดภาพเกิดความยุ่งยาก จึงมีวิธีที่จะกำหนดได้ง่าย ๆ คือ ตัดกระดาษเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้าง 15×18 ตร.ซม. แล้วตัดแยกออกเป็นรูปตัว L (แอล) ทั้งสองด้านนำมาประสานกันให้เหลือขนาด 10×13 ตร.ซม. โดยเจาะเป็นช่องอีก 3 ช่องเท่า ๆ กัน ดังภาพ โดยเจาะเป็นรูสำหรับมองทิวทัศน์ข้างหน้า เพื่อนำมาจำลองในการวาดภาพต่อไป

วิธีการนี้จะช่วยหามุมมองภาพการเขียนภาพทิวทัศน์ได้ง่ายขึ้น คือ กำหนดให้มีจุดเด่น จุดรอง และความสมดุลของภาพ ผู้เขียนควรรู้จักตัดแปลงภาพให้มีส่วนประกอบอื่นเพิ่มขึ้นได้หรือตัดทอนบางส่วนของที่ยังยากออกไปเพื่อให้เกิดความสมดุล ความเหมาะสมทั้งนี้เพื่อต้องการให้ภาพมีความสวยงาม

การเขียนภาพทิวทัศน์ ควรประกอบด้วยสิ่งเหล่านี้

1) เส้นระดับสายตา (Horizontal Line) หรือเรียกว่า เส้นของฟ้า เป็นเส้นแนวนอนกั้นระหว่างพื้นดินกับขอบฟ้า เป็นการกำหนดเส้นระดับสายตาเพื่อวางแผนการเขียนภาพว่าต้องการแสดงส่วนใดมาว่า เช่น ต้องการให้เห็นพื้นดินมากกว่าท้องฟ้า หรือให้เห็นท้องฟ้ามากกว่าพื้นดิน

2) ระยะ (Distance) เป็นภาพสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในระยะใกล้จนถึงระยะไกล ซึ่งผู้เขียนต้องการแสดงระยะในภาพ แบ่งได้เป็น 3 ระยะ คือ ระยะใกล้ ระยะกลาง และระยะไกล ภาพสิ่งแวดล้อมที่อยู่ระยะใกล้ตัวผู้เขียนจะมีขนาดใหญ่ สีรูปทรง แสงเงาจะชัดเจน ส่วนภาพที่อยู่ห่างไกลออกไปสีและรูปทรงจะค่อย ๆ เบาบางและจางลงสีจะเข้ากับบรรยากาศของท้องฟ้าที่เป็นฉากหลังถือเป็นไกลที่สุด

3. จุดรวมสายตา (Vanishing Point) หมายถึง แนวทำสายตาจากวัตถุไปสู่จุดใดจุดหนึ่งบนเส้นระดับสายตา ทำให้วัตถุหรือสิ่งแวดล้อมที่เขียนเกิดระยะต่างกัน การเขียนจุดรวมสายตา มี 1 หรือ 2 จุดก็ได้

ขั้นตอนการเขียนภาพทิวทัศน์

1. เลือกมุมที่จะเขียนภาพโดยการใช้กรอบส่องภาพหามุมภาพ
2. การร่างภาพ ซึ่งเกิดจากการหามุมมอง แล้วจัดภาพให้เหมาะสมใน

กระดาษวาดเขียน

3. การระบายสี สีที่ใช้แบ่งออกได้ 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มสีแท้ คือ สีที่สดใสไม่มีสีอื่นเจือปน

กลุ่มสีอ่อน คือ กลุ่มสีแท้ที่ผสมด้วยสีขาวหรือสีที่ทำให้เจือจาง

กลุ่มสีหม่น คือ กลุ่มสีแท้ที่ผสมด้วยสีเทา หรือสีตรงกันข้ามทำให้สี

แท้หม่นลง

กลุ่มสีคล้ำ คือ กลุ่มที่แท้ที่ผสมด้วยสีดำหรือสีที่ทำให้คล้ำมืดลง

การเลือกใช้สีควรดูจากสิ่งที่มองเห็น และใช้ความรู้สึกส่วนตัวในการตัดสินใจ

4. การเขียนภาพการดำเนินชีวิตในสังคมและภาพจินตนาการ

การเขียนภาพการดำเนินชีวิตในสังคมและภาพจินตนาการ คือ การเขียนภาพจากเหตุการณ์ หรือกิจกรรมที่ปรากฏในสังคม เช่น ภาพชีวิตความเป็นอยู่ในสังคม ภาพเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนาและภาพสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่จากจินตนาการ ภาพเหล่านั้นอาจเป็นจริงก็ได้หรือเกินความเป็นจริงก็ได้ การเขียนภาพจะต้องคำนึงถึงการจัดภาพเป็นหลักว่า ส่วนใดเป็นจุดเด่นและส่วนรอง และตามความสำคัญของเนื้อเรื่อง

การเขียนภาพการดำเนินชีวิตในสังคมและภาพจินตนาการ มีดังนี้

1. การเขียนภาพจากความทรงจำ หมายถึง การสร้างจินตนาการจากเหตุการณ์ สถานการณ์ หรือนิยาย ซึ่งมีเค้าเรื่องเป็นความจริง ส่งเสริมให้เห็นความประทับใจ ชาบซึ่งในคุณค่าและคุณธรรมต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น

- ครอบครัวของฉัน
- มาร่วมกันพัฒนาโรงเรียน
- ครั้งหนึ่งชีวิต
- การส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ฉะนั้นการจินตนาการก็คือความคิดคำนึง ซึ่งอาจนอกเหนือไปจากรูปภาพที่เคยเห็น อาจมีการดัดแปลงไปอีกแบบ ซึ่งความคิดนั้นอาจเป็นความเพ้อฝันก็ได้

2. การเขียนภาพการดำเนินชีวิตในสังคม หมายถึง การถ่ายทอดชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมออกมาเป็นรูปภาพตามความเป็นจริงของชุมชนในสังคม เช่น อาชีพ การปกครอง โรงเรียนของเรา บ้านของฉัน ฯลฯ

3. การเขียนภาพจากขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรม หมายถึง การถ่ายทอดภาพขนบธรรมเนียมประเพณี กิจกรรมทางศาสนา และวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นที่เคยประสบมา เช่น

- วันสำคัญทางศาสนา
- ประเพณีเวียนเทียน และแห่เทียนพรรษา
- การเขียนภาพแบบศิลปะประจำชาติ

4. เขียนภาพจากจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนภาพที่ใช้ความคิดให้แปลกไปจากเดิมเป็นเรื่องใหม่ ๆ ซึ่งอาจมีจริงก็ได้หรืออาจเกินความเป็นจริง ทั้งนี้ควรเป็นความคิดอย่างอิสระของแต่ละบุคคล การเขียนภาพเหล่านี้ต้องอาศัยธรรมชาติเป็นแนวทางก่อนแล้วค่อยดัดแปลงให้แปลกตา ทำทลายความรู้สึกของผู้ดู ตัวอย่างภาพเขียนประเภทนี้ เช่น

- การผจญภัยในต่างพิภพ
- ท่องเที่ยวไปในโลกดาวอังคาร
- การเผชิญหน้ากับสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลาย
- โทษของภัยยาเสพติด

ความสำคัญของบทเรียนนี้ เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดและพิจารณาจากเหตุการณ์รอบ ๆ ตัวแล้วนำมาประกอบเป็นเรื่องราวว่ามีกิจกรรมอะไรเกิดขึ้นและมีผลเป็นอย่างไร จึงต้องใช้ความคิดและการสร้างสรรค์เป็นเรื่องราวประกอบกันให้สมบูรณ์ โดยที่ต้องเรียนรู้เรื่องการจัดภาพและการระบายสี การฝึกเขียนภาพตามแนวทางต่าง ๆ ทั้งภาพที่ไม่แสดงรูปแบบและภาพที่แสดงรูปแบบ ทั้งนี้จะเป็นสิ่งเริ่มต้นที่ดี ทำให้นักเรียนได้รู้แนวทางในการเขียนรูปได้ง่าย เมื่อหมั่นปฏิบัติฝึกฝนมากขึ้นย่อมพัฒนางานได้อีกระดับหนึ่ง และการศึกษาค้นคว้างานเพิ่มเติมจากหนังสืออื่น ๆ หรือผลงานการวาดภาพ งานนิทรรศการ การเขียนจะช่วยสร้างเสริมความเข้าใจและมีประสบการณ์ดีขึ้น และยังเป็นแนวทางเพื่อศึกษาต่อในบทเรียนที่ยากขึ้นต่อไป คุณค่าทางการศึกษางานทางด้านศิลปะ นอกจากทำให้นักเรียนมีความสามารถในการวาดภาพด้วยความเชื่อมั่นแล้ว ผลงานภาพเขียนเหล่านั้นยังปรากฏเป็นผลงานที่มีคุณค่า ความสวยงาม ความประณีต แสดงออกในอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ที่นักเรียนสร้างสรรค์ออกมาอย่างอิสระ ย่อมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ตนเองและพัฒนาจิตใจให้มีความสุขได้เช่นกัน

คู่มือนักเรียน
ชุดกิจกรรมที่ 8 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การปั้นจากจินตนาการ
เวลา 1 ชั่วโมง

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

-
1. การเรียนรู้จากชุดกิจกรรมที่ 8 นี้ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
  2. ให้นักเรียนรับของคู่มือนักเรียนและตรวจสอบเอกสาร สื่อและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้ให้ครบ
    - 2.1 คู่มือนักเรียน
    - 2.2 กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
    - 2.3 ใบความรู้ที่ 8 การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
  3. จุดมุ่งหมายของการเรียน เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมชุดนี้แล้วนักเรียนสามารถ
    - 3.1 เพื่อให้ให้นักเรียนอธิบายความหมายของการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบได้
    - 3.2 เพื่อให้ให้นักเรียนบอกลำดับขั้นตอน การรับรู้ และการถ่ายทอดการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบได้
    - 3.3 เพื่อให้ให้นักเรียนปฏิบัติการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบได้ และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้
  4. ในชุดกิจกรรมนี้ มีกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ 3 กิจกรรม คือ
    - 4.1 กิจกรรมที่ 1 ศึกษาเรื่องการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ จากใบความรู้ที่ 6
    - 4.2 กิจกรรมที่ 2 ปฏิบัติการสร้างสรรค์งานศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
    - 4.3 กิจกรรมที่ 3 สรุปบทเรียนร่วมกับครู
  5. บทบาทของนักเรียน
    - 5.1 ก่อนเรียน นักเรียนควรศึกษาคู่มือนักเรียนอย่างละเอียดให้เข้าใจ
    - 5.2 ขณะเรียน นักเรียนต้องทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับดังนี้
      - 5.2.1 ทำกิจกรรมตามที่ครูผู้สอนแนะนำ
      - 5.2.2 นักเรียนจับคู่กันปฏิบัติงาน
      - 5.2.3 ทำกิจกรรมตามคำสั่งในใบกำหนดงาน โดยนักเรียนทุกคนปฏิบัติกิจกรรม เป็นรายบุคคล

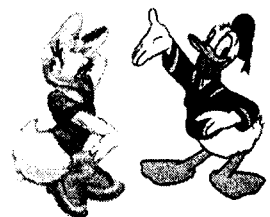
ใบกำหนดงาน ที่ 8
เรื่อง กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การปั้นจากจินตนาการ

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายเทคนิคการปั้นแบบต่าง ๆ ได้
2. เพื่อให้นักเรียนบอกกระบวนการทำงานปั้นในแต่ละขั้นตอนได้
3. เพื่อให้นักเรียนสร้างสรรค์งานปั้นเป็นเรื่องราว และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

แนวคิด

ให้นักเรียนปั้นดินน้ำมันให้เป็นเรื่องราวจากจินตนาการ โดยให้จัดวางบนกระดาน
รองเขียนขนาด 10 × 12 นิ้ว และสามารถอธิบายความหมายของงานปั้นให้คนอื่นเข้าใจ
ได้ โดยใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์เรื่อง การปั้นจากจินตนาการ 40 นาที

แบบประเมินกิจกรรม

กิจกรรมที่ 8 เรื่อง กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การปั้นจากจินตนาการ
กลุ่มที่ ..... ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษ

ที่	ความคิดสร้างสรรค์	คะแนน		หมายเหตุ
		เต็ม	ได้	
1	ความคิดริเริ่ม			
	1.1 มีความคิดทางรูปแบบการปั้นที่แปลกใหม่	10		
	1.2 นำวัสดุอื่น ๆ มาประกอบการปั้น	10		
	1.3 นำเทคนิคการปั้นมาผสมผสานกัน	10		
2	ความคิดคล่องแคล่ว			
	2.1 ปฏิบัติงานปั้นเสร็จตามเวลาที่กำหนด	10		
	2.2 ปั้นดินน้ำมันได้หลายประเภท	10		
3	ความคิดยืดหยุ่น			
	3.1 สามารถเปลี่ยนแปลงผลงานได้หลายรูปแบบ	10		
	3.2 ผลงานมีหลากหลายความหมาย	10		
4	ความคิดละเอียดลออ			
	4.1 จัดวางรูปแบบได้อย่างถูกต้องตามการจัดองค์ประกอบศิลป์	10		
	4.2 ผลงานมีความประณีตสวยงาม	10		

เกณฑ์การประเมินความคิดสร้างสรรค์

ได้คะแนน 50 – 59	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง
ได้คะแนน 60 – 69	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
ได้คะแนน 70 – 79	คะแนน	หมายถึง	ดี
ได้คะแนน 80 – 100	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก

ใบความรู้ที่ 8

เรื่อง การปั้นจากจินตนาการ

เทคนิคการปั้น

เทคนิคการปั้นรูปนูนต่ำ นูนสูง และลอยตัวเป็นวิธีการปั้นแบบพื้นฐานมีลักษณะแบบรูปแบนและรูปลอยตัว ผู้เรียนต้องรู้จักเน้นความสำคัญของความสูง ต่ำ ระหว่างรูปและพื้นให้ได้ความสูงอย่างพอเหมาะไม่มากหรือน้อยเกินไป ในการปั้นรูปนูนต่ำและรูปนูนสูงนั้น และจะต้องรู้จักการสังเกตแบบรูปทรงในทุกด้านในการปั้นแบบลอยตัวโดยในการปั้นทุกเทคนิคสิ่งที่ขาดไม่ได้ก็คือ ภาพร่างต้นแบบ (Sketch) สำหรับใช้ประกอบการปั้นในแต่ละเทคนิคให้ได้ผลดี

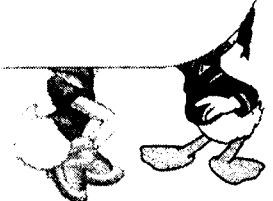
เทคนิคการปั้นแบบรูปแบนสามารถจำแนกออกเป็น 2 แบบ ได้แก่ เทคนิคการปั้นรูปนูนต่ำ (base-relief) และเทคนิคการปั้นรูปนูนสูง (high-relief) เทคนิคทั้งสองจะมีความแตกต่างระหว่างรูปและพื้น จากความสูงของฐานเพียงเล็กน้อยจนถึงความสูงจากบานมาก เทคนิคการปั้นแบบภาพแบน 2 แบบ สามารถสัมผัสผัสความงามของเพียงด้านหน้าด้านเดียว โดยมีเทคนิคการปั้นที่สำคัญดังนี้

1. เทคนิคการปั้นรูปนูนต่ำ

การปั้นรูปนูนต่ำเป็นเทคนิคแบบพื้นฐานง่าย ๆ ต้องการให้ผู้เรียนรู้จักการเน้นความสำคัญของความสูงต่ำระหว่างรูปและพื้นเพียงเล็กน้อย โดยผู้เรียนจะต้องรู้ขั้นตอนของการปฏิบัติ ดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง ผู้ปั้นต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการปั้นให้พร้อม เช่น ขูด เครื่องมือปั้น กระจาดรองปั้น ดินเหนียวหรือดินน้ำมัน จากนั้นนำดินที่ใช้ในการปั้นมานวดให้เข้ากัน แต่ต้องเลือกวัสดุที่ปะปนมากับดินออกให้หมดเสียก่อนเพื่อไม่ให้เศษวัสดุเหล่านั้นทำอันตรายกับผู้ปั้น ประการสำคัญหากยังมีเศษวัสดุแปลกปลอมปะปนหลงเหลืออยู่จะทำให้ผิวพื้นดินไม่เรียบดูไม่สวยงาม การนวดดินจะต้องนวดให้เนื้อดินมีความอ่อนนุ่ม ไม่เป็ยกหรือแข็งจนเกินไป

2. เทคนิคการปั้นรูปหุ่นสูง

การปั้นรูปหุ่นสูงเป็นประติมากรรมที่มีความแตกต่างระหว่างรูปและฐานรองรับในระดับความสูงมีมากขึ้นกว่าการปั้นรูปหุ่นต่ำ จนสามารถสัมผัสหรือเชื่อมความงามได้ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ส่วนวิธีการปั้นรูปหุ่นสูงมีเทคนิคและกระบวนการปั้น ดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง ลักษณะขั้นตอนการปฏิบัติจะตักเน้นการคล้ายกับการปั้นรูปหุ่นต่ำ คือ ผู้เรียนจะต้องจัดเตรียมส่วนของฐานรองรับให้เรียบร้อยก่อน โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมดิน การนวดดิน การคลึงดินให้เป็นแผ่น ปรับผิวหน้าดินให้มีความเรียบเนียนกัน จากนั้นให้ใช้ไม้บรรทัด ระยะเวลาให้ได้ขนาดความกว้าง ความยาวที่ต้องการ แล้วใช้มีดหรือเครื่องมือปั้นแบบปลายตัดตัดไปตามแนวเส้นให้ได้ขนาดที่ต้องการ

ขั้นที่สอง เตรียมชิ้นรูปทรงของภาพตามแบบร่างต้นแบบที่ออกแบบไว้ ผู้เรียนต้องระยะเวลาและขนาดของภาพให้ได้ใกล้เคียงแบบร่างต้นแบบให้มากที่สุด ไม่ให้ขนาดของรูปทรงใหญ่หรือเล็กเกินไป ซึ่งการจัดเตรียมการขึ้นรูปทรงในวิธีการนี้จะใช้การเตรียมดินเป็นแผ่นแบน ๆ ให้ได้ความหนาหรือความสูงที่ต้องการก่อนได้ หลังจากนั้นก็ร่างภาพตามภาพร่างที่ออกแบบไว้ลงไปบนแผ่นดินตัดดินตามขนาดที่กำหนดไว้

ขั้นที่สาม นำรูปทรงที่ตัดไว้ตามแบบร่างต้นแบบไปติดลงบนแผ่นพื้นหรือฐานรองรับก่อนติดควรจะใช้เครื่องมือทำรีวรอยลงไปบนแผ่นรูปทรงด้านหลัง และบนแผ่นพื้นที่จะรูปทรงลงไปติด ทั้งนี้เพื่อให้รูปทรงของรูปภาพกับแผ่นพื้นติดกันได้ดี

ขั้นที่สี่ เป็นขั้นตอนของการตกแต่งเพิ่มเติม เสริมรูปภาพให้มีความสมบูรณ์ ค่อย ๆ ปรับส่วนสูง ส่วนแบน ส่วนกลมให้ได้รูปทรงตามต้องการ ผู้เรียนต้องรู้จักใช้เครื่องมือให้ถูกต้องกับชนิดของงาน ทั้งนี้เมื่อถึงเวลาปฏิบัติงานจะทำให้ผลการทำงานมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในขั้นตอนนี้เป็นการตกแต่งให้รูปทรงภาพมีลักษณะนูนสูงขึ้น มีความสมบูรณ์ในวิธีการปฏิบัติ ซึ่งสามารถทำได้หลายลักษณะ เช่น การปรับผิวหน้าให้เรียบด้วยวิธีการใช้เครื่องมือปรับผิวหน้าดินด้วยการใช้น้ำค่อย ๆ ทาลงไปด้วยพู่กัน ใช้น้ำเป็นตัวทำลายส่วนผิวหน้าของดินที่ไม่สม่ำเสมอให้ค่อย ๆ เรียบเนียนเสมอกัน

3. เทคนิคการปั้นรูปลอยตัว

การปั้นรูปลอยตัวเป็นประติมากรรมที่สามารถมองเห็นและชื่นชมความงามทุกด้านหรือรอบด้วย ประติมากรรมลักษณะนี้มักตั้งอยู่บนพื้นฐานรองรับที่เหมาะสมกับผลงาน เช่น อนุสาวรีย์ พระพุทธรูป การปั้นรูปลอยตัวจะต่างไปจากการปั้นรูปนูนต่ำและสูงตรงที่ไม่ต้องมีพื้นเป็นตัวรองรับรูปทรง รูปทรงจะขยายหรือเติบโตขึ้นไปในพื้นที่ว่างได้โดยรอบ การปั้นประติมากรรมลักษณะนี้ผู้เรียนจะต้องใช้การสังเกตเป็นอย่างมาก ซึ่งเทคนิคการปั้นแบบลอยตัวมีวิธีการและขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่หนึ่ง เตรียมโครงสร้างสำหรับปั้นรูปลอยตัว ทำด้วยเส้นโลหะมีขนาดตามสัดส่วนของรูปลอยตัวที่จะทำการปั้น จากนั้นให้นำเส้นโลหะมาตัดส่วนปลายให้งอได้ฉากเสร็จแล้วจึงมาดอกตะปูติดไว้กับฐานไม้และเพื่อให้ดินที่จะปั้นรูปลอยตัวมีส่วนยึดเกาะกับโครงสร้างได้มั่นคงแข็งแรง ให้เตรียมทำกากบาทไม้หลาย ๆ อัน ผูกติดไว้กับโครงสร้าง

ขั้นที่สอง เมื่อเตรียมโครงสร้างสำหรับปั้นภาพเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ใช้ดินติดเกาะยึดกับกากบาทและโครงสร้าง คอยสังเกตรูปทรงของดินเหนียวที่พอกติดลงไปด้วยว่ามีรูปทรงได้ตามขนาดที่ต้องการหรือยัง

ขั้นที่สาม การขึ้นรูปพอกด้วยดินเหนียว ผู้เรียนต้องปฏิบัติไปที่ละน้อยและพยายามดูรูปทรงดินเหนียวที่ขึ้นรูปไว้ให้รอบทุก ๆ ด้าน สังเกตความสัมพันธ์ของขนาดและสัดส่วนในแต่ละด้านว่าได้ขนาดตามต้องการหรือไม่ ขั้นต่อไปทดลองหาค่าแห่งรูปในด้านว่าได้ขนาดตามต้องการหรือไม่ ขั้นต่อไปทดลองหาค่าแห่งรูปใบหน้าของมนุษย์ ตั้งอยู่ตรงส่วนใดของรูปทรง ลองขึ้นรูปอย่างง่าย ๆ ก่อนให้แน่ใจ กำหนดส่วนของหู ด

ขั้นที่สี่ เป็นขั้นตอนการตกแต่งปั้นรายละเอียดของภาพลอยตัวใบหน้ามนุษย์ให้เกิดความสมบูรณ์และถูกต้อง ในขั้นนี้ผู้เรียนต้องอาศัยการสังเกต และความรอบคอบในการปั้นเป็นอย่างมากค่อย ๆ ดูว่าใบหน้าส่วนไหนสูงส่วนไหนต่ำ ส่วนไหนควรปั้นเน้นให้ดูเด่นด้วยมวลหรือปริมาตรของเนื้อดินมากกว่ากัน ที่สำคัญคือต้องพยายามพิจารณาและปั้นไปรอบ ๆ รูปทรงของใบหน้า ดูความสัมพันธ์ของรูปด้านหน้าด้านข้าง และด้านหลังว่าได้สัดส่วนหรือไม่

ขั้นที่ห้า เป็นขั้นตอนการตกแต่งให้เสร็จสมบูรณ์ และดูความเรียบร้อยของแบบปั้นลอยตัวในขั้นสุดท้ายว่าควรจะมีอะไรเพิ่มเติมหรือลดทอนออกอีกหรือไม่ เพื่อให้ผลงานภาพปั้นที่ได้มีคุณค่าและความสมบูรณ์ที่สุด

คู่มือนักเรียน
ชุดกิจกรรมที่ 9 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การสร้างสรรค์งานสื่อประสม
เวลา 1 ชั่วโมง

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

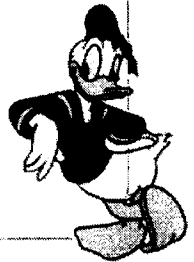
1. การเรียนรู้จากชุดกิจกรรมที่ 7 นี้ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
2. ให้นักเรียนรับของคู่มือนักเรียนและตรวจสอบเอกสาร สื่อและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้ให้ครบ
  - 2.1 คู่มือนักเรียน
  - 2.2 กิจกรรมที่ 9 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
  - 2.3 ใบความรู้ที่ 9 การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
3. จุดมุ่งหมายของการเรียน เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมชุดนี้แล้วนักเรียนสามารถ
  - 3.1 เพื่อให้ นักเรียนอธิบายความหมายของการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบได้
  - 3.2 เพื่อให้ นักเรียนบอกลำดับขั้นตอน การรับรู้ และการถ่ายทอดการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบได้
  - 3.3 เพื่อให้ นักเรียนปฏิบัติตามการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบได้ และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้
4. ในชุดกิจกรรมนี้ มีกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ 3 กิจกรรม คือ
  - 4.1 กิจกรรมที่ 1 ศึกษาเรื่องการวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ จากใบความรู้ที่ 6
  - 4.2 กิจกรรมที่ 2 ปฏิบัติการสร้างสรรค์งานศิลปะ เรื่อง การวาดภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
  - 4.3 กิจกรรมที่ 3 สรุปบทเรียนร่วมกับครู
5. บทบาทของนักเรียน
  - 5.1 ก่อนเรียน นักเรียนควรศึกษาคู่มือนักเรียนอย่างละเอียดให้เข้าใจ
  - 5.2 ขณะเรียน นักเรียนต้องทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับดังนี้
    - 5.2.1 ทำกิจกรรมตามที่ครูผู้สอนแนะนำ
    - 5.2.2 นักเรียนจับคู่กันปฏิบัติงาน
    - 5.2.3 ทำกิจกรรมตามคำสั่งในใบกำหนดงาน โดยนักเรียนทุกคนปฏิบัติกิจกรรม เป็นรายบุคคล

ชุดกิจกรรมที่ 9 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การสร้างสรรค์งานสื่อประสม

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายความหมายของศิลปะสื่อประสมได้
2. เพื่อให้เรียนบอกกระบวนการทำงานสื่อประสมในแต่ละขั้นตอนได้
3. เพื่อให้เรียนสร้างสรรค์งานสื่อประสมเป็นเรื่องราว และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

แนวคิด

สร้างสรรค์งานสื่อประสม โดยวัสดุที่มีความแตกต่างกันทางด้านสี สัน รูปทรง ขนาด ตลอดจนลักษณะพื้นผิว มาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะ ลงบนกระดาษแข็ง ขนาด 10 × 12 นิ้ว และสามารถอธิบายความหมายของผลงานให้คนอื่นเข้าใจ โดยใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง การสร้างสรรค์งานสื่อประสม 40 นาที

แบบประเมิน

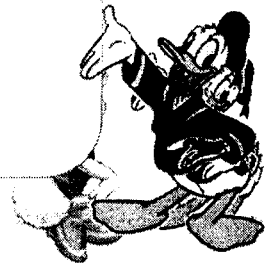
ชุดกิจกรรมที่ 9 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การสร้างสรรค์งานสื่อประสม
กลุ่มที่ ..... ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษ

ที่	ความคิดสร้างสรรค์	คะแนน		หมายเหตุ
		เต็ม	ได้	
1	ความคิดริเริ่ม			
	1.1 มีความคิดทางรูปแบบการปั้นที่แปลกใหม่	10		
	1.2 นำวัสดุอื่นๆ มาประกอบการสร้างสรรค์งานสื่อประสม	10		
2	ความคิดคล่องแคล่ว			
	2.1 ปฏิบัติงานสื่อประสมเสร็จตามเวลาที่กำหนด	20		
3	ความคิดยืดหยุ่น			
	3.1 สามารถดัดแปลงวัสดุที่ใช้ได้หลายรูปแบบ	10		
	3.2 ผลงานมีหลากหลายความหมาย	10		
4	ความคิดละเอียดลออ			
	4.1 จัดวางรูปแบบได้อย่างถูกต้องตามการจัดองค์ประกอบศิลป์	20		
	4.2 ผลงานมีความประณีตสวยงาม	10		
	4.3 อธิบายความหมายของผลงานได้โดยละเอียด	10		
	รวม	100		
	รวมคะแนน		.....	

เกณฑ์การประเมินความคิดสร้างสรรค์

ได้คะแนน 50 – 59	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง
ได้คะแนน 60 – 69	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
ได้คะแนน 70 – 79	คะแนน	หมายถึง	ดี
ได้คะแนน 80 – 100	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก

ศิลปะสื่อผสม

สื่อประสม เป็นชื่อแบบอย่างทางศิลปะสมัยใหม่อย่างหนึ่ง ซึ่งมีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Mixed Media เป็นศิลปกรรมสร้างสรรค์ที่มุ่งแสดงออกโดยใช้วัสดุต่างๆ บอกเล่า ความคิด เนื้อหาเรื่องราวและความมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ศิลปกรรมนั้นทั้งแบบ 2 มิติและ 3 มิติ บางครั้งเรียกอีกคำหนึ่งว่า สื่อผสม

สื่อประสมมาจากคำ 2 คำ คือ สื่อ และประสม

สื่อ หมายถึง ตัวกลางสำหรับบอกความหมาย เช่น ภาษา เป็นสื่อสำหรับบอกความหมายของวรรณกรรม เสียง เป็นสื่อ ความหมายของดนตรี สี เป็นสื่อความหมายของจิตรกรรม และวัสดุเป็นสื่อความหมายของประติมากรรม

ประสม หมายถึง การรวมเข้าด้วยกันในทางศิลปะ คำว่าประสมมีความหมายเป็น 2 ทาง คือ

1. การประสมของสื่อประเภทเดียวกัน เช่น จิตรกรรมที่ใช้สีน้ำมัน สีครีลิค สีน้ำและสีเทียนประสมไว้ในภาพเดียวกัน
2. การประสมกันของสื่อต่างประเภท เช่น สีและวัสดุซึ่งเป็นสื่อของจิตรกรรมและประติมากรรม นำมาประสมกันจนเกิดเป็นรูปแบบใหม่ขึ้น

พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน กำหนดความหมายของสื่อประสมหรือสื่อผสมไว้ว่า

1. ศิลปกรรมแห่งพุทธศตวรรษที่ 25 ได้แก่ งานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ หรือวาดเส้น ที่มีวัสดุหรือกลวิธีต่างๆ เข้าไปผสมด้วยจนไม่อาจเรียกว่าเป็นงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะได้
2. ศิลปกรรมที่ผสมงานกันระหว่างประติมากรรม ดนตรี สีลา เคลื่อนไหวและสิ่งแวดล้อมก็ถือว่าเป็นงานศิลปกรรมสื่อผสมด้วยในความหมายหลังนี้

บางที่เรียกว่า Multimedia หรือ Intermedia

ความเป็นมาของสื่อประสม

งานสื่อประสมเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 1912 โดยศิลปินชื่อ พาโพล ปิคัสโซ มีลักษณะเป็นภาพหุ่นนิ่งที่สร้างขึ้นโดยใช้เก้าอี้ เชือก กระจก กระจกตา ตัวหนังสือและ สีน้ำมันมาประกอบเข้าด้วยกันจนเกิดเป็นภาพบรรจุอยู่ในรูปวงรี เมื่อศิลปกรรมนี้ปรากฏต่อสายตาประชาชนได้รับความสนใจและเสียงวิพากษ์วิจารณ์มากมีผู้อธิบายว่าการที่ปิกัสโซ สร้างผลงานนี้ขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาความขาดแคลนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ เพราะเวลานั้นอยู่ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 ทำให้สีสำหรับเขียนภาพหายากและมีราคาแพงมาก หลังสงครามสงบลง 1 ปี ประเทศเยอรมนีได้ก่อตั้งสถาบันศิลปะชื่อ เบาเฮาส์ขึ้น สถาบันแห่งนี้ได้นำแนวคิดในเรื่องการนำวัสดุต่างๆ มาสร้างสรรค์งานศิลปกรรมของปิกัสโซมาพัฒนา และทำการสอนแก่นักศึกษาของตนจนได้รับความนิยมแพร่หลายไปทั่วโลกสืบทอดมาถึงปัจจุบัน

ลักษณะของงานสื่อประสม

งานสื่อประสมแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่

1. งานสื่อประสมแบบ 2 มิติ มีลักษณะสำคัญอยู่ที่ วัสดุทุกชิ้นที่นำมาสร้างสรรค์จะต้องติดอยู่บนแผ่นพื้นหรือมีระนาบรองรับ อาจจะใช้วาดภาพหรือระบายสีเพื่อเติมลงไปบนพื้นระนาบ หรือวัสดุที่มีสีสันต่างๆ อยู่ในตัวเองติดลงไปทั้งหมดก็ได้
2. งานสื่อประสมแบบ 3 มิติ มีลักษณะสำคัญที่วัสดุทุกชิ้นที่นำมาสร้างสรรค์ผลงานไม่ต้องติดอยู่บนแผ่นรองรับ หากแต่ยึดเหนี่ยวกันด้วยตัวเองอาจจะมี การระบายสีเพิ่มเติมหรือใช้สีของวัสดุทั้งหมดก็ได้

ชนิดของสื่อประสม

ศิลปกรรมสื่อประสมแบ่งตามลักษณะการสร้างสรรค์ได้เป็น 2 ชนิด ได้แก่

1. สื่อประสม เป็นงานสื่อประสมแบบ 2 มิติ เริ่มแรกเป็นการนำเอาวัสดุที่มีลักษณะ 2 มิติ เช่น ภาพถ่าย ภาพพิมพ์ กระจกตา ผ้า ภาพเขียนและวัสดุอื่นๆ มาปะติดลงบนแผ่นรองรับให้เกิดภาพต่างๆ ขึ้น โดยอาจจะแต่งเติมด้วยการระบายสีหรือใช้สีของวัสดุทั้งหมด สื่อประสมในระยะหลังเริ่มใช้วัสดุที่มีความหนามากขึ้นและหลากหลายชนิดมากขึ้น แต่ยังคงปะติดอยู่บนแผ่นพื้นระนาบเช่นเดิม
2. งานโครงสร้าง เป็นงานสื่อประสมแบบ 3 มิติ สร้างสรรค์โดยการนำวัสดุชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดกันมาผสมผสานกันจนเกิดเป็นรูปทรงใหม่ที่สามารรถ ห้อยแขวน หรือตั้งให้ชมได้เกือบรอบด้าน เห็นจังหวะของการจัดวัสดุที่สมดุล และงดงาม สื่อถึงความคิดและความหมายของเนื้อหาเรื่องราวได้

ปัจจุบันศิลปกรรมสื่อประสมได้รับความนิยมในการสร้างสรรค์จากศิลปินมากและถือได้ว่าเป็นแบบอย่างทางศิลปกรรมสมัยใหม่ของมนุษย์ในโลกยุคโลกาภิวัตน์อย่างแท้จริง

การสร้างงานสื่อประสม

งานสื่อประสม เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ชนิดหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายในการถ่ายทอดความคิดจินตนาการไปสู่ผู้อื่นผ่านสื่อและวัสดุที่เลือกสรรขึ้น โดยมีความคิดรอบยอดดังนี้

1. สื่อความหมายของความเป็นไปทางสังคมให้เป็นรูปแบบที่มองเห็น
2. รูปแบบของวัสดุให้ความหมายหลายอย่างต่อผู้พบเห็น
3. วัสดุมีค่าเทียบเท่าความคิดสร้างสรรค์
4. ศิลปินมีเสรีภาพในการเลือกสื่อเพื่อแสดงออกมาทางความรู้สึก
5. การแปลกความหมายของสื่อขึ้นอยู่กับประสบการณ์และสภาพสังคม

คู่มือนักเรียน
ชุดกิจกรรมที่ 10 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การสร้างสรรค์งานสื่อประสม
เวลา 1 ชั่วโมง

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

1. การเรียนรู้จากชุดกิจกรรมที่ 10 นี้ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
2. ให้นักเรียนรับของคู่มือนักเรียนและตรวจสอบเอกสาร สื่อและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

ให้ครบ

2.1 คู่มือนักเรียน

2.2 กิจกรรมที่ 10 กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การสร้างสรรค์

2.3 โครงสร้างจำลองด้วยสื่อประสม

2.4 ใบความรู้ที่ 9 กิจกรรมสื่อประสม

3. จุดมุ่งหมายของการเรียน เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมชุดนี้แล้วนักเรียนสามารถ

3.1 เพื่อให้นักเรียนอธิบายถึงการนำเอาหลักการของสื่อประสมไปใช้ในการสร้างสรรค์งานศิลป์ได้

3.2 เพื่อให้นักเรียนบอกกระบวนการทำงานโครงสร้างจำลอง ในแต่ละขั้นตอนไป

3.3 เพื่อให้นักเรียนสร้างสรรค์งานสื่อประสมเป็นเรื่องราว และอธิบายให้ผู้

เข้าใจได้

4. ในชุดกิจกรรมนี้ มีกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ 3 กิจกรรม คือ

กิจกรรมที่ 1 ศึกษาเรื่องกิจกรรมสื่อประสม จากใบความรู้ที่ 9

กิจกรรมที่ 2 ปฏิบัติการสร้างสรรค์งานศิลปะ เรื่อง การสร้างสรรค์โครงสร้าง

จำลองด้วยสื่อประสม

กิจกรรมที่ 3 สรุปบทเรียนร่วมกับครู

3. บทบาทของนักเรียน

ก่อนเรียน นักเรียนควรศึกษาคู่มือนักเรียนอย่างละเอียดให้เข้าใจ

ขณะเรียน นักเรียนต้องทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับดังนี้

ทำกิจกรรมตามที่ครูผู้สอนแนะนำ

แบ่งกลุ่มทำกิจกรรม กลุ่มละ 5 คน

ทำกิจกรรมตามคำสั่งในใบกำหนดงาน โดยปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม

กิจกรรมศิลปะ เรื่อง การสร้างสรรค์โครงสร้างจำลองด้วยสื่อประสม

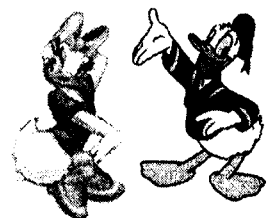
จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายถึงการนำเอาหลักการของสื่อประสมไปใช้ในการสร้างสรรค์งานศิลปะได้
2. เพื่อให้นักเรียนบอกกระบวนการทำงานโครงสร้างจำลองด้วยสื่อประสมในแต่ละขั้นตอนได้
3. เพื่อให้นักเรียนสร้างสรรค์งานสื่อประสมเป็นเรื่องราว และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

แนวคิด

สร้างสรรค์ออกแบบโครงสร้างจำลองด้วยสื่อประสม เป็นสิ่งก่อสร้าง เช่น อาคาร บ้านเรือน ค่ายลูกเสือสะพานแขวน ฯลฯ โดยวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาสร้างสรรค์ ลงบนไม้อัดขนาด 15 × 20 นิ้ว และสามารถอธิบายความหมายของผลงานให้คนอื่นเข้าใจได้ โดยใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง การสร้างสรรค์โครงสร้างจำลอง 5 นาที

แบบประเมิน กิจกรรมที่ 10

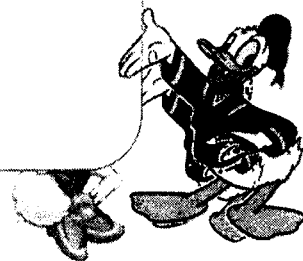
เรื่อง การสร้างสรรค์งานโครงสร้างจำลอง ด้วยสื่อประสม

กลุ่มที่ ..... ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษ

ที่	ความคิดสร้างสรรค์	คะแนน		หมายเหตุ
		เต็ม	ได้	
1	ความคิดริเริ่ม			
	1.1 มีความคิดทางรูปแบบการสร้างสร้งงาน โครงสร้างจำลอง (Model) ที่แปลกใหม่	10		
	1.2 นำวัสดุอื่นๆ มาประกอบการสร้งสร้ง งานโครงสร้างจำลอง (Model)	10		
2	ความคิดคล่องแคล่ว			
	2.1 ปฏิบัติงานสร้งสร้งงานโครงสร้างจำลอง (Model)	20		
	2.2 เสร็จตามเวลาที่กำหนด			
3	ความคิดยืดหยุ่น			
	3.1 สามารถดัดแปลงวัสดุที่ใช้ได้หลายรูปแบบ	10		
	3.2 ผลงานมีหลากหลายความหมาย	10		
4	ความคิดละเอียดลออ			
	4.1 จัดวางรูปแบบได้อย่างถูกต้องตามการจัด องค์ประกอบศิลป์	20		
	4.2 ผลงานมีความประณีตสวยงาม	10		
	4.3 อธิบายความหมายของผลงานได้โดย ละเอียด	10		
	รวม	100		
	รวมคะแนน		.....	

เกณฑ์การประเมินความคิดสร้างสรรค์

ได้คะแนน 50 – 59	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง
ได้คะแนน 60 – 69	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
ได้คะแนน 70 – 79	คะแนน	หมายถึง	ดี
ได้คะแนน 80 – 100	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก

ใบความรู้ที่ 10

เรื่อง ศิลปะสื่อประสม

ศิลปะสื่อประสม

สื่อประสม เป็นชื่อแบบอย่างทางศิลปะสมัยใหม่อย่างหนึ่ง ซึ่งมีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Mixed Media เป็นศิลปกรรมสร้างสรรค์ที่มุ่งแสดงออกโดยใช้วัสดุต่างๆ บอกเล่า ความคิด เนื้อหาเรื่องราวและความมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ศิลปกรรมนั้นทั้งแบบ 2 มิติและ 3 มิติ บางครั้งเรียกอีกคำหนึ่งว่า สื่อผสม

สื่อประสมมาจากคำ 2 คำ คือ สื่อ และประสม

สื่อ หมายถึง ตัวกลางสำหรับบอกความหมาย เช่น ภาษา เป็นสื่อสำหรับบอกความหมายของวรรณกรรม เสียง เป็นสื่อ ความหมายของดนตรี สี เป็นสื่อความหมายของจิตรกรรม และวัสดุเป็นสื่อความหมายของประติมากรรม

ประสม หมายถึง การรวมเข้าด้วยกันในทางศิลปะ คำว่าประสมมีความหมายเป็น 2 ทาง คือ

1. การประสมของสื่อประเภทเดียวกัน เช่น จิตรกรรมที่ใช้สีน้ำมัน สีอะคริลิก สีน้ำและสีเทียนประสมไว้ในภาพเดียวกัน
2. การประสมกันของสื่อต่างประเภท เช่น สีและวัสดุซึ่งเป็นสื่อของจิตรกรรมและประติมากรรม นำมาประสมกันจนเกิดเป็นรูปแบบใหม่ขึ้น

พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน กำหนดความหมายของสื่อประสมหรือสื่อผสมไว้ว่า

1. ศิลปกรรมแห่งพุทธศตวรรษที่ 25 ได้แก่ งานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ หรือวาดเส้น ที่มีวัสดุหรือกลวิธีต่างๆ เข้าไปผสมด้วยจนไม่อาจเรียกว่าเป็นงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะได้
2. ศิลปกรรมที่ผสมงานกันระหว่างประติมากรรม ดนตรี ลีลา เคลื่อนไหวและสิ่งแวดล้อมก็ถือว่าเป็นงานศิลปกรรมสื่อผสมด้วยในความหมายหลังนี้บางทีเรียกว่า Multimedia หรือ Intermedia

ความเป็นมาของสื่อประสม

งานสื่อประสมเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 1912 โดยศิลปินชื่อ พาโพล ปิคัสโซ มีลักษณะเป็นภาพหุ่นหนึ่งที่สร้างขึ้นโดยใช้เก้าอี้ เข็ม กระจ่าง กระจาด ด้วหนังสือและ สีน้ำมันมาประกอบเข้าด้วยกันจนเกิดเป็นภาพบรรจุอยู่ใน รูปวงรี เมื่อศิลปกรรมนี้ปรากฏต่อสายตาประชาชนได้รับความสนใจและเสียง วิพากษ์วิจารณ์มากมีผู้อธิบายว่าการที่ปิกัสโซ สร้างผลงานนี้ขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาความ ขาดแคลนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ เพราะเวลานั้นอยู่ในช่วง สงครามโลกครั้งที่ 1 ทำให้สีสำหรับเขียนภาพหายากและมีราคาแพงมาก หลังสงคราม สงบลง 1 ปี ประเทศเยอรมนีได้ก่อตั้งสถาบันศิลปะชื่อ เบาเฮาส์ขึ้น สถาบันแห่งนี้ได้นำ แนวคิดในเรื่องการนำวัสดุต่าง ๆ มาสร้างสรรค์งานศิลปกรรมของปิกัสโซมาพัฒนา และ ทำการสอนแก่นักศึกษาของตนจนได้รับความนิยมแพร่หลายไปทั่วโลกสืบทอดมาถึง ปัจจุบัน

ลักษณะของงานสื่อประสม

งานสื่อประสมแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่

1. งานสื่อประสมแบบ 2 มิติ มีลักษณะสำคัญอยู่ที่ วัสดุทุกชิ้นที่นำมา สร้างสรรค์จะต้องติดอยู่บนแผ่นพื้นหรือมีระนาบรองรับ อาจจะใช้ภาพหรือระบายสี เพื่อเติมลงไปบนพื้นระนาบ หรือวัสดุที่มีสีสันต่างๆ อยู่ในตัวเองติดลงไปทั้งหมดก็ได้
2. งานสื่อประสมแบบ 3 มิติ มีลักษณะสำคัญที่วัสดุทุกชิ้นที่นำมาสร้างสรรค์ ผลงานไม่ต้องติดอยู่บนแผ่นรองรับ หากแต่ยึดเหนี่ยวกันด้วยตัวเองอาจจะมีกระบาย สีเพิ่มเติมหรือใช้สีของวัสดุทั้งหมดก็ได้

ชนิดของสื่อประสม

ศิลปกรรมสื่อประสมแบ่งตามลักษณะการสร้างสรรค์ได้เป็น 2 ชนิด ได้แก่

1. สื่อประสม เป็นงานสื่อประสมแบบ 2 มิติ เริ่มแรกเป็นการนำเอาวัสดุที่มี ลักษณะ 2 มิติ เช่น ภาพถ่าย ภาพพิมพ์ กระจาด ด้ว ภาพเขียนและวัสดุอื่นๆ มาปะ ติดลงบนแผ่นรองรับให้เกิดภาพต่างๆ ขึ้น โดยอาจจะแต่งเติมด้วยการระบายสีหรือใช้สี ของวัสดุทั้งหมด สื่อประสมในระยะหลังเริ่มใช้วัสดุที่มีความหนามากขึ้นและหลากหลาย ชนิดมากขึ้น แต่ยังคงปะติดอยู่บนแผ่นพื้นระนาบเช่นเดิม
2. งานโครงสร้าง เป็นงานสื่อประสมแบบ 3 มิติ สร้างสรรค์โดยการนำวัสดุ ชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดกันมาผสมผสานกันจนเกิดเป็นรูปทรงใหม่ที่สามารถ ห้อยแขวน หรือตั้งให้ชมได้เกือบรอบด้าน เห็นจังหวะของการจัดวัสดุที่สมดุล และงดงาม สื่อถึงความคิดและ ความหมายของเนื้อหาเรื่องราวได้

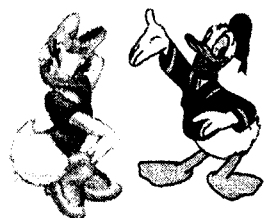

ปัจจุบันศิลปกรรมสื่อประสมได้รับความนิยมในการสร้างสรรค์จากศิลปินมากและถือได้ว่าเป็นแบบอย่างทางศิลปกรรมสมัยใหม่ของมนุษย์ในโลกยุคโลกาภิวัตน์อย่างแท้จริง

การสร้างงานสื่อประสม

งานสื่อประสม เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ชนิดหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายในการถ่ายทอดความคิดจินตนาการไปสู่ผู้อื่นผ่านสื่อและวัสดุที่เลือกสรรขึ้น โดยมีความคิดรวบยอดดังนี้

1. สื่อความหมายของความเป็นไปทางสังคมให้เป็นรูปแบบที่มองเห็น
2. รูปแบบของวัสดุให้ความหมายหลายอย่างต่อผู้พบเห็น
3. วัสดุมีค่าเทียบเท่าความคิดสร้างสรรค์
4. ศิลปินมีเสรีภาพในการเลือกสื่อเพื่อแสดงออกมาทางความรู้สึก
5. การแปลกความหมายของสื่อขึ้นอยู่กับประสบการณ์และสภาพสังคม

คู่มือนักเรียน
ชุดกิจกรรมที่ 11 ปัจฉิมนิเทศ และ ทดสอบหลังเรียน
เวลา 1 ชั่วโมง

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

1. การเรียนรู้จากชุดกิจกรรมที่ 11 นี้ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
2. ให้นักเรียนรับของคู่มือนักเรียนและตรวจสอบเอกสาร สื่อและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้ให้ครบ
  - 2.1 คู่มือนักเรียน
  - 2.2 กิจกรรมที่ 11 ปัจฉิมนิเทศ และ ทดสอบหลังเรียน
3. จุดมุ่งหมายของการเรียน เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมชุดนี้แล้วนักเรียนสามารถ
  - 3.1 เพื่อให้ นักเรียนสามารถอภิปรายสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้
  - 3.2 เพื่อให้ นักเรียนเห็นความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสาระการเรียนรู้อื่นได้
  - 3.3 เพื่อทดสอบความรู้ทักษะพื้นฐานความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
4. ในชุดกิจกรรมนี้ มีกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ 3 กิจกรรม คือ
  - 4.1 กิจกรรมที่ 1 ร่วมกันเสนอแนวคิดในการปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์งานศิลปะ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และ ความคิดละเอียดลออ
  - 4.2 กิจกรรมที่ 2 ทำแบบทดสอบหลังเรียน
  - 4.3 กิจกรรมที่ 3 สรุปบทเรียนร่วมกับครู
5. บทบาทของนักเรียน
  - 5.1 ก่อนเรียน นักเรียนควรศึกษาคู่มือนักเรียนอย่างละเอียดให้เข้าใจ
  - 5.2 ขณะเรียน นักเรียนต้องทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับดังนี้
    - 5.2.1 ทำกิจกรรมตามที่ครูผู้สอนแนะนำ
    - 5.2.2 ทำกิจกรรมตามคำสั่งในแบบทดสอบ
    - 5.2.3 ทำกิจกรรมตามคำสั่งในใบกำหนดงาน โดยปฏิบัติตามกิจกรรมเป็นกลุ่ม

ก่อนเรียน และหลังเรียน

สาระการเรียนรู้รายวิชาศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษา

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
2. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ (กากบาท) ลงในช่องที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

1. งานจิตรกรรมหมายถึงงานในลักษณะใด

- ก. การขีด เขียน และทาสี
- ข. การทาสี การวาดสี อย่างอิสระเสรี
- ค. การพิมพ์ลายผ้า
- ง. การเขียนภาพระบายสีเพื่อให้เกิดความงดงาม

2. ข้อใดไม่ใช่จิตรศิลป์

- ก. การวาดภาพอิสระเสรี
- ข. การเขียนภาพเพื่อมุ่งประโยชน์ใช้สอยในชีวิต
- ค. การเขียนภาพที่งดงามสนองความต้องการทางจิตใจ
- ง. การทาสี การวาดสี อย่างอิสระเสรี

3. การเขียนภาพวาดระบายสีจำแนกตามการแสดงออก และการใช้อุปกรณ์ตามข้อใด

- ก. การวาดเส้น – การระบายสี
- ข. การเขียนภาพแสดงรูปแบบ - การระบายสี
- ค. การเขียนภาพแสดงรูปแบบ – การเขียนภาพไร้รูปแบบ
- ง. การเขียนภาพแสดงรูปแบบ - การเขียนภาพกึ่งแสดงรูปแบบ

4. การศึกษางานจิตรกรรมมักนิยมสอนการเขียนลายเส้นก่อนเพราะอะไร

- ก. เป็นพื้นฐานอย่างดีในการวางรูป
- ข. ลายเส้นเป็นงานที่ง่ายกว่าการระบายสี
- ค. งานลายเส้นเป็นงานง่ายที่ไม่สลับซับซ้อนควรศึกษาก่อน
- ง. ถูกทุกข้อ

5. ภาพแสดงรูปแบบคือภาพในรูปแบบใด

- ก. ภาพคนผิดสัดส่วน
- ข. ภาพคนที่ไม่เหมือนจริง
- ค. ภาพคนเต็มตัวสมบูรณ์
- ง. ไม่มีข้อถูก

6. วิธีการเขียนภาพโดยวิธีลดตันทอน รูปร่างรูปทรงให้เหลือเฉพาะจุดเด่น ๆ เท่านั้น เรียกว่าภาพประเภทนี้ว่าอะไร

- ก. ภาพไร้รูปแบบ
- ข. ภาพแสดงรูปแบบ
- ค. ภาพไม่แสดงรูปแบบ
- ง. ภาพกึ่งแสดงรูปแบบ

7. ลักษณะภาพแสดงเกี่ยวกับเส้น สี น้ำหนัก แสงเงา จังหวะลีลาก่อให้เกิดความรู้สึกต่อผู้ชมอย่างอิสระ เป็นการกล่าวถึงลักษณะภาพประเภทใด
- ภาพแสดงรูปแบบ
  - ภาพแสดงกึ่งรูปแบบ
  - ภาพไม่แสดงรูปแบบ
  - ภาพแสดงเกี่ยวกับธรรมชาติ
8. ข้อใดคือลักษณะของการเขียนภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ
- การเขียนภาพที่ไม่แสดงมิติ
  - การเขียนภาพเหมือนจริงตามที่ตามองเห็น
  - การเขียนลายเส้นเป็นภาพทิวทัศน์
  - การเขียนภาพเป็นรูปทรงอิสระ
9. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของการเขียนภาพระบายสี
- เพื่อแสดงระยะของวัตถุ
  - นำไปประยุกต์ใช้กับงานศิลปะอื่นๆ
  - ก่อให้เกิดสีสันสวยงาม
  - เพื่อให้งานเสร็จสมบูรณ์
10. งานประเภทใดที่สามารถนำภาพเขียนภาพระบายสีไปประยุกต์เขียนงานได้
- การเขียนภาพโฆษณา
  - การเขียนภาพประกอบเรื่อง
  - การเขียนภาพตกแต่งสิ่งของ
  - ถูกทุกข้อ
11. คุณสมบัติของสีชนิดใดไม่นิยมนำมาระบายหน้าที่บจนเกินไปหรือระบายสีน้ำซ้ำ
- สีน้ำ
  - สีเมจิก
  - สีน้ำมัน
  - สีโปสเตอร์
12. อุปกรณ์ในข้อใดมีวิธีการใช้โดยการระบายเหมือนกัน
- สีน้ำ - สีโปสเตอร์
  - ดินสอ - ดินสอสี
  - ดินสอสี - ปากกาเมจิก
  - ปากกาเมจิก - ปากกาคัดคำ

13. ทศนะธาตุหมายถึงข้อใด

- ก. ลักษณะของวัสดุ – อุปกรณ์
- ข. องค์ประกอบในการสร้างงานศิลปะ
- ค. การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ
- ง. วัตถุที่นำมาปฏิบัติงานศิลปะ

14. ข้อใดเป็นองค์ประกอบแรกของทัศนธาตุ

- ก. รูปร่าง – รูปทรง
- ข. เส้น
- ค. จุด
- ง. พื้นผิว

15. ข้อใดเป็นองค์ประกอบศิลปะขั้นพื้นฐาน

- ก. จุด เส้น รูปร่าง
- ข. ต้นไม้ บ้าน รถ
- ค. ดิน น้ำ ลม
- ง. สี กระดาษ พู่กัน

16. โครงสร้างทั้งหมดของวัตถุที่เห็นในลักษณะสามมิติจะเห็นส่วนใดบ้าง

- ก. กว้าง ยาว หนา
- ข. โค้ง กว้าง ลึก
- ค. ยาว หนา หัก
- ง. กว้าง หนา พื้นผิว

17. เส้นนอนให้ความรู้สึกแบบไหน

- ก. มั่นคง แข็งแรง สง่างาม เป็นระเบียบ
- ข. ไม่ตรง โน้มเอียง เป็นเส้นทางเดิน
- ค. สับสนวุ่นวาย
- ง. สงบนิ่ง ราบเรียบ ปลอดภัย ไม่อันตราย

18. รูปร่างหมายถึงอะไร

- ก. สิ่งของที่มีลักษณะสามมิติ
- ข. การนำจุดมาเรียงต่อเนื่องกัน
- ค. เส้นที่เป็นโครงของวัตถุ
- ง. เส้นที่เป็นส่วนประกอบของภาพ

19. เอกภาพหมายถึงอะไร

- ก. การแยกสิ่งต่างๆ ให้อยู่ไกลกัน
- ข. การจัดวางสิ่งต่างๆ ที่แสดงถึงความเป็นที่หนึ่ง
- ค. การจัดองค์ประกอบให้อยู่ข้างใดข้างหนึ่ง
- ง. การจัดองค์ประกอบลงบนภาพ

20. “ความสมดุล” หมายถึงข้อใด

- ก. มีลักษณะเหมือนกัน
- ข. มีลักษณะตื่นเต้น
- ค. มีลักษณะเท่ากัน
- ง. มีลักษณะ ชาย – ขวา เท่ากัน

21. จุดเด่นหรือจุดสนใจ หมายถึงอะไร

- ก. สว่างสดใส
- ข. มีดมน
- ค. ที่เด่นและน่าสนใจ
- ง. ดูสับสน

22. ข้อใดไม่ใช่หลักการเน้นขององค์ประกอบศิลป์

- ก. การเน้นด้วยการใช้องค์ประกอบที่ ดัดกัน
- ข. การเน้นด้วยการอยู่โดดเดี่ยว
- ค. การเน้นด้วยสี
- ง. การเส้นด้วยการรวมกัน

23. ภาพที่ไม่แสดงรูปแบบมีลักษณะอย่างไร

- ก. ภาพที่ดูแล้วไม่รู้เรื่อง
- ข. ภาพที่เขียนตามใจชอบ
- ค. ภาพที่ไม่คำนึงถึงรูปลักษณะใดๆ
- ง. ภาพที่เขียนโดยการเทสี และ หยดสี

24. ภาพที่สร้างสรรค์อย่างอิสระจัดเป็นภาพประเภทใด

- ก. ภาพสร้างสรรค์
- ข. ภาพจินตนาการ
- ค. ภาพที่แสดงรูปแบบ
- ง. ภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ

25. ข้อใดเป็นลักษณะภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ

- ก. ภาพเต่าไทย ภาพลายไทย
- ข. การเขียนภาพเส้นสี ภาพรูปร่างรูปทรงที่เหมือนจริง
- ค. การลดทอนภาพไม่ให้เหมือนจริง การสร้างสรรค์ด้วยสี
- ง. การเขียนตามจินตนาการ เขียนภาพตามจังหวะเสียงดนตรี

26. การวาดรูปผสมเป็นเส้นโค้งสีฟ้า จัดเป็นการเขียนภาพที่ไม่แสดงรูปแบบวิธีใด

- ก. การลดทอนภาพโดยใช้สีใหม่
- ข. การเปลี่ยนรูปทรงเดิมโดยใช้เส้นและสี
- ค. การเปลี่ยนรูปทรงโดยลดรายละเอียด
- ง. ไม่มีข้อใดถูกต้อง

27. ประเด็นสำคัญในการสร้างภาพที่ไม่แสดงรูปแบบคือข้อใด

- ก. การใช้เส้นที่คมชัด
- ข. การใช้สีที่สะดุดตา
- ค. การแสดงและถ่ายทอดความรู้สึก
- ง. การถ่ายทอดรูปทรงแตกต่างจากของจริง

28. การเขียนภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ มีคุณค่าอย่างไร

- ก. สนุกและเพลิดเพลิน
- ข. เกิดความอิสระ กล้าในการทำงาน
- ค. ประหยัดเวลาในการวาดภาพ
- ง. ทำให้เขียนภาพได้เหมือนจริงมากขึ้น

29. วิธีการเขียนภาพลดรูปตรงกับข้อใด

- ก. การเขียนภาพหุ่นนิ่ง
- ข. การเขียนภาพดอกไม้
- ค. การเขียนภาพเหมือนจริง
- ง. การเปลี่ยนสีและโครงสร้างของภาพ

30. การเขียนภาพที่ไม่แสดงรูปแบบ มีคุณค่าอย่างไร

- ก. สนุกและเพลิดเพลิน
- ข. เกิดความอิสระ กล้าในการทำงาน
- ค. ประหยัดเวลาในการวาดภาพ
- ง. ทำให้เขียนภาพได้เหมือนจริงมากขึ้น

31. วิธีการเขียนภาพลดรูปตรงกับข้อใด

- ก. การเขียนภาพหุ่นนิ่ง
- ข. การเขียนภาพดอกไม้
- ค. การเขียนภาพเหมือนจริง
- ง. การเปลี่ยนสีและโครงสร้างของภาพ

32. การเขียนภาพจากจินตนาการความคิดสร้างสรรค์หมายถึงข้อใด

- ก. ภาพคนเหมือน
- ข. ภาพสิ่งก่อสร้าง
- ค. ภาพผจญภัยในต่างพิภพ
- ง. ภาพยานอวกาศ

33. ผลงานประติมากรรมมีรูปทรงเป็นกี่มิติ

- ก. 2 มิติ
- ข. 3 มิติ
- ค. 4 มิติ
- ง. 5 มิติ

34. วัสดุที่มีความเหนียว อ่อนตัว และยึดจับตัวกันได้ดี เป็นวัสดุที่นำมาสร้างงานประติมากรรมด้านใด

- ก. การปั้น
- ข. การแกะสลัก
- ค. การหล่อ
- ง. การประกอบขึ้นรูป

35. วัสดุที่หลอมตัวได้และกลับแข็งตัวได้ เป็นวัสดุที่นำมาสร้างประติมากรรมด้านใด

- ก. การปั้น
- ข. การแกะสลัก
- ค. การหล่อ
- ง. การประกอบขึ้นรูป

36. การสร้างงานประติมากรรมโดยอาศัยแม่พิมพ์ เป็นการสร้างสรรค์งานประติมากรรมด้านใด

- ก. การปั้น
- ข. การแกะสลัก
- ค. การหล่อ
- ง. การประกอบขึ้นรูป

37. พระเครื่อง เป็นประติมากรรมลักษณะใด

- ก. แบบราบ
- ข. แบบนูนต่ำ
- ค. แบบนูนสูง
- ง. แบบลอยตัว

38. อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก เป็นประติมากรรมลักษณะใด

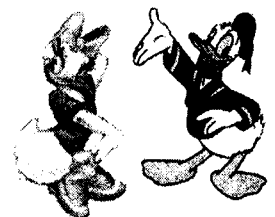
- ก. แบบราบ
- ข. แบบนูนต่ำ
- ค. แบบนูนสูง
- ง. แบบลอยตัว

39. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของงานประติมากรรม

- ก. แบบราบ
- ข. แบบนูนต่ำ
- ค. แบบนูนสูง
- ง. แบบลอยตัว

40. ผู้ที่สร้างสรรค์งานประติมากรรม เรียกกันว่าอย่างไร

- ก. มัณฑนากร
- ข. ประติมากร
- ค. สถาปนิก
- ง. จิตรกร

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะ

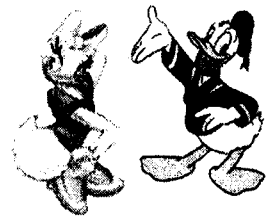
1.	ง	2.	ค
3.	ก	4.	ง
5.	ค	6.	ง
7.	ค	8.	ง
9.	ง	10.	ง
11.	ก	12.	ค
13.	ข	14.	ข
15.	ก	16.	ก
17.	ง	18.	ค
19.	ข	20.	ง
21.	ค	22.	ง
23.	ค	24.	ง
25.	ค	26.	ข
27.	ค	28.	ข
29.	ง	30.	ง
31.	ก	32.	ค
33.	ข	34.	ก
35.	ค	36.	ค
37.	ข	38.	ง
39.	ก	40.	ข

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2534). **ความคิดสร้างสรรค์ : หลักการ ทฤษฎี การเรียนการสอน การวัดประเมินผล**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ภาลลาดพร้าว.
- กรองกาญจน์ อรุณรัตน์. (2536). **ชุดการเรียนการสอน**. ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทองเลิศ บุญเชิด. (2541). **ผลการใช้ชุดกิจกรรมที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านชัยสนุ่น จังหวัดสระบุรี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธำรงค์ศักดิ์ ธำรงค์เลิศฤทธิ์. (2540). **ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและ นักการศึกษาด้านศิลปศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรุณ ตั้งเจริญ และคณะ. (2546). **รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์**. กรุงเทพมหานคร : อัดสำเนา.
- สกนธ์ ภู่งามดี. (2545). **จิตรกรรมสร้างสรรค์. การศึกษาวิเคราะห์โครงสร้าง รูปทรง และวิธีการระบายสีในงานจิตรกรรมของฮวน มิโร**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือ และเก็บข้อมูลวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๓๘/ว ๒๖๖๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๒๒ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ แก้วอุไร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. คำโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม

ด้วย นางปอลิน นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
หลักสูตรและการสอน รุ่นที่ ๑ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อยู่ระหว่างดำเนินการทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาทัศนศิลป์ เพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน และความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โดยมี
ดร.ปิ่นฉัตร ชัชวรัตน์ และ ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ สำนักงานประสานการจัดการจัดการบัณฑิตศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มี
ความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านกรุณาตรวจสอบ
เครื่องมือในการวิจัยนี้ด้วย เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุรชัย ขวัญเมือง)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

สำนักงานประสานการจัดการจัดการบัณฑิตศึกษา

โทร//โทรสาร ๐-๕๕๒๔-๑๖๑๑

อธิการบดี ฝ่าย
อธิการบดี ฝ่าย

ที่ ศธ ๐๕๓๘/ว ๒๑๖๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๒๒ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.เรขา อรัญวงศ์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. คำโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม

ด้วย นางปอลิน นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
หลักสูตรและการสอน รุ่นที่ ๑ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อยู่ระหว่างดำเนินการทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาทัศนศิลป์ เพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน และความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โดยมี
ดร.ปิณัฏฐ์ ชัชวรัตน์ และ ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ สำนักงานประสานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มี
ความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านกรุณาตรวจสอบ
เครื่องมือในการวิจัยนี้ด้วย เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุรชัย ขวัญเมือง)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

สำนักงานประสานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

โทร//โทรสาร ๐-๕๕๒๔-๑๗๑๑

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางปอลิณ หยุ่นตระกูล
วัน เดือน ปี 8 พฤศจิกายน 2505
ที่อยู่ปัจจุบัน 97/44 หมู่บ้านหทัยเพลส ซอยศรีสุพรรณ ถนนบรมไตรโลกนารถ 45
หมู่ 1 ตำบลท่าทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษำ อำเภอบางระกำ
จังหวัดพิษณุโลก
ตำแหน่ง วิทยฐานะ ครูชำนาญการ คศ. 2

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2525 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2527 ประกาศนียบัตรชั้นสูง (ปกศ. สูง) เอกดนตรีศึกษา
วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม พิษณุโลก
พ.ศ. 2542 ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (คบ.) การบริหารการศึกษา
สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก
พ.ศ. 2552 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (คม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก